

กำหนดเผยแพร่ :

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

JOURNAL OF LOCAL GOVERNANCE AND INNOVATION

ISSN (Print) : 2673-0839 ISSN (Online) : 2673-0405

มีกำหนดเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) / (January – April)

ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) / (May – August)

ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม) / (September – December)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การจัดการ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่สังคม

เงื่อนไขการตีพิมพ์ :

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสองท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพาพรรณ พงศ์ผลาดิสัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

อาจารย์ ดร.อัคราพร สุขทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม

กองบรรณาธิการ :

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติ บติรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา
อาจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร
อาจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี
อาจารย์ สุศักดิ์ ชะมารัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviews)

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.สารภี วรรณตรง
รองศาสตราจารย์ ธงชัย วงศ์เสนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินนิตย์ ไสยโสภณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ ชินวงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา รัตนธรรมเมธี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทนา กุลรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป แขรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา พิณศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไร จันทมัตตการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัตร ภูระธีรานรัชต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์พัชร ศรีเพ็ญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทัศน์ กองทรัพย์
อาจารย์ ดร.อัคราพร สุขทอง
อาจารย์ ดร.อภิชาติ แสงอัมพร
อาจารย์ ดร.ดำเกิง โถทอง
อาจารย์ ดร.อิทธิวัตร ศรีสมบัติ
อาจารย์ ดร.ชาติรี เกษโพหนอง
อาจารย์ ดร.จิราวรรณ อยู่เกษม
อาจารย์ ดร.วสันต์ชัย กากแก้ว
อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ วงษาดี
อาจารย์ ดร.พนา จินดาศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ อีระศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ มูลสาร
รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉัตร ปะโคทั้ง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ สมหมาย ชินนาค	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ บุญยัง หมั่นดี	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา คำพุทะ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อักรพนธ์ เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิ่งแก้ว ปะติตั้งไข	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรัตน์ แจ่มใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยแสนอ ตรีวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภูมิวิทย์ ไสยโสภณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศักดิ์ วรรณิตร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.वलันต์ ปัญญาแก้ว	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ด่านประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระชัย ยศโสธร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธาดรี มหันตรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อาจารย์ ดร.อนุรัตน์ อนันนทธร	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.จักรพันธ์ ชัดชุมแสง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาจารย์ ดร.ปรารถนา แซ่ฮึง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
อาจารย์ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

เลขานุการ : นางปิยนุช ผมพันธ์

ผู้ช่วยเลขานุการ : นางสาวภทพร ศรีโกตะเพชร

ศิลปกรรม : นายอนันต์ แสงมี / นายณัฐนันท์ แสงสว่าง / นายพัทธ์ สุทธิประภา

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ : นางนุตสรา มิ่งมงคล / นางสาวศศิธร จันครา / นางสาวอุษณีย์ จะมัวดี

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 1
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 091-8358558
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>
E-mail : jlgisrru@sru.ac.th
ISSN (Print) : 2673-0839
ISSN (Online) : 2673-0405

จัดพิมพ์โดย : ร้านพีดีไซน์ 172/1 ถนนเทศบาล 4 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

Periodicity :

JOURNAL OF LOCAL GOVERNANCE AND INNOVATION
ISSN (Print) : 2673-0839 ISSN (Online) : 2673-0405
Three issues per year (January–April, May–August and September–December)

Objective :

To promote and support lecturers, academicians, students and other interested people to have the opportunity to disseminate academic works and research works in Political science, Public Administration, Management and Interdisciplinary Studies in Humanities and Social Sciences. In addition, the analytical studies presenting the problem solution to society.

Publishing Conditions :

Each article will be considered by the peer review committee from 2 experts. The external author's articles are considered by 1 internal expert and 1 external expert. The internal author's articles are considered by experts from outside agencies that create journals with expertise in relevant fields and received approval from the editorial boards before publication. The form of article consideration will be a Double-Blind Peer Review. The original article that has been printed must never be published in any journal or publication before or not in the process of considering proposals for publication in journals or other publications. If using tables, images or charts of other authors that appear in other publications, the author must first ask permission of the copyright owner. The official letter must be presented with the consent of the editorial boards before the article is published. For the views and opinions of the articles in this Journal. Belongs to each author. Not considered editorial views and responsibilities.

Editorial Advisor :

Asst. Prof. Dr. Chalongsukthong

Surin Rajabhat University

Asst. Prof. Amphapan Phongphadadisai

Surin Rajabhat University

Dr. Atchara Sukthong

Surin Rajabhat University

Managing Editor : Asst. Prof. Dr. Jirayu Supsin

Assistant Editor : Asst. Prof. Dr. Wanchai Suktam

Editorial Board :

Assoc. Prof. Dr. Sanya Kenaphoom

Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Anuwat Krasung

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Chot Bodeerat

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Sathaporn Wichairam

Buriram Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Seksan Sonwa

Roi Et Rajabhat University, Thailand

Dr. Siriphat Lapchit

Surin Rajabhat University, Thailand

Dr. Chartnarongsak Suthamdee

Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand

Mr. Surasak Chamaram

Roi Et Rajabhat University, Thailand

Peer Reviewers :

Internal Peer Reviewers :

Assoc. Prof. Dr. Saraphi Wantrong

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Chalongsukthong

Surin Rajabhat University, Thailand

Assoc. Prof. Thongchai Wongsena

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Kanuengnit Saiyasophon

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Wiset Chinnawong

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Suwanna Ruttanathummatee

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Jirayu Supsin

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Santhana Goonrat

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Prateep Khaeram

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Kritsada Pinsri

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Urai Jantamattukarn

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Theerawat Purateeranrath

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Saranpat Sripen

Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Suthat Kongsup

Surin Rajabhat University, Thailand

Dr. Atchara Sukthong

Surin Rajabhat University, Thailand

Dr. Aphichart Sangamporn

Surin Rajabhat University, Thailand

Dr. Damkerng Tothong	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Itthiwat Srisombat	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Chatree Ketphonhong	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Jirawan Yookasem	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Wasanchai Gargkeow	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Benchawan Wongsawadee	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Pana Jindasri	Surin Rajabhat University, Thailand

External Peer Reviewers :

Prof. Dr. Suwit Theerasasawat	Khon kaen University, Thailand
Assoc. Prof. Dr. Summana Moolsarn	Ubon Ratchathani University, Thailand
Assoc. Prof. Dr. Jinnawat Pakotang	Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Dr. Sommart Phonkerd	Buriram Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Dr. Sanya Kenaphoom	Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Assoc. Prof. Dr. Phakdee Phosing	Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Assoc. Prof. Dr. Akekapong Wongkamjan	Sisaket Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Jitti Kittilertpaisan	Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Sommai Chinnak	Ubon Ratchathani University, Thailand
Assoc. Prof. Boonyoung Mundee	Independent Scholar, Thailand
Asst. Prof. Dr. Paweena Khampukka	Ubon Ratchathani University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Akkarapon Nuemaihom	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Kingkaew Patitungkho	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Thanwarut Jamsai	Sisaket Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Sompong Suwannaphuma	Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Bunsanoe Triwiset	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Kant Netklang	Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Patcharawit Jansirisi	Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Emon Saenphuwa	Sisaket Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Ploenpit Thummarat	Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Sukhumwit Saiyasophon	Khon kaen University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Siripen Attapaiboon	Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Peerasak Worachat	Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Wasan Panyagaew	Chiang Mai University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Anuwat Krasung	Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Busakorn Watthanabut	Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

Asst. Prof. Dr. Pramote Danpradit	Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Weerachai Yossothorn	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Chot Bodeerat	Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Thatri Mahantararat	Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand
Dr. Anurat Anantanatom	Burapha University, Thailand
Dr. Jaggapan Cadchumsang	Khon kaen University, Thailand
Dr. Prathana Sae-ung	Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand
Mr. Surasak Chamaram	Roi Et Rajabhat University, Thailand

Secretary : Mrs. Piyanut Phomphan

Assistant Secretary : Miss Phataphon Srigotapet

Journal Design and Artworks: Mr. Anan Sawaengmee / Mr. Nattanan Saengsawang / Mr. Phat Sutthiprapha

Public Relations: Mrs. Nutsara Mingmongkol / Miss Sasithon Jankra / Miss Utsanee Jamuadee

Office : Editorial Board, Journal of Local Governance and Innovation
Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University,
1st floor 38 building, Surin Rajabhat University,
186 moo 1 Surin-Prasart Rd. Nork Muang Sub-District, Muang District,
Surin Province 32000, Thailand.
Tel/Fax (+66) 44-513369, (+66) 91-8358558
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisru>
ISSN (Print) : 2673-0839
ISSN (Online) : 2673-0405

Published by : P.P.Design Shop 172/1 Thetsaban 4 Rd., Nai Mueang, Muang Surin, Surin, Thailand 32000

บทบรรณาธิการ (Editorial)

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น เป็นวารสารทางวิชาการที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของเครือข่ายสิ่งตีพิมพ์อีสานสัมพันธ์ โดยใช้เกณฑ์คุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index : TCI) ในการดำเนินการ ซึ่งวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 นี้ ทางกองบรรณาธิการได้ใช้รูปแบบการนำเสนอบทความพร้อมกับข้อเสนอแนะสำหรับผู้พิมพ์ให้คุณภาพและมาตรฐานที่เข้มข้นกว่าเดิมเช่นเดียวกันทุกฉบับตามหลักเกณฑ์และข้อเสนอแนะของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพวารสารและยกระดับขึ้นสู่ฐานข้อมูลสากล ทั้งนี้ ช่องทางการนำเสนอบทความเพื่อพิจารณาเผยแพร่ นั้น สามารถนำเสนอบทความออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgsrru> ซึ่งเป็นระบบการบริหารงานวารสารออนไลน์ด้วยงานระบบ ThaiJo2.0

โดยบทความในวารสารฉบับนี้มีผู้พิมพ์มาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวทางกองบรรณาธิการได้จัดส่งไปให้คณะกรรมการกลั่นกรองบทความทางวิชาการที่มาจากหลากหลายหน่วยงานของแต่ละสาขาเป็นผู้พิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ของบทความ และมอบให้ผู้พิมพ์นำบทความไปปรับปรุงแก้ไขเป็นการเรียบเรียงแล้วก่อนการตีพิมพ์ตามกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์เผยแพร่ สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ ประกอบไปด้วยจำนวนบทความรวม 8 บทความ โดยแบ่งเป็นบทความวิจัย 5 บทความ และบทความวิชาการ 3 บทความ

ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ เครือข่ายสิ่งตีพิมพ์อีสานสัมพันธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	I
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)	II
บทบรรณาธิการ (Editorial)	VIII
บทความวิจัย (Research Articles)	
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม The Relationship Between leadership and Moral Ethics Based on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province พระมหาสุทธิพงษ์ แสนคำพล, รัชฎ สุวรรณภู และทัศนาศ ประสานตรี Phramaha Sutthiphong Saenkhampphon, Rachata Suvannagoot and Tatsana Prasantree	1
การรับรู้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ Perception in Strategic Leadership of The Student Officers of The Royal Thai Air Force Air War College ณัฐดนัย สุขสว่าง และนันทนิชา হাসุนทรี Natdanai Sugsawang and Natnicha Hasoontree	17
สมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม Performance Competency of municipal staff, Nakhon Chai Si Municipality, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom อรพรรณ ผิวอ่อนดี, บรรพต กิตติสุนทร และมนูญ จันทร์สมบูรณ์ Oraphan Phiiwondi, Banpot Kittisoontorn and Manoon Jansomboon	29

สารบัญ (Content)

หน้า (Page)

การอนุรักษ์ป่าสะอ้าด (ไพร่สะอ้าด) แบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมชุมชน
ชายแดนไทยและกัมพูชา 39

Conservation of Saas forest (Phraisaas) with participation According to the Geo-
Cultural landscape principle Thai and Cambodian border communities

อิทธิวัตร ศรีสมบัติ และบุญ สลู้ด

Ittiwat Srisombat and Bun Saluth

การบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลหนองบัว
จังหวัดกาญจนบุรี 61

A Management Good Governance of Effectiveness at Nongbua Subdistrict
Municipality, Kanchanaburi Province

ณัฐพัชร์ สติตพรณชัย

Nattaphat Sathitpornthanachai

บทความวิชาการ (Academic Articles)

ปัจจัยความสำเร็จและปัญหาในการบริหารผลการปฏิบัติงาน 75

Success Factors and Problems in Performance Management

บุษกร คำโสม

Bussakorn Khumhome

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา
การเมืองการปกครองไทยและกฎหมายเบื้องต้น 85

The constituent and indicators teaching and learning management in the subject
to Thai Politics and introduction to Laws

ภัทรพล ทตมาศ, สถาพร วิชัยรัมย์, ธิติ ศรีใหญ่, และธนพัฒน์ จงมีสุข

Pattarapon Tossamas, Sathaporn Wichailram, Thiti Sriyai

and Thanapat Jongmeesuk

แบบการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 103

Presentation Form of the Qualitative Data Analysis

สัณญา เคนาภูมิ

Sanya Kenaphoom

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
ภาคผนวก (Appendix)	
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น	127
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์ ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น	128
แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ลงวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น	142
ใบตอบรับการเป็นสมาชิกวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น	143

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลัก
ทศพิธราชธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม
The Relationship Between leadership and Moral Ethics Based
on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School'
Administrators in Nakhon Phanom Province

พระมหาสุทธิพงษ์ แสนคำพล¹ รชฏ สุวรรณกฏ² และทัศนาศรี³
Phramaha Sutthiphong Saenkhampoon¹, Rachata Suvannagoot²
and Tatsana Prasantree³

Received : June 7, 2019; Revised : August 15, 2019; Accepted : August 19, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม 2) ศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลัก ทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่อยู่ในจังหวัดนครพนม จำนวน 112 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.35-0.92 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม; Faculty of Education, Nakhonphanom University, Thailand; e-mail : sankum2839@gmail.com

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม; Faculty of Education, Nakhonphanom University, Thailand; e-mail : 606150101115@npu.ac.th

³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม; Faculty of Education, Nakhonphanom University, Thailand; e-mail : 606150101115@npu.ac.th

ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม, คุณธรรมจริยธรรม, หลักทศพิธราชธรรม

Abstract

The purposes of this 1) study The leadership of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province; 2) The Moral Ethics Based on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province; and 3) The Relationship Between leadership and Moral Ethics Based on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province. The samples consisted of 112 school administrators and teachers of Phrapariyattidhamma School in Nakhon Phanom Province by Purposive Sampling. The instrument used in data collection was a five-rating scale questionnaire with the discrimination power between 0.35 and 0.92, and the reliability of 0.91. The statistics employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results were found that (1) the leadership of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province were at the high level in overall and individual aspects. (2) The Moral Ethics Based on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province were at the high level in overall and individual aspects. (3) The Relationship Between leadership and Moral Ethics Based on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province overall and individual was found there were positive relationship with statistical significance at the level of .01

Keywords : The leadership, Phrapariyatidhamma schools, Moral Ethics Based, Dasarajadhamma

บทนำ (Introduction)

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว อย่างไร้พรมแดน ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดการพัฒนา จึงเป็นโอกาสอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในการสร้างผลผลิตสร้างนวัตกรรม และพัฒนาคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง (The Secretariat of the Council of Education, Ministry of Education, 2017 : 1) ผู้บริหารหรือผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับการเปลี่ยนผ่าน เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งกับการนำพาบุคลากรในองค์กร เดินทางจากที่หนึ่งซึ่งไปยังอีกที่หนึ่งสู่การเป็น “ผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์กรอันยิ่งใหญ่” ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา ตระหนักรู้ในหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ความเสมอภาค คุณธรรมและความรู้ที่สามารถบูรณาการ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย (Jedaman, 2017 : 1) สำหรับองค์การทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐหรือเอกชน การที่จะมีความเจริญรุ่งเรืองหรือตกต่ำมากน้อยเพียงใดนั้น สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้บริหารในองค์กรนั้นมีภาวะผู้นำเพียงพอที่จะโน้มน้าวให้บุคลากรทำงาน ให้แก่องค์กรตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่นั่นเอง

ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จลุล่วงของโครงการต่าง ๆ การสร้างภาวะผู้นำที่ดีนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกคนทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารจะต้องทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์จึงต้องส่งเสริมให้เกิดระบบความร่วมมือในองค์กร ทำให้บุคลากรมีความยินดีเต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจในการทำงานให้มีความสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมการบริหาร ซึ่งผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำพาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ผู้บริหารยังเป็นผู้สร้างค่านิยม แร่งบันดาลใจและความเชื่อ รวมทั้งต้องสื่อสารแก่นของค่านิยมและความเชื่อดังกล่าวสู่ผู้ตาม ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ มีลักษณะการทำงานเป็นทีม มีการประสานความร่วมมือ มีทักษะการติดต่อสื่อสาร มีความรู้ทางการศึกษาเป็นอย่างดีและต้องมีการบวนการค้นหาและพัฒนาศักยภาพผู้ตามอย่างเหมาะสม ความสำเร็จขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ได้สำเร็จมาจากผู้นำเพียงอย่างเดียว ผู้ตามก็มีส่วนสำคัญที่คอยผลักดันหรือปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ขององค์กร ผู้ตามที่ดีและเหมาะสมสามารถนำนโยบาย แผนงานของผู้บริหารไปปฏิบัติ โดยมีความคิดเป็นของตนเองในการตัดสินใจ ปัญหาและกระบวนการทำงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบงาน และสภาวะการเปลี่ยนแปลง (Son-Utha, 2016 : 3)

ในสังคมไทยชาวพุทธทุกยุคทุกสมัยล้วนมีหลักธรรม คุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต และการทำงานดังเช่นทศพิธราชธรรมพบหลักฐานปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกทศพิธราชธรรมโดยทั่วไปแปลว่า ธรรมะสำหรับพระราชา 10 ประการ ธรรมที่ผู้นำหรือบุคคลที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจ (Thammahas, 2013 : 34-80) ดังเช่นกับที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงทำการศึกษาปฏิบัติตามหลักทศพิธราชธรรมในการปกครองบ้านเมืองได้ทั้ง 10 ประการนั้น ต้องใช้การฝึกฝนและหมั่นปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ธรรมะของพระราชามีอยู่ด้วยกัน 10 ประการหรือที่เราเรียกว่าทศพิธราชธรรม แท้จริงแล้วธรรมะตามข้อนี้มีใช้หลักปฏิบัติสำหรับผู้เป็นกษัตริย์เท่านั้น ทุกคนสามารถนำมาปฏิบัติได้ โดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันนั้นและการนำหลักธรรมมาใช้ในการแก้ปัญหาสังคมถือเป็นสิ่งสำคัญในสังคมไทยในปัจจุบัน ทุกสังคมย่อมมีผู้นำหรือผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการนำสมาชิกไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้ร่วมกัน ในองค์กรก็เช่นเดียวกัน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงพุทธอยู่ในตัวของผู้นำที่จะทำให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานด้วยการบริหารตนเองและบริหารบุคคลอื่น การบริหารงานในองค์กรตามแนวทางของพระพุทธศาสนานั้น ผู้บริหารควรมีคุณสมบัติมีภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ดีตามหลักทศพิธราชธรรมพุทธธรรม คือ ทาน ศีล การบริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ความเพียร ความไม่โกรธ ไม่เบียดเบียน ความอดทน ปัญญา ซึ่งทศพิธราชธรรมนี้ เหมาะสำหรับผู้ที่เป็นนักปกครองหรือนักบริหาร ทั้งในองค์กรภาครัฐและเอกชนหรือแม้แต่สถาบันต่าง ๆ เช่น ครอบครัว การศึกษา การเมือง และศาสนา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความศรัทธาเป็นที่ยอมรับของผู้ตาม (Tiamwilai, 2013)

ดังนั้น ผู้นำที่ดีจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติหรือวุฒิภาวะความเป็นผู้นำสูง ถึงพร้อมคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งงามของพุทธศาสนา ภาวะผู้นำหรือผู้บริหาร คือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถ ของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม ดังนั้น บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ หรือเป็นผู้นำหากมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต หรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามย่อมจะเดินตามแบบของผู้นำด้วยดีและประทับใจกับความปลอดภัยหากว่าผู้นำ หรือหัวหน้า ไม่ประกอบด้วยคุณธรรมในการดำเนินชีวิตหรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามย่อมจะดำเนินไปตาม และประทับใจกับความลำบาก (Phra Prom Kunaporn (PA Payutto), 2008 : 4) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม เพื่อทราบถึงระดับความเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาว่าอยู่ในระดับใดและเป็นการสะท้อนภาพการบริหารจัดการให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับรู้ความเป็นผู้นำ เพื่อนำไปปรับปรุง

พฤติกรรมการทำงานของตนในส่วนที่ต้องพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนทำให้สามารถพัฒนาการบริหารงานจนเกิดความเปลี่ยนแปลงในองค์การทุกแห่งในยุคของการปฏิรูปการศึกษาและการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2561 จากสถานศึกษาทั้งหมด 10 แห่ง จำแนกเป็นผู้บริหาร 10 รูป และครูผู้สอน 102 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 112 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหาร 10 รูป และครูผู้สอน 102 รูป/คน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1. ภาวะผู้นำในการบริหารงานโรงเรียน 7 ด้าน คือ การมีความคิดริเริ่ม การรู้จักปรับปรุงแก้ไข การยอมรับนับถือ การให้ความช่วยเหลือ การโน้มน้าวจิตใจ การประสานงาน และการเข้าสังคม (Griffiths, Daniel E., 1956 : 243-245) 2. คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ คือ การให้ มีศีล การบริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ความเพียร ความไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน ความอดทน และความยุติธรรม (Phra Prom Kunaporn (PA Payutto), 2010 : 28)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัด

นครพนม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.35-0.92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยนำหนังสือ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ถึงผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแจ้งขอความร่วมมือในการวิจัยไปด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 112 ฉบับ โดยแนบซองติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ของถึงตัวเองเพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มตัวอย่างในกรณีส่งแบบสอบถามคืนกลับมา ซึ่งได้รับกลับคืนจำนวน 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ 2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3. การวิเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม กับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่อยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปประเด็นสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม ด้านการมีความคิดริเริ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีแนวคิดในการวางแผนงานที่เป็นระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและ การพัฒนาโรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีความคิดริเริ่ม	4.33	0.52	มาก
2. ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข	4.28	0.40	มาก
3. ด้านการยอมรับนับถือ	4.36	0.45	มาก
4. ด้านการให้ความช่วยเหลือ	4.26	0.48	มาก
5. ด้านการโน้มน้าวจิตใจ	4.20	0.50	มาก
6. ด้านการประสานงาน	4.23	0.51	มาก
7. ด้านการเข้าสังคม	4.31	0.39	มาก
รวม	4.28	0.38	มาก

2. ผลการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีศีล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ด้านความไม่โกรธ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม
ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน

คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการให้	4.21	0.40	มาก
2. ด้านการมีศีล	4.44	0.43	มาก
3. ด้านการบริจาค	4.25	0.49	มาก
4. ด้านความซื่อตรง	4.37	0.44	มาก
5. ด้านความอ่อนโยน	4.34	0.40	มาก
6. ด้านความเพียร	4.39	0.41	มาก
7. ด้านความไม่โกรธ	4.18	0.39	มาก
8. ด้านความไม่เบียดเบียน	4.31	0.38	มาก
9. ด้านความอดทน	4.27	0.45	มาก
10. ด้านความยุติธรรม	4.42	0.43	มาก
รวม	4.32	0.34	มาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรม
ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

ตัวแปร	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม							
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₆	Y
X ₁	1	0.630**	0.707**	0.517**	0.323**	0.358**	0.693**	0.597**
X ₂		1	0.771**	0.678**	0.571**	0.599**	0.778**	0.466**
X ₃			1	0.649**	0.516**	0.540**	0.855**	0.524**
X ₄				1	0.782**	0.811**	0.646**	0.456**
X ₅					1	0.990**	0.533**	0.299**
X ₆						1	0.553**	0.328**
X ₇							1	0.428**
X								0.524**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลทั่วไป ให้ความสำคัญและให้เกียรติกับครูและบุคลากรในโรงเรียนทุกคน ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของครูและบุคลากร มีความน่าเชื่อถือประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวได้เหมาะสม แสดงตัวเป็นมิตรยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติงานดีและประสบความสำเร็จในงานที่เกิดจากการร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงาน ดังที่ Kanjannapatee (2013) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำมีความสามารถในการจูงใจคนหรือบุคคลอื่นให้ร่วมกันทำงานภายในองค์กรได้ด้วยความเต็มใจ เพื่อให้ผลงาน หรืองานที่ได้รับมอบหมายให้เกิดสัมฤทธิ์ผลและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้นผู้นำจึงต้องมีทักษะความรู้ความสามารถทั้งด้านศาสตร์และศิลป์ ในการบังคับบัญชาบุคคลภายในองค์กรได้อย่างมีความยุติธรรม สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเสนอแนวคิดใหม่ๆ ในการทำมีแผนงานที่ดีและเป็นระบบ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนและแก้ปัญหาระบบบริหารโรงเรียน และ

อุทิศเวลาให้กับการบริหารงานของโรงเรียน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับบุคคลทุกอาชีพ ร่วมสังสรรค์ เป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน เป็นผู้มีน้ำใจ เสียสละเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชน และเข้าร่วมกับหน่วยงานราชการ มีการปรับปรุงงาน โดยวิธีการของตนเองอยู่ตลอด สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง ให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถช่วย แก้ปัญหาในโรงเรียน จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากร ในโรงเรียน ยอมรับแนวคิดหรือวิธีการใหม่ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถให้ข้อเสนอแนะหรือให้ คำปรึกษาหารือที่ถูกต้องเหมาะสมกับครู เปิดโอกาสและแสวงหาโอกาสให้ครูได้มีการพัฒนาวิชาชีพ และสร้างบรรยากาศในการทำงานอย่างมีความสุข ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่เหมาะสมในการ แก้ไขปัญหาเรื่องของการปฏิบัติงานและเรื่องส่วนตัวครู มีการให้กำลังใจและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงาน เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ติดตามและนิเทศการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานของโรงเรียน สามารถ ประสานงานให้ครู และบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันปฏิบัติงานร่วมกัน สนับสนุนให้บุคลากรของ โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และสามารถร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาของ นักเรียนร่วมกันได้ เป็นผู้สามารถใช้ภาษาพูดได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ดังที่ Phodisat (2015 : 15) กล่าวว่า โดยทั่วไปภาวะผู้นำมีความสำคัญคือ 1) ช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน ถ้าผู้บริหารในหน่วยงานมีภาวะผู้นำที่มีคนยอมรับนับถือแล้วก็มักจะ สามารถ ประสานหรือช่วยบรรเทาความขัดแย้งระหว่างบุคคลในหน่วยงานได้ โดยการชักจูงประนีประนอม หรือประสานประโยชน์เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและร่วมกัน

2) ช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร องค์กรจะต้องมี ปัจจัยเอื้ออำนวยความสะดวกอย่างเพื่อที่จะทำให้สมาชิกตั้งใจและทุ่มเททำงานให้ และสิ่งสำคัญประการ หนึ่งที่ขาดไม่ได้ คือ ผู้บริหารขององค์กรจะมีภาวะผู้นำในตัวผู้บริหารจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิด ความยอมรับ เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นว่าผู้บริหารไม่เพียงแต่นำองค์กรให้อยู่รอดเท่านั้น แต่จะนำความเจริญก้าวหน้า ความภาคภูมิใจ เกียรติยศชื่อเสียง และความสำเร็จมาสู่องค์กรด้วย 3) เป็นหลักยึดให้แก่บุคลากรเมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานต้องเผชิญ กับสภาวะที่อาจกระทบความอยู่รอด ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นด้วยเหตุผล ดังกล่าวจึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและ รายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของPhra Athikan Theeraphol Khotamasitso (Boonklang) (2017 : 87-89) พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ในการ

บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจังหวัด นครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ใน จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ใน จังหวัดนครพนม ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย หลักศีลธรรม ประพฤติตนตามทำนองคลองธรรม เป็น แบบอย่างที่ดี ศรัทธาแก่บุคลากรและผู้พบเห็น มีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ ใจ รักดี ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละอุทิศความสุขส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล คำจุน แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน มีความเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้อื่น เสมอ ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน มีการบริหารงานอย่าง ตรงไปตรงมา เปิดเผย โปร่งใสตรวจสอบได้ ไม่เอารัดเอาเปรียบครู บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องใน โรงเรียน ไม่ใช่อำนาจเกินขอบเขต ในทางที่ผิดศีลธรรมและกฎหมาย อันก่อให้เกิดความทุกข์ความ เดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่นมีความอดทนต่อปัญหา และสามารถต่อสู้กับอุปสรรคในการบริหารงาน มีการวางตัวเป็นกลาง ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย เมื่อเกิดความขัดแย้งในโรงเรียน ดังที่ Pongthaworn (2015 : 44) กล่าวว่า การบริหารงานกิจการใดให้ประสบความสำเร็จนอกจาก ความรู้ความสามารถประสบการณ์ในการทำงานแล้วสิ่งผู้บริหารพึงให้ความสำคัญ คือ หลัก คุณธรรมในการบริหารบุคลากร เพราะหลักคุณธรรมจะเป็นแนวทางที่บ่งชี้แนวทางพฤติกรรมด้าน การครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารในหน่วยงานนั้น ๆ หากผู้บริหารมีคุณธรรม ประจำใจอยู่เสมอแล้วก็จะเป็นผู้มีความสุขทั้งส่วนตนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน บุคคล รอบข้าง ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา ก็จะพลอยมีความสุขไปด้วย เมื่อ ปฏิบัติหน้าที่การทำงานใดก็มักจะสำเร็จเป็นผลดี มีผู้ให้ความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมเป็นอย่างมาก ได้รับความเคารพเชื่อถือศรัทธาและมีผู้เห็นคุณงามความดีมักจะได้รับความไว้วางใจเป็นอย่างสูง และเมื่อโอกาสมาถึงก็มักจะได้รับการเลื่อนตำแหน่งไปสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงยิ่งขึ้นไป เจริญ ยิ่งๆขึ้นไปเสมอด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phramahaweeraophon phongphala (2013 : 117-124) พบว่า การปฏิบัติตามทศพิธราชธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่ามี

ความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน เป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องแสดงออกมา เพื่อสร้างความมั่นใจ และศรัทธาแก่ผู้ร่วมงาน คุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมย่อมนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงาน และสามารถบริหารโรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ในทางตรงกันข้ามหากผู้บริหารขาดคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานจะก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรค ความแตกแยก เกิดความสับสนวุ่นวายและอาจทำให้การบริหารล้มเหลว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าของชุมชน สังคมและประเทศชาติ ดังที่ Office of the National Primary Education Commission (1997 : 73-75) ได้กล่าวถึงคุณธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน แม้จะไม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องยึดถือหรือมีคุณธรรมด้านใดบ้าง แต่ลักษณะที่แสดงคุณธรรมของผู้บริหารมีปรากฏในหลักของศาสนา ระเบียบ กฎหมาย คำสั่ง จรรยา และวินัยของข้าราชการครู โดยสรุปแล้วผู้บริหารโรงเรียนควรยึดหลักคุณธรรมในเรื่องต่อไปนี้เป็นพื้นฐาน คือ มีเมตตา กรุณาต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้ร่วมงาน มีความยุติธรรม มีเหตุผล วางตัวเป็นกลาง มีความรักห่วงใยผู้ร่วมงาน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน และผู้อื่น มองโลกในแง่ดี และยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงาน เช่นเดียวกับ Temrat (2012 : 47) กล่าวว่า คุณธรรม คือคุณงามความดีที่นักบริหาร หรือผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดเป็นหลักในการบริหาร โดยใช้ธรรมในการบริหาร เพราะผู้บริหารที่มีธรรมประจำใจ จะคิด จะทำอะไร จะใช้สติในการคิด รู้จักได้ตรง มีความอดทน อดกลั้น มีความละเอียดใส่ใจในการกระทำความชั่ว ขยันหมั่นเพียร มีปิยะวาจา มีกำลังใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phakkaew (2016 : 76-80) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม ทั้งหมด 7 ด้าน ด้านการยอมรับนับถือ มีระดับภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านการโน้มน้าวจิตใจ แม้จะมีระดับภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก แต่ค่าเฉลี่ยจะต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรมีการโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือให้บุคคลอื่นให้ร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้ภาษาพูดที่ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ มีศิลปะในการพูดต่อสาธารณชน เพื่อคลี่คลายความตึงเครียด และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการบริหารงานสามารถเจรจาไกล่เกลี่ยความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันของเพื่อนร่วมงาน

1.2 จากการวิจัยพบว่า คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม ทั้งหมด 10 ด้าน ด้านการมีศีล มีระดับพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านความไม่โกรธ แม้จะมีระดับพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก แต่ค่าเฉลี่ยจะต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรมีความเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้อื่นเสมอ รู้จักการให้อภัยและเข้าใจผู้อื่น มีการแผ่เมตตาจิตให้ผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ ไม่คิดอาฆาต พยาบาทผู้อื่น ไม่คิดร้าย มุ่งร้ายต่อครูและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทัศนะของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนมโดยเปรียบเทียบตามระดับวุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์ในการทำงาน หรือตัวแปรอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ และคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

2.3 ควรศึกษาปัญหา และอุปสรรคการพัฒนาภาวะผู้นำ และคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- Griffiths, Daniel E. (1956). **Human Relations in school Administration**. New York, NY: Macmillan.
- Jedaman, P. (2017). **Leadership in the 4.0 era in the 21st Century dynamics**. Academic Article.[Online] : <http://personnel.obec.go.th/hris-th/ebook/leader4/#p=1>. [13 October. 2561]. [In Thai]
- Kanjannapatee, W. (2013) **Leadership and Followership that Affected the Organizational Efficiency: A Case Study of Export-Import Bank of Thailand**. Rajamangala University of Technology Thanyaburi. [In Thai]
- Office of the National Primary Education Commission. (1997). **The Efficiency of Primary School Administration**. Bangkok: Sam Charoen Panit Printing House. [In Thai]
- Phakkaew, S. (2016). **The Relationship Between Leadership and Ethics and Moral According to Ten Royal Dhamma Principles of School Administrators under the Office of Secondary Education Area 1**. Master of Education Thesis: Thonburi Rajabhat University. [In Thai]
- Phodisat, M. (2015). **Leadership of School Administrators at The Elementary Level in Kiong Yai District Under the Office of Trade Primary Educational Service Area**. Master of thesis (Educational Administration) Faculty of Education Burapha University. [In Thai]
- Phra Athikan Theeraphol Khotamasitso (Boonklang). (2017). **The Leadership Principles of the Four of Administrators in Phrapariyattidhamma Schools, General Education Section Nakhonratchasima Province Office of Buddhism**. Master of Arts (Educational Administration) Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Phra Prom Kunaporn (PA Payutto). (2008). **Tripitaka: Things that Buddhists must know**. 3rd edition, Bangkok: The Agricultural Cooperative Publishing House of Thailand. [In Thai]

- Phra Prom Kunaporn (PA Payutto). (2010). **A constitution for living**. Bangkok: Sahamkhikha. [In Thai]
- Phramaha Hunsa Thammahaso. (2013). **Thosaphitrachadharma: 10 indicators for organization leaders**. Bangkok: Si Sane Printing. [In Thai]
- Phramahaweeraphon phongphala. (2013). **The Performance Toward Dasarajadhamma and Personnel Administration of Phrapariyattidhamma Schools Principle Under National Office of Buddhism**. Master of Education Program in Curriculum and Supervision Department of Educational Administration : Silpakorn University. [In Thai]
- Pongthaworn, A. (2015). **The moral behavior of the school administrators under the Office of Secondary Education Service Area 22 in Nakhon Phanom Province**. Master of Education Independent study : Nakhon Phanom University. [In Thai]
- Son-Utha, K. (2016). **School Administrators Leadership Under The Chonburi Provincial Administration Organization**. Master of Education thesis (Educational Administration) Burapha University. [In Thai]
- Temrat, S. (2012). **Administration Using the Ten Royal Virtues (Thosaphitrajatham) of School Administrators under the Jurisdiction of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3**. Master of Education Thesis: Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. [In Thai]
- The Secretariat of the Council of Education, Ministry of Education. (2017). **National Education Plan 2017-2036**. Bangkok: The Secretariat of the Council of Education. [In Thai]
- Tiamwilai, C. (2013). **Buddhist Leadership For Educational Administration**. Master of Arts (Educational Administration) : Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]

**การรับรู้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์
ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ**
**Perception in Strategic Leadership of The Student Officers
of The Royal Thai Air Force Air War College**

ณัฐดนัย สุขสว่าง¹ และนันทิชา หาสุนทร²
Natdanai Sugsawang¹ and Natnicha Hasoontree²

Received : May 24, 2019; Revised : July 8, 2019; Accepted : July 12, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ 2) ศึกษาระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ กลุ่มประชากร ได้แก่ นายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพอากาศ จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ มีระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.41$) โดยเรียงลำดับระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) มีระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา; Master of Public Administration Program in Public Policy, Suan Sunandta Rajaphat University, Thailand; e-mail : maungjan@gmail.com

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา; Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandta Rajaphat University, Thailand.

มาก ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.43$) โดยเรียงลำดับระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านทักษะการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ด้านมีวิสัยทัศน์ มีระดับสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านทักษะการเจรจาต่อรอง และด้านทักษะการใช้ภาษา มีระดับสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords) : การรับรู้, สมรรถนะภาวะผู้นำ, ยุทธศาสตร์, นายทหารนักเรียน, วิทยาลัยการทัพอากาศ

Abstract

The objective of this research is 1) to study level of subject description perception for building strategic leadership of military students of Air War College, and 2) to study level of operating capacity showing strategic leadership of the military students of Air War College. The population group is 70 military students of Air War College. The research instrument is rating scale questionnaire. Descriptive statistics applied in analysis include frequency, mean, percentage, and standard deviation. The finding of the research result indicated that: 1) military students of Air War College had high level of subject description perception for building strategic leadership in overview and individual area ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.41$) in sequence from high to low level of subject description perception for building strategic leadership at high level in analysis and synthesis, and evaluation, and at secondary level in memory, understanding, and application, respectively; and 2) had high level of operating capacity showing strategic leadership in overview ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.43$) in sequence of high to low level of operating capacity for building strategic leadership whereas the level of strategic leadership capacity was highest in leadership, decision making and problem solving, strategic management skill, availability of vision, and the secondary level of strategic leadership capacity was high in negotiation skill, and language usage skill, respectively.

Keywords : Perception, Strategic Leadership, Strategy, Commissioned Officers, The Royal Thai Air Force Air War College

บทนำ (Introduction)

กองทัพอากาศเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจในด้านการธำรงและรักษาความมั่นคงของ ชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่เหมาะสมกับการฝึกและการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาแนวความคิด การปฏิบัติภารกิจและการปรับปรุงโครงสร้างองค์การ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาบุคลากร ได้มีการพัฒนากำลังพลของกองทัพอากาศทุกระดับ ให้มีสมรรถนะและขีดความสามารถตรงตามความต้องการของกองทัพอากาศ พร้อมทั้งจะปฏิบัติการได้ทุกสถานการณ์ (Air force, 2017 : 1-6)

นอกจากกำลังพลจะมีความรู้และความสามารถในการรักษาความมั่นคงของชาติตามที่กำหนดแล้วทางกองทัพอากาศยังได้จัดให้มีการศึกษาอบรมเพิ่มเติมให้กับนายทหารระดับผู้บังคับบัญชาในระดับนาวาอากาศเอกหรือเทียบเท่า เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการบริหารแบบกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี โดยนายทหารดังกล่าวจะต้องเข้ารับการศึกษาดูเพิ่มเติมที่วิทยาลัยการทัพอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาสูงสุดในระบบการศึกษาวิชาชีพทางทหาร เพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างความพร้อมในการเป็นผู้นำระดับยุทธศาสตร์ ที่มีความรู้ทางทหารที่พร้อมเป็นผู้บริหารและฝ่ายอำนวยการระดับสูงของกองทัพอากาศ วิทยาลัยการทัพอากาศซึ่งมีภารกิจในการให้การศึกษาและฝึกอบรมนายทหารนักเรียนของกองทัพอากาศในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ การบริหารจัดการ และการอำนวยการระดับสูง โดยมีผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพอากาศเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ “หลักสูตรการทัพอากาศ พ.ศ. 2558” เริ่มใช้เมื่อ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 โดยมีโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย 5 หมวดวิชา หมวดวิชาที่ 1) ความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2) การทหาร 3) ผู้นำระดับยุทธศาสตร์ 4) เอกสารวิจัย 5) กิจกรรมและวิชาเสริมหลักสูตร คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา คือ “มีความพร้อมเป็นผู้นำระดับยุทธศาสตร์ที่มีความรู้ทางทหาร เป็นนักยุทธศาสตร์ และพร้อมเป็นผู้บริหารและฝ่ายอำนวยการระดับสูงของกองทัพอากาศ” (Air Force College, 2559 : 8, 13-14)

นอกจากนั้นผู้นำระดับยุทธศาสตร์จะต้องมีความเป็นผู้นำที่มีทักษะการบริหารสูง สามารถเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่มีสภาวะซับซ้อน แปรเปลี่ยนง่ายอันเนื่องมาจากความมีประสิทธิภาพของเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคม ดังนั้น ผู้นำองค์กรในยุคปัจจุบันนี้จึงควรมีคุณลักษณะภาวะ

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) มีความคิดในเชิงยุทธศาสตร์ (Strategy) ที่มีลักษณะการบริหารงานเชิงรุก มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดเป้าหมาย ทิศทางและอนาคตขององค์กรให้ชัดเจน ตลอดจนสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Thongburan and Charoenkul, 2012 : 2-3)

การศึกษาอบรมของนายทหารนักเรียนมีความคาดหวังที่จะเห็นกองทัพอากาศมีกำลังพลที่ได้รับการเสริมสมรรถนะทั้งในด้านการปฏิบัติงาน การบริหาร เพื่อนำพาให้กองทัพอากาศเป็น “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)” โดยดำรงระดับความพร้อมของขีดความสามารถอยู่ตลอดเวลา ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพกำลังทางอากาศให้มีคุณภาพและครอบครองเทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับมิตรประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ จะศึกษาคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ และการรับรู้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ เฉพาะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งหรือเฉพาะสายงานใดสายงานหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การรับรู้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ ประจำปีการศึกษา 2561 เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำลังพลในกองทัพอากาศ ให้มีขีดความสามารถในการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพอากาศ
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษา “การรับรู้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ” มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มประชากรแบบเจาะจง ได้แก่ นายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพอากาศ ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 70 คน
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
 - 2.1 นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ ประจำปีการศึกษา 2561

2.2 ระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ที่สร้างตามเนื้อหาวิชาของ “หลักสูตรการทัพอากาศ พ.ศ. 2558” ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom’s taxonomy) ด้านพุทธิพิสัย ที่ประกอบด้วย ด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของสมรรถนะด้านการบริหารจัดการ (Managerial Competency) ของกองทัพอากาศ พ.ศ. 2559 ที่ประกอบด้วย ด้านมีวิสัยทัศน์ ด้านตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านทักษะการเจรจาต่อรอง ด้านทักษะการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ด้านทักษะการใช้ภาษา และด้านภาวะผู้นำ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert)

3.1 ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี วิธีการจากเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการทัพอากาศ พ.ศ. 2558 และสมรรถนะด้านการบริหารจัดการของกองทัพอากาศ เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย ให้มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบความถูกต้องของการใช้สำนวนและภาษา จำนวน 3 ท่าน และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3.3 พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับตัวแปร IOC โดยการพิจารณาข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่า IOC ในทุกข้อมากกว่า 0.60 จึงถือว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3.4 นำแบบสอบถามไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพบก หลักสูตร หลักประจำ ชุดที่ 64 จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach’s Alpha Coefficient) ตามสูตรของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยแจกแบบสอบถามให้กับนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ ในระหว่าง วันที่ 10-31 มกราคม พ.ศ. 2562 เป็นจำนวน 70 ชุด หลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบจากแบบสอบถามทั้ง 70 ชุด คัดแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์หรือมีข้อผิดพลาดออก และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลทางสถิติด้วยโปรแกรมวิจัยสำเร็จรูป SPSS

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาในการรับราชการ/ปฏิบัติงาน และหน่วยงาน/สังกัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ ด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ ด้านมโนทัศน์ ด้านตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านทักษะการเจรจาต่อรอง ด้านทักษะการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ด้านทักษะการใช้ภาษา และด้านภาวะผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาและระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย สรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการรับราชการ/ปฏิบัติงาน และสังกัด/หน่วยงาน ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 90.00 มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 88.60 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าร้อยละ 58.60 ระยะเวลาในการรับราชการ/ปฏิบัติงาน 25 ปีขึ้นไป ร้อยละ 48.60 และส่วนใหญ่เป็นข้าราชการทหาร ร้อยละ 91.40

2. การวิเคราะห์ระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพอากาศ

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า พบว่า ระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำ
เชิงยุทธศาสตร์ โดยภาพรวม

ระดับการรับรู้เนื้อหาวิชา เพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
ด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้	4.08	0.44	มาก	2
ด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การ ประเมินค่า	4.17	0.40	มาก	1
รวม	4.12	0.41	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ มีระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ มีระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.40$) รองลงมาด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.44$) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ด้านมีวิสัยทัศน์ ด้านตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านทักษะการเจรจาต่อรอง ด้านทักษะการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ด้านทักษะการใช้ภาษา และด้านภาวะผู้นำ พบว่าระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพอากาศ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึง
ภาวะผู้นำ เชิงยุทธศาสตร์ โดยภาพรวม

ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
ด้านมีวิสัยทัศน์	4.21	0.48	มากที่สุด	4
ด้านตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	4.22	0.47	มากที่สุด	2
ด้านทักษะการเจรจาต่อรอง	4.05	0.62	มาก	5
ด้านทักษะการบริหารเชิงยุทธศาสตร์	4.22	0.52	มากที่สุด	3
ด้านทักษะการใช้ภาษา	3.93	0.56	มาก	6
ด้านภาวะผู้นำ	4.29	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.15	0.43	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ มีระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ มีระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำ ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.48$) รองลงมา ด้านตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.47$) ด้านทักษะการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.52$) และด้านมีวิสัยทัศน์ ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.48$) และอยู่ในระดับมาก คือ ด้านทักษะการเจรจาต่อรอง ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.62$) และด้านทักษะการใช้ภาษา ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.56$) ตามลำดับ

อภิปรายผล (Research Discussion)

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ” มีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพอากาศ โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์

การประเมินค่า มีระดับการรับรู้เนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมาก และ รองลงมา ด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ มีระดับการรับรู้เนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

จากการนำแนวคิดระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยตามทฤษฎีของบลูม มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวัดระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ ในครั้งนี้พบว่า วิทยาลัยการทัพอากาศได้ใช้แนวทางในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การติดตามผลการเรียนและการประกันคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางเดียวกันกับหลักการและแนวคิดของบลูม ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดระดับสูง ซึ่ง ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ซึ่งจะพบได้จากความคาดหวังที่วิทยาลัยการทัพอากาศจะได้จากผู้สำเร็จการศึกษาอบรม คือ สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาททหารในการป้องกันประเทศ และยุทธศาสตร์สงคราม สังเคราะห์คุณลักษณะของผู้นำระดับยุทธศาสตร์ แนวทางพัฒนายุทธศาสตร์ทหาร และองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาองค์กร/กองทัพบก รวมทั้งสามารถประเมินภาวะผู้นำทางทหารระดับยุทธศาสตร์ และยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ซึ่งแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า ระดับการรับรู้เนื้อหาวิชาเพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ โดยภาพรวม มีระดับการรับรู้เนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมาก คือด้านการวิเคราะห์การสังเคราะห์ การประเมินค่า เป็นการรับรู้และเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ให้แก่นายทหารนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kowatrakul (2005 : 186) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่คนเราเคยมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด รวมทั้งปริมาณการเปลี่ยนความรู้ของผู้เรียน

2. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ พบว่า โดยภาพรวม มีระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านทักษะการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ด้านมีวิสัยทัศน์ มีระดับสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านทักษะการเจรจาต่อรอง และด้านทักษะการใช้ภาษา มีระดับสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

จากผลการศึกษาดังกล่าว พบว่า นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ มีระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

นายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพอากาศ เป็นผู้ที่มีความคล่องแคล่ว มีบุคลิกเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง มีประสบการณ์ในการวางแผนแก้ปัญหาที่ใช้การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ สามารถกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหน่วยงาน และการกำหนดแผนเพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพในเวลาที่กำหนด อีกทั้งยังสามารถรักษาอำนาจการต่อรองที่เอื้อประโยชน์ต่อหน่วย/กองทัพอากาศ ได้อย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญกับการสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสมตามรูปแบบและวิธีการทั้งการพูดและการเขียน ถึงแม้ว่านายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพอากาศจะมาจากหน่วยงานที่แตกต่างกัน ทั้งข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการพลเรือน/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน แต่ก็มีทัศนคติในการพัฒนาความรู้ ความคิดและความสามารถในการทุก ๆ ด้านของสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ไปในแนวทางเดียวกัน จึงส่งผลให้นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ ได้รับการยอมรับ และเป็นแบบอย่างเป็นที่ไว้วางใจ มั่นใจในความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ สถาบัน องค์การและประชาชน เป็นไปตามแบบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาอบรมและวิชาชีพ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับ Thongburan and Charoenkul (2012) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ นักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 56 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 56 ประจำปีการศึกษา 2554 ในภาพรวมมีระดับภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Poonsuvan (2017) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยการทัพอากาศตามแนวคิดการเสริมสร้างสมรรถนะผู้นำระดับยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาของวิทยาลัยการทัพอากาศมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะผู้นำระดับยุทธศาสตร์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ ดี

ดังนั้น จากการที่นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ มีระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับสูง มีด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูงมาก อาจกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำระดับยุทธศาสตร์จะพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องสามารถบูรณาการความรู้ ความเข้าใจและทักษะทุก ๆ ด้าน หรือการหล่อหลอมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารระดับยุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาเรื่อง การรับรู้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพอากาศ เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาระดับการรับรู้และระดับสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรต่าง ๆ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการเจรจาต่อรอง ควรเพิ่มเวลาในการบรรยายและการจัดกิจกรรม โดยเพิ่มความเข้มข้นของการจำลองสถานการณ์ขึ้นมาให้หลากหลายรูปแบบที่ต้องใช้การเจรจาต่อรองในการแก้ปัญหา เพื่อให้นายทหารนักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการเจรจาต่อรองที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

1.2 ด้านทักษะการใช้ภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ควรเน้นการพัฒนาทักษะการพูดและการฟังเป็นหลัก โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น ทั้งการบรรยายหน้าชั้นเรียนและกิจกรรมกลุ่มย่อย และควรมีการประเมินผลการใช้ภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการอบรม เนื่องจากนายทหารนักเรียน มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษไม่เท่ากัน จึงควรแบ่งกลุ่มผู้ที่มีระดับความรู้ด้านภาษาอังกฤษที่ใกล้เคียงกันในการประเมิน

1.3 ควรมีการประเมินผลการศึกษา และการประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของนายทหารนักเรียนทุก ๆ 3 เดือน เพื่อให้มีการปรับปรุงตนเองเป็นระยะ ๆ ทั้งผลการเรียนและบุคลิกภาพส่วนบุคคลอย่างต่อเนื่องก่อนจบการศึกษา

1.4 วิทยาลัยการทัพอากาศ ควรมีการประสานงานกับกองทัพอากาศ โดยให้บุคลากรของวิทยาลัยการทัพอากาศ ซึ่งถือว่าเป็นคลังสมองของกองทัพ ได้มีส่วนร่วมในการเขียนแผนยุทธศาสตร์ เพื่อให้นายทหารนักเรียน ที่เข้ารับการศึกษอบรมได้รับความรู้ในเรื่องดังกล่าวได้อย่างละเอียด และลึกซึ้งซึ่งจะช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือแก่อาจารย์ผู้บรรยายอีกด้วย

2. ข้อเสนอการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสมรรถนะด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น การทหาร ความมั่นคงของชาติ และยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ครอบคลุมทุกด้าน และเป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยการทัพอากาศ

2.2 นำผลวิจัยไปแก้ไขปรับปรุง ให้ได้มาตรฐาน และนำไปพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของวิทยาลัยการทัพอากาศ เพื่อให้ตอบสนองต่อการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ต่อไป

2.3 การศึกษาในโอกาสต่อไปควรขยายผลทางการศึกษาให้กว้างและลงในรายละเอียดยิ่งขึ้น เช่น ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มของนายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพบก และ นายทหาร

นักเรียน วิทยาลัยการทัพเรือหรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงมาตรฐาน และทราบถึงข้อดีของแต่ละเหล่าทัพ หรือสถาบันเพื่อการพัฒนาหลักสูตรที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.4 นำผลวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำระดับยุทธศาสตร์ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เช่น ศึกษาภาวะผู้นำระดับยุทธศาสตร์ของนักศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- Air Force College. (2017). “Self Assessment Report, Department of Air Education : Budget year 2018”. [Online]. : https://www.awc.rtaf.mi.th/images/File/SAR_AWC/SAR_AWC_2561.pdf. [1 April 2019]. [In Thai]
- Air force. (2017). “**Strategic Air Force, 20 Years (2017-2036) (Published version)**”. [Online]. http://www.rtafaqa.org/images/sub_1485486371/2017011701_RTAF_Strategy_Briefly.pdf. [5 October 2561]. [In Thai]
- Bloom, B. S. Englehart, M. D. Furst, E. J. Hill, W. H. & Krathwohl, D. R. (1956). **The Taxonomy of educational objectives, handbook I : The Cognitive domain**. New York : David McKay Co., Inc.
- Kowatrakul, S. (2005). **Educational Psychology**. 6th ed. Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Likert, Rensis. (1967). “**The Method of Constructing and Attitude Scale**”. In Reading in Fishbein, Attitude Theory and Measurement. New York : Wiley & Son. 90-95.
- Poonsuvan, Y. (2017, January-March). “Academic Management Strategy of the Air War College According to the Concept of Strategic-level Leader’s Competencies enhancement of Royal Thai Air Force”. **Journal of Education Studies**. 45 (1) : January-March. [In Thai]
- Thongburan, P. and Charoenkul, N. (2012, January-March). “STRATEGIC LEADERSHIP OF STUDENTS OF THE ROYAL THAI ARMY WAR COLLEGE CLASS 56” **OJED**, 7 (1) : 2012, pp. 2361-2374. [In Thai]

สมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล เทศบาลตำบลนครชัยศรี
อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

Performance Competency of municipal staff, Nakhon Chai Si
Municipality, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom

อรพรรณ ผิวอ่อนดี¹ บรรพต กิตติสุนทร² และมนูญ จันทรสมบัติ³

Oraphan Phiiwondi¹, Banpot Kittisoontorn² and Manoon Jansomboon³

Received : March 29, 2019; Revised : July 5, 2019; Accepted : July 8, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก และด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับปานกลาง

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม; Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand; e-mail : Oraphan@hotmail.co.th

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม; Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand; e-mail : bikbki@hotmail.co.th

³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม; Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand; e-mail : pjansom@yahoo.com

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ระดับตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และรายได้

คำสำคัญ (Keywords) : สมรรถนะการปฏิบัติงาน, พนักงานเทศบาล

Abstract

The purpose of this research is 1) to study the level of performance competency, and 2) to study the factors affecting the performance competency. The research sample was 91 employees in Nakhon Chai Si Municipality. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. Data were analyzed with percentage, mean, standard deviation, chi-square test. The findings of this research were as follows:

1. Overall of performance competency was at a high level. Knowledge and Skill were at a high level. Attribute was at a moderate level.

2. The factors that affect performance competency include position and experience. The factors that do not affect performance competency include gender, age, status and income.

Keywords: Performance Competency, Municipal Employees

บทนำ (Introduction)

การทำงานให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรให้มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือโดดเด่นกว่ามาตรฐานที่กำหนดและเป็นการจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงออกจากบุคคลอื่นอย่างสมเหตุสมผล โดยวัดได้จากความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะของบุคคลที่ให้ความสำคัญโดยตรงกับงานที่ปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพโดยคุณลักษณะในขั้นนั้นรวมถึงพฤติกรรม บุคลิกภาพ ที่มองเห็นได้และค่านิยม ทศนคติความเชื่อที่ไม่อาจเห็นได้แต่จำเป็นต้องงานที่ปฏิบัติ (Laohasilomjits, 2005 : 84)

เทศบาลตำบลนครชัยศรี มีหน้าที่ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีการบำรุงทางบกและทางน้ำ รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะ

มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ บำรุงศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลเทศบาลตำบลนครชัยศรี มีพนักงานจำนวน 91 คน ในปัจจุบันเทศบาลตำบลนครชัยศรีพบปัญหาพนักงานขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยึดติดกับการทำงานแบบเดิม ขาดความรู้ความสามารถในการทำงานและยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีและไม่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานไม่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการปฏิบัติงานได้ทันทั่วทั้ง พนักงานพฤติกรรมในการทำงานที่เฉื่อยชาละเลยและเพิกเฉยต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ปัญหานี้จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานเกิดปัญหาล่าช้าและไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาเรื่องสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลนครชัยศรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ พนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 91 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 91 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไป จะใช้สถิติวิเคราะห์ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และมีการนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงเชิงพรรณนา

3.2 วิเคราะห์ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี จะใช้สถิติได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีการนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงเชิงพรรณนา

3.3 วิเคราะห์สมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี จะใช้สถิติได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีการนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงเชิงพรรณนา

3.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะกับระดับสมรรถนะจะใช้สถิติ ไคสแควร์ (Chi - Square)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

2. ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

3. ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านทักษะของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

4. ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านคุณลักษณะของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

5. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานในเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สรุปได้ดังนี้

5.1 ปัจจัยด้านสถานภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้

5.2 เพศ อายุ ระดับตำแหน่ง รายได้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้

5.3 ปัจจัยด้าน เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านทักษะ

5.4 ระดับตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านทักษะ

5.5 ปัจจัยด้าน อายุ สถานภาพ ระดับตำแหน่ง รายได้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
ไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านคุณลักษณะ

5.6 เพศ มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านคุณลักษณะ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาเรื่องสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอ นคร
ชัยศรี จังหวัดนครปฐม อภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ
Athima (2011) ผลการศึกษาพบว่า พนักงานปฏิบัติงาน มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการที่พนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้ความสำคัญและ
มุ่งมั่นพยายามที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ พนักงานรวมถึงพัฒนา
ตนเองอยู่เสมอ อีกทั้งผู้บริหารยังเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จึงอาจ
ทำให้ระดับสมรรถนะส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

2. จากผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านความรู้ของพนักงานเทศบาลตำบล
นครชัยศรีส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Athima (2011) ผลการศึกษา
พบว่า พนักงานปฏิบัติงาน มีระดับสมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการที่พนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี ให้ความสำคัญทางด้านการ
พัฒนาความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงาน ได้แก่ การจัดอบรม และกิจกรรม
ให้กับพนักงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จึงอาจทำให้ระดับ
สมรรถนะส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

3. จากผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านทักษะของพนักงานเทศบาลตำบล
นครชัยศรีส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Athima (2011) ผลการศึกษา
พบว่า มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาพนักงานเทศบาลตำบลนครชัย
ศรี ให้สามารถนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ดิจิทัล ที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์
เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน รวมถึงมีความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน จึงอาจทำ
ให้มีระดับสมรรถนะด้านทักษะส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

4. จากผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านคุณลักษณะของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Mathuraporn (2008) ผลการศึกษาพบว่า พนักงานปฏิบัติงานมีระดับสมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการที่พนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี ให้ความสำคัญและมุ่งมั่นในพัฒนาคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน โดยมีการอบรมพนักงานด้านคุณลักษณะก่อนรับเข้าทำงาน และหลังรับเข้าทำงาน จึงอาจทำให้ระดับสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

5. จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานด้านความรู้ โดยพบว่า เพศชาย ส่วนใหญ่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับปานกลาง ในขณะที่ เพศหญิง มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Khaikharw (2010) ผลการศึกษาพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานในด้านความรู้

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี ที่เป็นเพศหญิงมีความขยันและตั้งใจที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอมากกว่าเพศชาย จึงอาจทำให้ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีในด้านความรู้

6. จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านความรู้ โดยพบว่า อายุ 25 – 30 ปี, 31 – 40 ปี และ 41 – 50 ปี ส่วนใหญ่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับปานกลาง และอายุ 51 – 60 ปี มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Khaikharw (2010) ผลการศึกษาพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานในด้านความรู้

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจาก พนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี ที่มีอายุ 51 – 60 ปี มีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง รู้ขอบเขตและกรอบการปฏิบัติงานด้านความรู้มากกว่า พนักงานที่มีอายุ 25 – 30 ปี, 31 – 40 ปี และ 41 – 50 ปี จึงอาจทำให้ปัจจัยด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลนครชัยศรีในด้านความรู้

7. จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีด้านความรู้ โดยพบว่า ผู้มีระดับตำแหน่ง พนักงานเทศบาลส่วนใหญ่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับมากที่สุด ผู้มีระดับตำแหน่ง พนักงานจ้างตามภารกิจ และลูกจ้างประจำ ส่วนใหญ่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับมาก ผู้มีระดับตำแหน่ง พนักงานจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ระดับปานกลาง

ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Srisongkram (2010) ผลการศึกษาพบว่า ระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานในด้านความรู้

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันซึ่งที่ดำรงตำแหน่งสูงกว่าอาจมีประสบการณ์มากกว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่า จึงอาจทำให้ปัจจัยด้านระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีในด้านความรู้

8. จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีด้านความรู้ โดยพบว่า ผู้ที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท , 15,001 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับปานกลาง และผู้ที่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท , 25,001 – 30,000 บาท, มากกว่า 30,000 ขึ้นไป มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Nillanarot (2010) ผลการศึกษาพบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานในด้านความรู้

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยพนักงานที่มีรายได้มากกว่าอาจมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากกว่าพนักงานที่มีรายได้น้อยกว่า จึงอาจทำให้ปัจจัยด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีด้านความรู้

9. จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีในด้านความรู้ โดยพบว่า พนักงานที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 1 ปี, 8 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับมากที่สุด และพนักงานที่มีประสบการณ์ 2 – 4 ปี และ 5 – 7 ปี มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความรู้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Khaikharw (2010) ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานในด้านความรู้

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยพนักงานที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่าอาจมีความรู้ในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่น้อยกว่า จึงอาจทำให้ปัจจัยด้านประสบการณ์มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีในด้านความรู้

10. จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีด้านทักษะ โดยพบว่า ผู้ที่มีระดับตำแหน่ง พนักงาน

เทศบาล, พนักงานจ้างตามภารกิจ, พนักงานจ้างทั่วไป และลูกจ้างประจำ ส่วนใหญ่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานในด้านทักษะในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Nillanarot (2010) ผลการศึกษาพบว่า ระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานในด้านทักษะ

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยพนักงานที่มีระดับตำแหน่งสูงอาจมีทักษะในการปฏิบัติงานมากกว่าพนักงานที่มีระดับตำแหน่งต่ำกว่า จึงอาจทำให้ปัจจัยด้านระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีในด้านทักษะ

11. จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีในด้านคุณลักษณะ โดยพบว่า เพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านคุณลักษณะในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Khaikharw (2010) ผลการศึกษาพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานในด้านคุณลักษณะ

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีทัศนคติ พฤติกรรมในการปฏิบัติงานในด้านคุณลักษณะที่เท่ากัน จึงอาจทำให้ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรีในด้านคุณลักษณะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การศึกษาเรื่องสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ด้านความรู้

1. ควรจัดการอบรมพัฒนาของพนักงานในด้านความรู้เป็นประจำทุก 6 เดือน
2. ควรมีการทดสอบสมรรถนะด้านความรู้ของพนักงานในเทศบาลตำบลนครชัยศรีเป็นประจำทุกเดือน
3. ควรพัฒนาความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้ได้มากที่สุด
4. ควรมีการจัดอบรมและจัดกิจกรรมให้เพศชายเนื่องจากเพศชายมีความขยันและการแสวงหาความรู้น้อยกว่าเพศหญิง

ด้านทักษะ

1. ควรมีการสนับสนุนการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานด้านอื่นๆของพนักงานในเทศบาลตำบลนครชัยศรี นอกเหนือจากทักษะที่ใช้ภายในเทศบาลตำบลนครชัยศรี
2. ควรให้มีการฝึกฝนในเรื่องของทักษะของการทำงานให้มีการกระทำซ้ำๆ เพื่อจะทำให้เกิดการชำนาญในสิ่งนั้นๆ ได้ดี
3. ควรมีการจัดอบรมเรื่องการใช้เครื่องมือเทคโนโลยี ในสำนักงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานได้มากกว่านี้
4. ควรพัฒนาการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ดำรงอยู่ให้เกิดการชำนาญในการปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ

ด้านคุณลักษณะ

1. ควรมีการจัดกิจกรรมให้พนักงานได้ปฏิบัติงานร่วมกัน และเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เพื่อให้พนักงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
2. ควรมีการจัดพนักงานให้เหมาะสมตามคุณลักษณะของงานที่ทำงานเพื่อที่จะทำให้ผลงานออกมาดี
3. ควรมีการจัดอบรมพนักงานด้านคุณลักษณะ พฤติกรรม ก่อนเข้ารับปฏิบัติงาน และหลังเข้าปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง (References)

- Athima, N. (2 0 1 1). **Competency of secretary of Chiang Mai University administrators.** Chiang Mai: Graduate School Chiang Mai University. [In Thai]
- Khaikharw, W. (2010). **Core competency of Maesriruen Limited's staff and Relate Company.** Master of Arts Thesis: Chiang Mai University. [In Thai]
- Laohasilsomjits, K. (2005). **Performance Concepts.** Bangkok: Thammasat University Printing House. [In Thai]
- Mathuraporn, S. (2008). **Factors that affect work performance of Secretarial and Administrative Personnel Section of PTT Exploration and Production Company Limited: Bangkok.** Master Thesis of Public Administration: Krirk University. [In Thai]

- Nillanarot, W. (2010). **Core competencies and operational effectiveness of Civil servants of the Department of Labor Protection and Welfare.** Master Thesis of Public Administration: Krirk University. [In Thai]
- Srisongkram, T. (2010). “A comparison of core capability for work performance to work experience and units of job performance”. **Journal of Educational Measurement Mahasarakham University : JEM-MSU.** 15 : 110-116. [In Thai]

การอนุรักษ์ป่าสะอ้าด (ไพรยะอ้าด) แบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรม ชุมชนชายแดนไทยและกัมพูชา

Conservation of Saas forest (Phraisaas) with participation According to the Geo-Cultural landscape principle Thai and Cambodian border communities

อิทธิวัตร ศรีสมบัติ¹ และบุญ สลู้ด²
Ittiwat Srisombat¹ and Bun Saluth²

Received : July 18, 2019; Revised : September 25, 2019; Accepted : September 27, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการอนุรักษ์ป่าแบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมชุมชนและเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคในการอนุรักษ์ป่าสะอ้าด (ไพรยะอ้าด) แบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมชุมชนชายแดนไทยและกัมพูชา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประชาชน จำนวน 30 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์และการสังเกตวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความและสร้างข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่า

1. ภูมิวัฒนธรรมต่อการอนุรักษ์ป่าแบบมีส่วนร่วมชุมชนชายแดนไทยและกัมพูชา โดยการพระสงฆ์ชาวบ้าน เยาวชน หน่วยงานราชการและองค์กรเอกชน ร่วมกันในการอนุรักษ์ป่าโดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตการใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมประกอบไปด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน เหตุการณ์การต่อสู้ ความเชื่อและศาสนา จิตสาธารณะและวิกฤตทางสังคมกับป่าและการสร้างเครือข่ายร่วมกับคนภายนอกชุมชนทั้งภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University, Thailand; e-mail : ittiwat168168@gmail.com

²เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี ประเทศกัมพูชา, Provincial primate Odor Mean Chey, Cambodia.

2. วิธีการการอนุรักษ์ป่า พระสงฆ์เป็นผู้นำการเรียนรู้และอนุรักษ์ป่า ใช้วิธีบวชป่า กำหนดเขตอุทยาน ขุดคูคันดินรอบเขตป่า ขุดลอกห้วยและหนองน้ำในป่า ทอดผ้าป่าต้นไม้ เข้าค่ายเยาวชนรักษ่าป่ากิจกรรมทำบุญทุกวันพระกิจกรรมการติดป้ายให้สติหรือต้นไม้พูดได้ จัดเวรยามในการป้องกันรักษาป่า ทำลายเครื่องมือดักจับสัตว์ทั้งบนบกและในหนองน้ำ ประสานขอรับความช่วยเหลือเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากองค์กรเอกชนและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารมวลชนในประเทศและต่างประเทศ

3. ปัจจัยที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ป่า พระสงฆ์เป็นแกนนำชาวบ้าน มีกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานราชการสนับสนุนเป็นปัจจัยส่งเสริม ส่วนที่เป็นอุปสรรคคือขาดผู้นำชาวบ้านที่กล้าอาสาเป็นแกนนำในการอนุรักษ์ป่าและขาดงบประมาณในการดำเนินงาน แนวทางในที่ดีควรส่งเสริมให้คนทั้งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าอย่างชัดเจน เพื่อให้ชุมชนได้ตระหนักและร่วมมือกันรักษาป่าให้เป็นห้องเรียนป่าธรรมชาติ

คำสำคัญ (Keywords) : การอนุรักษ์ป่า, แบบมีส่วนร่วม, หลักภูมิวัฒนธรรม, ชุมชนชายแดน

Abstract

The purpose of this research is to study To study participatory forest conservation methods according to the community cultural landscape principles and to study the factors that promote and obstacles in forest conservation (Pa Raya Saad) participatory model based on the principles of cultural landscape, Thai border communities and Cambodia By using participatory action research The group of key informants includes 30 monks, community leaders, local wisdom and people. Tools for data collection Interview and observation Analyze and synthesize data by interpreting and creating conclusions. The research found that

1. Cultural landscape for forest conservation with participation in the Thai and Cambodian border communities By monks, villagers, youth, government agencies and private organizations Together in the conservation of forests by taking advantage of the future Settlement history Battle event Faith and religion Public mind and social crisis with the forest and networking with people outside the community, both government and non-government organizations

2. Forest conservation methods Monks are leaders in learning and conserving forests, ordination of forests. Determination of the sanctuary area, digging the ditches around the forest area Dredging creeks and swamps in the forest The forest Entering a forest conservation camp Daily merit making activities Activity for labeling consciousness or talking trees Arranging guard duty for forest protection Destruction of traps, both on land and in swamps Coordinating, requesting assistance, cutting-edge tools and technology from private organizations and public relations through domestic and international mass media

3. Factors that promote forest conservation Monks are the mainstay of the villagers. There are village directors and government agencies supporting as a supporting factor. The obstacle is the lack of villagers who dare to volunteer to be a leader in forest conservation and lack of budget Good practice guidelines Should encourage the whole country to participate in forest conservation clearly To allow the community to realize and cooperate to preserve the forest as a classroom and tourist attraction to study nature

Keywords : Forest conservation, Participatory, Principles of cultural landscape, Border community

บทนำ (Introduction)

กว่า 7 ปีที่ผ่านมาผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาชุมชนตามแนวชายแดนเทือกเขาพนมดงรัก ราชอาณาจักรกัมพูชา ตามคำบอกเล่าของหมอช้างชาวกูยสุรินทร์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับช้างสุรินทร์ พบว่า ป่าสะอ้าน (ไพรยะสะอ้าน) เป็นชื่อป่าคล่องช้างในอดีตของหมอช้างชาวกูยสุรินทร์ มีบริเวณครอบคลุมจังหวัดอุดร มีชัยและจังหวัดเสียมเรียบ ประมาณกว่า 50,000 ไร่ ในปัจจุบัน ย้อนไปในอดีตก่อน พ.ศ. 2503 หมอช้างชาวกูยสุรินทร์ เดินทางไปจับช้างป่าในช่วงฤดูปลายฝนต้นหนาว เป็นช่วงที่เหมาะสมที่สุดเพราะต้นไม้ ใบหญ้าที่เป็นอาหารช้างกำลังเติบโตงดงาม ตลอดจนมีน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับช้างป่าออกหากิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าโปร่งสะดวกกับการไล่จับช้างป่าจึงเป็นป่าคล่องช้างที่หมอช้างชาวกูยสุรินทร์เลือกที่จะมาคล้องช้างป่า โดยเส้นทางสำคัญที่ใช้เดินทางไปจับช้างป่าในพื้นที่กัมพูชา 3 เส้นทางคือ

เส้นทางที่ 1 เส้นทางที่มุ่งไปสู่ช่องจอม บริเวณอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยผ่านหมู่บ้านต่าง ๆ ดังนี้ จากบ้านตากกลาง บ้านกะโพ ผ่านบ้านอาคุณ บ้านผาง บ้านกระหาด บ้านขาม บ้านโคกขมิ้น บ้านจอมพระ บ้านบึก บ้านสวน บ้านตากแดด บ้านตาถูก บ้านเมืองที่ บ้านราม บ้านแซะกระบาล บ้านทับกระปือ บ้านลำตวน บ้านมะลูลูจุง บ้านแยง บ้านสะกาด บ้านกระเทียม บ้านปรือ ช่องจอม-โอรสเมืงต์ ประมาณ 30 กิโลเมตรเข้าสู่เขตพื้นที่ป่าสะอ้าด

เส้นทางที่ 2 เส้นทางที่มุ่งไปสู่ช่องจิวมะเต๊ะ (ช่องพริก) หรือช่องตาตุ่ม บริเวณอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยผ่านหมู่บ้านต่าง ๆ ดังนี้ จากบ้านตากกลาง บ้านกะโพ ผ่านบ้านอาคุณ ผ่านบ้านผาง บ้านกระหาด บ้านขาม บ้านโคกขมิ้น บ้านจอมพระ บ้านบึง บ้านสวน บ้านตากแดด บ้านเมืองที่ บ้านราม บ้านแซะกระบาล บ้านทับกระปือ บ้านลำตวน บ้านมะลูลูจุง บ้านแยง บ้านโคกไทร บ้านขนาดมอญ บ้านปวงตึก บ้านคณา บ้านตาตุ่ม บ้านกะลอ ช่องจิวมะเต๊ะ (ช่องพริก) ประมาณ 25 กิโลเมตร เข้าสู่เขตพื้นที่ป่าสะอ้าด

เส้นทางที่ 3 เส้นทางที่มุ่งไปสู่ช่องสะง่า บริเวณอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยผ่านหมู่บ้านต่าง ๆ ดังนี้ จากบ้านตากกลาง บ้านกระโพ ผ่านบ้านอาคุณ บ้านผาง บ้านกระหาด บ้านขาม บ้านโคกขมิ้น บ้านจอมพระ บ้านบุแกรง บ้านแตล บ้านระแงง บ้านณรงค์ บ้านขอนแก่น บ้านสังขะ บ้านนาสวน บ้านแซะไพร ช่องสะง่า ประมาณ 20 กิโลเมตร เข้าสู่เขตพื้นที่ป่าสะอ้าด (Assadang Chomdee et al, 2013 : 159)

ป่าสะอ้าดหรือไพรชะอ้าด มีความหมายว่า ป่าที่มีความสวยงามอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่านานาชนิด ป่าไม้ที่หลากหลาย หนองน้ำที่สัตว์น้ำและสัตว์ป่าได้ดื่มกิน จึงเป็นป่าที่รู้จักของหมอช้างชาวกุสุมาลย์เป็นอย่างดีว่าช้างป่าบริเวณนี้มีมากมาย เมื่อปี พ.ศ. 2518 เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในกัมพูชาพลัดเปลี่ยนผู้นำและมีการต่อสู้เพื่อแต่ละกลุ่มการเมือง ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะป่า ถูกเปลี่ยนมาเป็นสินค้าเพื่อนำรายได้ส่วนหนึ่งมาซื้อเสบียงและอาหาร ข้อมูลทีมนักวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแมรีแลนด์และ Global Forest Watch ของสถาบันทรัพยากรโลก (World Resources Institute) จากดาวเทียมแลนด์แซท พบว่า กัมพูชาเป็นประเทศที่มีอัตราการทำลายป่าไม้เร็วที่สุดในโลกอย่างชัดเจนระหว่างปี พ.ศ. 2544 และปี พ.ศ. 2547 อัตราการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ต่อปีในกัมพูชาเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.4

อย่างไรก็ตามเมื่อได้เข้าไปศึกษาชุมชนที่ตั้งอยู่รายรอบป่าสะอ้าดซึ่งเป็นป่าอนุรักษ์ของกัมพูชาอีกแห่งหนึ่ง พบว่าชาวบ้านยังมีแนวความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือผีหรือไสยศาสตร์ ความลึกลับที่อยู่ในป่า ใครล่วงล้ำเข้าไปหรือนำสิ่งของออกมาจากป่ามักจะมีอันเป็นไป เจ็บไข้หรือเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ การเคารพต้นไม้ใหญ่ยังปรากฏให้เห็น แนวความคิดความเชื่อดังกล่าวได้รับ

อิทธิพลจากพราหมณ์ ที่มีเทพเป็นผู้ปกครองรักษาราชธรรมชาติและพุทธศาสนา พระอาจารย์บุญ สลุต (Bun Slut) เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นพระนักอนุรักษ์คอยให้การอบรมสั่งสอนให้ชาวบ้าน เห็นประโยชน์ของป่า ได้สร้างสำนักสงฆ์ในป่า เพื่อให้พระสงฆ์เป็นผู้รักษาป่า จาก 10,00 ไร่ ปัจจุบัน รัฐบาลได้มอบพื้นที่ จำนวน 50,000 ไร่และเครื่องจักร เช่น รถแบ็คโฮ รถยนต์และกล้องบันทึกภาพ ภาพวิดีโอ เป็นต้น ความเป็นพระสงฆ์และมีสำนักสงฆ์สร้างขึ้นในป่า ทำให้ป่ากลับคืนมาคงสภาพ ความอุดมสมบูรณ์ตามระบบนิเวศน์มากขึ้น คำสอนตามศีลข้อที่ 1 ห้ามมิให้ฆ่าสัตว์มีพื้นฐานจิตที่มีความกรุณาปรานีให้แก่ชาวบ้านได้รู้เห็นและปฏิบัติ พระสงฆ์จึงมีความสำคัญต่อการช่วยทำให้เกิด การอนุรักษ์ป่าสะอาด ส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกันหวงแหนป่าเห็นคุณค่า

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการอนุรักษ์ป่าสะอาด (ไพรยะสะอาด) แบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมชุมชนชายแดนไทยและกัมพูชา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับภูมิ วัฒนธรรมให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพิงอยู่กับป่าอาศัยฐานคิด ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนที่สอดคล้องกับฐานทรัพยากรของตนเอง โดยมีพระสงฆ์ หน่วยงาน ของรัฐและนักเรียนสนับสนุน รวมตัวเพื่ออนุรักษ์ป่าอย่างมีเอกลักษณ์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีทั้งคน และป่าโดยอาศัยความรู้ ภูมิปัญญาพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนชายแดนกัมพูชาและไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาวิธีการอนุรักษ์ป่าแบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคในการอนุรักษ์ป่าชุมชนชายแดนไทยและกัมพูชา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field study) โดยได้กำหนดวิธีการและขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1. กิจกรรมการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและการใช้ ประโยชน์จากปัสอาดตามลักษณะภูมิวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจต่อชุมชนเกี่ยวกับการวิจัยเชิง ปฏิบัติการอย่างมี ส่วนรวม เพื่อสืบค้นข้อมูลด้านภูมิวัฒนธรรมชุมชนและเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค นหาลักษณะการใช้ ประโยชน์จากปาสอาด ด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เทคนิคการใช้แผนที่และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation)

2. ผู้วิจัยเข้าหาแกนนำในการอนุรักษ์ป่าสะอ้าด คือ พระสงฆ์ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี เพื่อสร้างความคุ้นเคยและกระชับความสัมพันธ์ที่ดีสร้างความเข้าใจและสังเกตการณ์ทั้งมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม สืบค้นหาข้อมูลภูมิวัฒนธรรมวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน

3. ค้นหาลักษณะการใช้ประโยชน์จากป่า ด้วยการจัดเวทีสนทนากลุ่ม ในการดำเนินการตามกิจกรรมนี้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ กระบวนการและขั้นตอนที่ตั้งไว้ จัดเวทีสนทนากลุ่ม ๆ ละ 8-13 คน ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสุนทรธรรมิชัย จำนวน 3 ครั้งและที่ศาลาสถาบันสงฆ์ป่าสะอ้าด จำนวน 3 ครั้ง

4. การนำเสนองานวิจัย ข้อมูลจากการบันทึกสนาม (Field Note) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากบุคคล เวลา และสถานที่ ทั้งภาพถ่าย บันทึกเสียง ในการได้มาซึ่งข้อมูล วิเคราะห์จัดกลุ่มข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามความสัมพันธ์อย่างมีเหตุผล (Logical Relation) นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา พร้อมสังเคราะห์เป็นภาพรวมด้วยการตีความ (Interpretation) และนำเสนองานวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ภูมิวัฒนธรรมการใช้ประโยชน์จากป่าและเชื่อมโยงปัจจัยหรือเงื่อนไขด้านภูมิวัฒนธรรมต่อการอนุรักษ์ป่าสะอ้าด (ไพรยะอ้าด) แบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมชุมชนชายแดนไทยและกัมพูชา พบว่า

สถานการณ์ทั่วไปของป่าในประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ.2542 จากนักวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยแมรีแลนด์และ Global Forest Watch ของสถาบันทรัพยากรโลก (World Resources Institute) ใช้ข้อมูลจากดาวเทียมแลนด์แซท เพื่อติดตามอัตราการสูญเสียป่าไม้ในระดับโลก พบว่า กัมพูชาเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่มีอัตราการทำลายป่าไม้เร็วที่สุดในโลก ระหว่างปี พ.ศ. 2544 และ 2547 อัตราการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ต่อปีกัมพูชาเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.4 หรืออีกนัยหนึ่ง กัมพูชาสูญเสียป่าไม้รวมกัน 14,400 ตารางกิโลเมตร (Thomson Reuters. March, 2003 : 6) การสูญเสียส่วนมากเกิดขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปิดเผยให้เห็นถึงขอบเขตของการทำลายป่าไม้ การทำลายป่าเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของกัมพูชา ทั้งนี้ กัมพูชาเป็นประเทศหนึ่งที่มีอัตราการสูญเสียป่าไม้สูงมาก โดยเป็นอันดับสามของโลกรองจากไนจีเรียและเวียดนาม ตามรายงานของอาหารและเกษตรกรรมขององค์การสหประชาชาติใน พ.ศ.

2548(Butler, Rhett A., 2005 : 2) พื้นที่ป่าของกัมพูชาลดลงเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง จากกว่า 70% ใน พ.ศ. 2513 เหลือ 3.1% ใน พ.ศ. 2550 สูญเสียพื้นที่ป่าของกัมพูชาอยู่ในระดับอันตราย ใน ภาพรวม กัมพูชามีพื้นที่ป่าปฐมภูมิ 25,000 ตารางกิโลเมตรใน พ.ศ. 2533 จนน้อยกว่า 3,220 ตารางกิโลเมตรใน พ.ศ. 2537 (Thomson Reuters. March, 2003 : 6) พื้นที่ป่าไม้ของกัมพูชาได้ เริ่มลดลงอย่างน่าเป็นห่วงจากอัตราการตัดไม้ทำลายป่าสูงถึง 300,000 เฮกตาร์ต่อปี เพื่อทำการค้า และนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับหุงต้มในครัวเรือน นอกจากนั้นช่วงเดือน มกราคม-ตุลาคม 2535 ไทยนำเข้าไม้ซุงจากเขมรถึงเกือบ 1.6 แสนลูกบาศก์เมตร และไม้แปรรูปอีกเกือบ 3,500 ลูกบาศก์ เมตร รายได้จากการให้สัมปทานเหล่านี้เป็นที่มาของการเสริมสร้างอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองกำลัง ฝายต่อต้านรัฐบาลเพื่อรบกับรัฐบาลกรุงพนมเปญหลังเลือกตั้ง (Puangthong Pawakapan, 2013 : 100-102)

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ป่าสะอ๊าด เป็นพื้นที่ราบลุ่มสลับเนินเขาเตี้ยๆ สลับหนองน้ำตาม ธรรมชาติ โดยแบ่งแนวเขตระหว่างจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดสกลนคร พื้นที่บริเวณโดยรอบป่า มี ชุมชนอาศัยอยู่พื้นที่ทำกินอยู่บนที่ลุ่มและบางสวนก็อยู่เชิงเขาพนมกุเลน เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในการ อุปโภคและบริโภค สภาพดิน เป็นดินร่วนปนทราย ดินกรวดและดินลูกรัง ซึ่งแตกต่างกันไปตามแต ละภูมิภาคและประเทศและลักษณะพรรณไม มีพื้นที่ป่าเป็นสวนใหญ่ ป่าเต็งรังผสมกับป่าเบญจพรรณ พันธุ์ ไม้ที่สำคัญคือ สัก เต็ง รัง ยาง พลอง ประดู่ป่า แดง ตะคร้อ เปนต้น ลักษณะดิน น้ำ ป่าสะอ๊าด มี สิ่งมีชีวิตโดยธรรมชาติอาศัยอยู่คล้ายคำบอกเล่าของหมอช้างชาวกูยสุรินทร์ที่ออกคล้องช้างป่า บริเวณนี้ว่า “ป่าสะอ๊าดมีความอุดมสมบูรณ์มาก ช้างป่ามีจำนวนหลายพันตัวอยู่กันเป็นโขลง จะลง มากินน้ำตามห้วยหนองที่มีในป่าเป็นประจำ นอกจากช้างป่าแล้วสัตว์ป่าอื่นๆมีจำนวนมากมายหลาย พันธุ์เช่นกัน” สัตว์ป่าได้อาศัยธรรมชาติตั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งที่เป็นประโยชน์ในส่วนที่เป็นพรรณ พืช เช่น ไม้กินได้ (พืชผักป่า ผลไม้ป่าและสมุนไพร) ไม้เชื้อเพลิง (ไม้ฟืน ถ่าน) ไม้ใช้สอย (เนื้อไม้เพื่อ สร้างบ้านเรือน เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร เครื่องเรือน ที่อยู่อาศัย) เส้นใย (เถาวัลย์) สมุนไพร นานาชนิดกำจัดแมลง และในส่วนที่ไม่ใช่พืช เช่น เห็ดป่า สัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ และใช้พื้นที่ป่าเป็น แหล่งเลี้ยงสัตว์ในฤดูทำการเกษตร รวมถึงยังสร้างอาชีพขายของป่าให้คนในชุมชนได้อีกด้วย ตลอดจนเป็นแหล่งต้นน้ำที่เขพนมกุเลนมีน้ำตกไหลลงมาจากภูเขาตลอดปี ป้องกันบรรเทาภัยพิบัติ ทางธรรมชาติแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและท่องเที่ยวของชุมชน แหล่งรวมทรัพยากร ดิน น้ำ อากาศ และสัตว์ป่าให้มีความสมดุล ป่าสะอ๊าดยังช่วยให้เป็นแหล่งรวมจิตใจของชุมชนในมิติทางด้านสังคม วัฒนธรรมและจิตวิญญาณ

การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน ชุมชนโดยรอบป่าสะอ้าตเป็นชุมชนเกิดใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2522 – 2523 เริ่มมีการอพยพกันมาจากเมืองต่าง ๆ จากนโยบายทางการเมืองที่พึ่งผ่านวิกฤติ พื้นที่บริเวณชายแดนกัมพูชาด้านทิศเหนือของประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของเขมรแดงที่กลับจากพักพิงในศูนย์อพยพต่าง ๆ จากประเทศไทย เมื่อกลับไปยังบ้านของตนแล้วพบว่ามีคนอื่นได้เข้ามาอาศัยในบ้านแล้ว จึงไม่สามารถกลับไปถิ่นเดิมของตนได้ บางคนอพยพมาจากต่างจังหวัด เช่น ไพลิน กัมปงทม สวายเรียง กำปงสวาย เป็นต้น อาศัยอยู่กันเป็นกลุ่มๆ 20-50 ครอบครัวและอยู่ไม่ห่างจากหนองน้ำ มีบางชุมชนสวนตั้งอยู่บริเวณใกล้ๆเชิงเขา ประกอบกับเพื่อความปลอดภัยจึงอาศัยอยู่กันเป็นกลุ่มเขมรแดงด้วยกัน ซึ่งมีพื้นที่บริเวณชายแดนกัมพูชาตั้งแต่พื้นที่จังหวัดพระวิหารและจังหวัดอุดรธานี เมื่อมาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนแล้วได้ใช้ชีวิตดั้งเดิมผสมผสานกับชุมชนและป่า ใช้ไม้ที่มีอยู่ในป่ามาสร้างบ้าน เป็นบ้านชั้นเดียวก่อนต่อมาจึงยกบ้านเป็นสองชั้นใต้ถุนโล่งวัสดุส่วนใหญ่ใช้ไม้ มีเพียงสวมนอยที่ใช้ปูนซีเมนต์หรือแบบผสมผสานกันทั้งไม้และปูนซีเมนต์ ในบริเวณหลังและข้างตัวบ้านมียุ่งข้าว เพื่อเก็บข้าวไว้บริโภครอบ ๆ บริเวณบ้านมีพืชสวนครัว พืชอาหาร พืชสมุนไพรและไม้ผล ตามพื้นที่บริเวณนี้ ชาวบ้านได้อาศัยและใช้ประโยชน์จากป่าเพราะเป็นหมู่บ้านติดกับแนวชายป่าทั้งสี่พื้นที่ทำการเกษตร ทำนา ทำไร่ ปลูกผัก จะอยู่ติดออกมาจากชายป่า จึงทำให้พืชผลที่ปลูกถูกสัตว์ป่าออกมากินพืชที่ปลูกบริเวณชายป่าเป็นประจำ ชาวบ้านจึงทำการจับสัตว์เพื่อเป็นอาหารและจำหน่ายในตลาดเป็นอาชีพ

เหตุการณ์การต่อสู้และการปกครอง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านทำให้ทราบว่า ช่วงปี พ.ศ.2521 – 2522 ชาวบ้านพากันหลบหนีภัยสงคราม อาศัยอยู่ที่วัดที่อำเภอสำโรงในปัจจุบัน อาศัยแหล่งน้ำในการอุปโภคและบริโภค อาศัยจับปลาในหนองน้ำเป็นอาหาร ตกเย็นต้องรีบเข้านอนในศาลาวัดอยู่ติดกับปราสาทขอมโบราณเก่าแก่ ชาวบ้านได้อาศัยและเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของปราสาท ที่ทำให้พวกตนรอดตายจากกระเบิดที่ถูกยิงมาจากฝ่ายตรงข้ามหลายต่อหลายครั้งที่ถูกระเบิดนานาชนิดถูกยิงเข้ามาในบริเวณวัด แต่ถูกระเบิดเหล่านั้นไม่ระเบิดขณะเดียวกันชาวบ้านได้สวดมนต์และขอให้เทพเทวดาประจำปราสาทได้ช่วยปกป้องรักษาให้อยู่รอดปลอดภัย ปัจจุบันได้สร้างโบสถ์ที่องค์ปราสาทขอมโบราณไว้เนื่องจากมีคนมาขุดเจาะหาสมบัติมีค่าบริเวณโดยรอบปราสาทเพื่อป้องกันการขุดขโมยสิ่งของอันมีค่าได้ปราสาทชาวบ้านจึงพร้อมใจกันสร้างโบสถ์ที่องค์ปราสาทไว้ มีเพียงตำนานเล่าขานให้ลูกหลานรุ่นหลังได้เคารพกราบไว้ (Sat Veasna, 2018) อีกกรณีหนึ่งสำนักสงฆ์จึงพนม พื้นที่ชุมชนเชิงเขาภูเขาพนมดงรักเหนือสุดของกัมพูชารอดพ้นจากสงครามด้วยความศรัทธา ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของปราสาทขอมโบราณที่หักพังลงมาเหลือเพียงฐานศิ่วลึงค์ ซึ่งปัจจุบันเป็นจอมปลวกขนาดใหญ่ชาวบ้านได้สร้างศาลาขนาดใหญ่ครอบจอมปลวกและเป็น

สถานที่ปฏิบัติธรรม ในภาวะที่เกิดสงคราม ปีพ.ศ. 2522-2523 สถานที่แห่งนี้ชาวบ้านเล่าว่าระหว่าง การต่อสู้กันของกองกำลังทหารฝ่ายตรงข้าม ได้ยิงปืนและระเบิดนานาชนิดลั่นเสร็จแล้วเดินเข้ามา ถึงทุกคนในหมู่บ้านและทำลายบ้านเรือน สิ่งของและสัตว์เลี้ยง ที่ขณะที่ชาวบ้านได้ภาวนาสวดมนต์ ต่อเทพยดาให้ปกป้องรักษาแล้วคลาดปอดภัยที่บริเวณปราสาทขอมโบราณที่เหลือแต่ร่องรอยของ ฐานศิวิลิ่งค์ เป็นสิ่งน่าอัศจรรย์อย่างยิ่งที่ทหารฝ่ายตรงกันข้ามมองไม่เห็นชาวบ้านที่อยู่บริเวณนั้น ประกอบกับลูกระเบิดที่ถูกยิงมาหลาย ๆ ต่อหลายลูกระเบิดไม่ทำงาน ชาวบ้านจึงมีความเชื่อ เคารพ และศรัทธา สร้างเป็นศาลาวัดเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมมาจนถึงปัจจุบัน (Soriya Jan, 2017)

อดีตที่ผ่านมาส่งผลให้ผู้นำชุมชน แกนนำในชุมชนและชาวบ้าน ที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตเกิด ความรักและหวงแหนแผ่นดินนี้ รักบ้านเกิดของตนข้อมูลดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดมาสู่รุ่นต่อมาทำให้ ชุมชนเกิดพลังในการทำงานเพื่อบ้านเกิดของตน จึงได้ตั้งชุดลาดตระเวน ตรวจตราการลักลอบตัดไม้ ทำลายป่าและการล่าสัตว์ป่า ซึ่งเป็นจุดเด่นของชุมชนที่มีชุดปรากฏการณ์สังคมที่เกิดขึ้นในชุมชน เหตุการณ์การสู้รบกับผู้ที่มาลักลอบตัดไม้ เป็นการต่อสู้กับผู้ที่มีอิทธิพลโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐและมีความเสี่ยงถึงแก่ชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นทำให้มองเห็นความรักถิ่นฐาน ความภาคภูมิใจในการรักษาป่า ชุมชน การมีจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดตั้งแต่เกิดจนถึงตายคงยังพึ่งพาและผูกพันกับหมู่บ้าน โดยเฉพาะการมีผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน สิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ยึดโยงคนกับป่าให้มีความสัมพันธ์ต่อกันได้เป็นอย่างดี

วิกฤตทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน วิกฤตทางด้านสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2525-2528 ที่ผ่านมามีเกิดจากกลุ่มการเมือง 3 กลุ่ม ใช้กำลังสู้รบกันแบบลับๆ โดยมีต่างชาติสนับสนุนด้าน อาวุธ เครื่องอุปโภค บริโภค ได้เกิดการทำลายป่าโดยเฉพาะป่าสะอ้าน ไม้ขนาดใหญ่ถูกตัดและ ลำเลียงออกจากป่าจำนวนมากเข้ามาขายยังชายแดนไทย เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้ เกิดขึ้นเฉพาะพื้นที่ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2536 สถานการณ์การตัดไม้ขนาดใหญ่ในป่าได้ลดลงด้วย เหตุผลทางทางการเมือง มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้ฝ่ายที่อาศัยกองกำลังหลักในพื้นที่ ชายแดนภูเขาพนมดงรัก ได้ถูกลดบทบาทลงและถูกนโยบายรวมเป็นหนึ่งเดียวในการเป็น กัมพูชา ป่าไม้กลับมาเป็นป่าที่ไม่มีไม้ใหญ่เป็นป่าโปร่งมีถนนธรรมชาติจากการขนส่งจากไม้ออกจากป่า ทำให้ชาวบ้านได้ใช้ถนนเข้าไปจับจองตั้งบ้านเรือนเรียงรายรอบป่า เป็นชุมชนเล็ก ๆ ตามกลุ่มเครือญาติ ที่รวบรวมกันมาตั้งหลักปักฐานทำมาหากิน จึงทำให้เกิดชุมชนที่มาจากต่างถิ่นต่างพื้นที่ที่รอบป่ามีที่มาจากต่างจังหวัดต่างพื้นที่ ต่างกลุ่มการเมืองที่ตนเองสังกัด เพื่อหาที่ทำกินใหม่ อย่างไรก็ตามพื้นที่ยังเต็มไปด้วยกับระเบิดและลูกระเบิดที่ตกค้างยังไม่ระเบิดอีกจำนวนหนึ่งทำให้ชาวบ้านต้องระมัดระวัง ในการเข้ามาจับจองพื้นที่ทำกิน หลายคนขาดจากการเหยียบกับระเบิดจนทางการได้เข้ามาตรวจ

เก็บและทำยากับระเบิดจึงอนุญาตให้ชาวบ้านเข้ามาอาศัยในพื้นที่ได้ (Ban Nhan, Tan Kimsour, 2017)

ชุมชนรอบป่าสะอ๊าด มีประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน มีที่มาจากหลายพื้นที่ จึงเป็นอีกปัญหาใหญ่สำหรับการสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าของราชการ เนื่องจากป่าสะอ๊าดมีพื้นที่กว้างใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ 2 จังหวัด มีชุมชนรอบป่าเกือบ 50 ชุมชน ชุมชนส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าด้วยจับสัตว์ป่าและตัดไม้เผาถ่าน เพื่อนำรายได้เลี้ยงครอบครัวซึ่งเกิดผลกระทบต่อป่าและเป็นปัญหาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ทราบปัญหาเป็นอย่างดี แต่ไม่มีกำลังเจ้าหน้าที่และเครื่องมือที่พร้อมในการป้องกันรักษาป่าได้ ทำได้เพียงการปักป้าย แจ้งเตือนโทษแก่ผู้ไม่ทำตามกฎหมาย ขณะเดียวกันก็ยังถูกลักลอบตัดจากกลุ่มนายทุนค้าไม้พยางจนแทบไม่มีไม้พยางในป่าให้เห็นอีกเลย นอกจากนั้นยังกรณีเกิดไฟป่าโดยไม่ทราบสาเหตุจากใครเป็นต้นเหตุเกิดเป็นประจำทุกปีเพื่อขยายพื้นที่ทำกิน หลังจากป่าบางส่วนเป็นป่าเสื่อมโทรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาสำหรับการอนุรักษ์ป่าสะอ๊าดให้กลับมาดังเดิมได้ การสร้างกฎกติกาเพื่อรักษาป่าให้มีความสมดุลและยั่งยืน อาจเรียกว่าที่มาจากภาครัฐบาล เองใช้ไม่ได้กับพื้นที่อาจจะเพราะพื้นที่ที่มีความกว้างใหญ่ครอบคลุมอาณาเขต 2 จังหวัด ชุมชนตั้งอยู่รายรอบป่าทุกด้านและส่วนใหญ่มีอาชีพที่พึ่งพาป่าเป็นหลัก พระอาจารย์บุญสลีวด เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี เป็นพระนักอนุรักษ์ที่มองเห็นปัญหานี้ จึงได้นำเอาจารีตปฏิบัติของชาวพุทธเป็นหลักในการทำงานเพื่อปลูกป่าทดแทน (การปลูกเสริมป่าเสื่อมโทรม) ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ การสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน (Bun Sluth, 2017)

ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ชุมชนโดยรอบป่าสะอ๊าดนับถือพุทธศาสนามีการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อและศรัทธาในพุทธศาสนา ให้ความเคารพพระสงฆ์เป็นพื้นฐานทุกชุมชน พระอาจารย์บุญ สลีวด เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี จึงได้ใช้วิธีการนำผ้าเหลืองแบบจีวรพระมาผูกไว้รอบต้นไม้ใหญ่ทำให้คนไม่กล้าตัดต้นไม้เพราะความกลัวบาปในสิ่งที่เคารพนับถือร่วมกันมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อป้องกันคนมาตัดต้นไม้ นอกจากนั้นการนำความเชื่อเรื่องผีและสิ่งที่ไม่เห็นธรรมชาติ มีความศักดิ์สิทธิ์ อำนาจพิเศษ อิทธิฤทธิ์และปาฏิหาริย์ ผีอยู่ตามป่า เขา แม่น้ำและห้วยหนอง จะช่วยดลบันดาลทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ช่วยคุ้มครองไม่คนให้มิโรคร้ายไข้เจ็บ (Lim Sokhorn 2017) ผีช่วยปกป้องรักษาคน รักษาป่า น้ำลำธาร ให้มีน้ำอุปโภคบริโภคและใช้การเกษตรตลอดทั้งปี ในขณะเดียวกันก็มีพิธีเซ่นไหว้ผีประจำบ้าน ผีปู่ตา ผีที่ดูแลรักษาไร่นาและป่าเพื่อที่ผีจะได้ช่วยดลบันดาลให้ชาวบ้าน สามารถมีผลผลิตทางการเกษตรที่ดีมีพืชพันธุ์ธัญญาหารสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นการชี้ให้เห็นว่าชุมชนได้ใช้ทรัพยากรดิน น้ำ ป่า วิถีชีวิต ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม (การอยู่) และประเพณีในชุมชน มาเชื่อมโยงเข้าหากันอย่างเกื้อกูลและพึ่งพาเป็นพื้นฐานมาก่อนแล้ว

โดยเป็นการสร้างความตระหนักร่วมจิตสำนึกร่วม เพื่อรักษาทรัพยากรชุมชนในมิติด้านสังคม วัฒนธรรมและจิตวิญญาณ ที่มอง เห็นคนมีความผูกพันกับป่าและสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยสันติ

สรุป ภูมิวัฒนธรรม การใช้ประโยชน์จากป่าต่อแนวคิดฐานคิดของหลักภูมิวัฒนธรรม อาศัย เป็นเครื่องมือของการอยู่ร่วมกับป่าและแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่คนกับป่าที่อยู่ร่วมกันได้โดย ตลอดเวลา ประกอบการใช้ฐานคิดของภูมิวัฒนธรรม ดิน น้ำ ป่าและลักษณะภูมิศาสตร์ การตั้ง บ้านเรือนของชาวบ้าน ประวัติศาสตร์ เหตุการณ์การต่อสู้เอาตัวรอดในอดีต วิถีทางสังคมและ สิ่งแวดล้อมของชุมชนและความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี เป็นโมเดลภูมิวัฒนธรรมของ ชุมชนรอบป่าสะอาดที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงต่อการอนุรักษ์ป่าแบบมีส่วนร่วม อนุรักษ์เชิงบูรณาการ แบบไตรภาคี คือชุมชน พระสงฆ์ และภาครัฐ ซึ่งมีจุดเด่นที่แตกต่างกันคือป่าสะอาด มีพระสงฆ์เป็น กำลังสำคัญ มีหน่วยงานของรัฐคือป่าไม้ ตำรวจและทหารเข้ามาดูแล ทั้งนี้การมีชุมชนทำให้เกิดการ มีส่วนร่วมและส่อสะท้อนกันเองระหว่างพระสงฆ์ ชาวบ้านและหน่วยงานของรัฐ อาจจัดให้มี กิจกรรมร่วมกัน การปรับความสมดุลทางความคิดการเพิ่มองค์ความรู้ให้เท่าเทียมกันโดยพระสงฆ์ เน้นกิจกรรมที่จิตสำนึกความเชื่อเชื่อมโยงกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องบาป บุญ คุณและ โทษ เจ้าหน้าที่ของรัฐ(อุทยาน)เน้นการขยายพันธุ์ไม้ เพาะชำนำไปปลูก ให้ความรู้เรื่องต้นไม้ ส่วน ชุมชน เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมการดูแล รักษา การปลูก การขยายพันธุ์ไม้ที่หายาก ส่วนรูปแบบควร เป็นแบบที่ชุมชนสามารถกระทำได้ ตามประเพณี หรือฤดูกาล

2. การอนุรักษ์ป่าแบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมชุมชน เชื่อมโยงแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าโดยอาศัยมิติทางพระพุทธศาสนา

การอนุรักษ์ป่าสะอาด มีปัจจัยที่สำคัญปัจจัยภายในคือ ตัวของชุมชนที่ตั้งอยู่รายรอบป่า คือความสามัคคีทำงานร่วมกับพระสงฆ์ ผู้นำชุมชนและหน่วยงานราชการ ปัจจัยภายนอก เช่น หน่วยงานของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน บุคคลที่สนับสนุนและทำบุญด้วยการบริจาคอาหาร อาหารแห้ง ปัจจัยให้พระสงฆ์ได้ทำงานอนุรักษ์ป่าสะอาดซึ่งเกิดจากแนวคิดของ พระอาจารย์บุญ สลุด เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี ได้นำคณะสงฆ์เข้ามาศึกษาและทำหน้าที่เป็นผู้นำการอนุรักษ์ป่า จนกระทั่งหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน บุคคลที่เคารพศรัทธาพระอาจารย์ นักเรียน ได้เข้ามา ช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนจัดกิจกรรมการอนุรักษ์เคลื่อนไหวกว่ตลอดทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ตลอด ระยะเวลากว่า 5 ปีที่ผ่านมาทำให้ป่ามีความเจริญเติบโตขึ้น ประกอบกับความเป็นสถาบันสงฆ์ จึงทำ ให้ชาวบ้านรู้สึกเกรงกลัวต่อบาป ไม่กล้าที่จะลักลอบตัดไม้ไปใช้ตามใจตนเองหรือเพื่อตัดไม้ไปเผา ถ่านทำอย่างธุรกิจ นอกจากนี้การไม่มีเส้นทางเข้าที่สะดวกก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านเข้ามา ไม่ได้หรือเข้ามาด้วยความลำบาก จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยส่งเสริมในการอนุรักษ์ป่า

จุดมุ่งหมายการอนุรักษ์ป่าสะอ้าด พระอาจารย์บุญ สลู้ด (Bun Sluth) กล่าวว่า ป่าสะอ้าด เป็นป่าหนึ่งในการทำงานด้านการอนุรักษ์ป่าใหญ่ทั้งหมดที่รัฐบาลได้มอบหมายให้ทำหน้าที่อนุรักษ์ เป็นที่สาธารณะประโยชน์เพื่อลูกหลานคนกัมพูชาจะได้ใช้ในภายภาคหน้า ต่อไปจะเป็นทั้งแหล่ง เรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวนประมาณ 50,000 ไร่ เพียบ สมออย (Preap Som ol) ผู้ทำงานด้านอนุรักษ์อีกคนที่เข้ามาช่วยพระอาจารย์กล่าวว่า ได้ทำหน้าที่เผยแพร่กิจกรรม ขาว การทำงานด้านอนุรักษ์ป่าของพระสงฆ์ไปทั่วทั้งประเทศและต่างประเทศ จนเกิดความร่วมมือกัน ขององค์กรเอกชนได้สนับสนุนอุปกรณ์กล้องบันทึกวิดีโอ ภาพถ่ายจากดาวเทียมที่แสดงให้เห็น รายละเอียดของพื้นที่ป่าทั้งหมด จนประชาชนโดยทั่วไปได้ให้ความสนใจ นักข่าวทีวีแต่ละช่องได้ เดินทางมาทำข่าวการอนุรักษ์ป่า ทำให้ชาวบ้านที่ตั้งอยู่รายรอบป่าเห็นภาพชุมชนตนเองอย่างชัดเจน ทั้งจากภาพถ่ายดาวเทียมและการทำกิจกรรมของพระสงฆ์ จึงได้เดินทางร่วมกิจกรรมกับพระสงฆ์ทำ หน้าที่ปลูกป่า ทำบุญถวายอาหาร อาหารแห้งแด่พระสงฆ์ อยู่ตลอด ชาด เวียสนะ (Sat Veasna) ได้ กล่าวว่า ตนเองเป็นผู้นำเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี ได้เห็นกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าของ พระอาจารย์จึงได้นำเยาวชนเกือบ 50 คน มาทำงานร่วมกับพระสงฆ์ พักอาศัยกิน นอนเกือบทุก สัปดาห์ๆละ 2 วันช่วยพระอาจารย์ออกเดินป่าสำรวจวางแผนเขต วางแผนขุดลอกสระน้ำ ขุด ลอกคัยคู เพื่อกันมิให้คนเข้ามาล่าสัตว์ ตัดไม้ในป่า

จากการสัมภาษณ์ ผู้นำและผู้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่า พบว่า จุดมุ่งหมายในการอนุรักษ์ ป่าไม้แห่งนี้ เพื่อเป็นป่าอนุรักษ์ขนาดใหญ่ที่สุดตอนบนสุดของประเทศ เป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติทุก สาขา อนาคตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ที่สุด มีสัตว์ป่าโดยธรรมชาติมากมายที่จะเข้ามาอาศัยใน ป่าแห่งนี้ ขณะเดียวกันก็มีสำนักสงฆ์เฝ้าระวังและป้องกันในป่าเพื่อเป็นเกาะป้องกันคนเข้ามา ทำลายป่าและสัตว์ป่า ด้วยชาวบ้านมีความเชื่อ ความเคารพพระสงฆ์เป็นพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว จึงทำ ให้ชาวบ้านรู้สึกเกรงกลัวต่อบาปไม่กล้าที่จะลักลอบตัดไม้หรือเพื่อเผาถ่านทำอย่างธุรกิจ ทำให้ต้นไม้ เติบโตขึ้นตามธรรมชาติอย่างรวดเร็ว

รูปแบบวิธีดำเนินการอนุรักษ์ป่าไม้ พระอาจารย์บุญ สลู้ด (Bun Sluth) กล่าวว่า รูปแบบใน การอนุรักษ์ป่า หัวใจหลักคือการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ธรรมะคือธรรมชาติ ทุกสิ่งทุก อย่างคือธรรมชาติ มีเกิดขึ้น คงอยู่และดับไป เมื่อธรรมชาติเปลี่ยนไป เป็นเรื่องธรรมดาเป็นเหตุและ เป็นผลที่อธิบายได้ด้วยธรรมชาติที่อาศัยเหตุและปัจจัยในการเกิดและดับ ป่าธรรมชาติมีชีวิต เจริญเติบโตและล้มตายไปตามกาลเวลาของธรรมชาติ ป่าให้ประโยชน์แก่ชาวบ้านและสรรพสัตว์ ทั้ง ที่อาศัยได้ดิน ในน้ำ บนดินและบนอากาศ รักษาความสมดุลทางระบบนิเวศ ป่าให้ประโยชน์ มากมายกว่าที่จะกล่าวได้ พระพุทธเจ้าบรรลุนิพพานในขณะที่อาศัยป่า ป่าจึงมีความสำคัญต่อการ

ปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์ ขณะเดียวกันพระสงฆ์เป็นที่พึ่งของชาวบ้าน เป็นสัญลักษณ์แห่งความเชื่อถือศรัทธาของชาวบ้าน ป่าสะอ้ายก็เช่นเดียวกันถ้าพระสงฆ์ไม่เข้ามา หรือถ้าไม่มีพระอยู่ประจำป่าไม่หมดไปในเวลาไม่นาน วิธีการอนุรักษ์ป่าที่ได้ดำเนินการมีดังนี้

1. การบวชป่า Rath Sovann กล่าวว่า พระอาจารย์บุญ สลุด ได้ทำพิธีบวชป่าเสมือนบวชคน ทำพิธีต่อหน้าคณะสงฆ์ 5 รูปขึ้นไป และนำคณะสงฆ์ทั้งหมดที่มาร่วมพิธีกว่า 100 รูป เดินถือผ้าจีวร พันรอบต้นไม้ใหญ่ในวันแรก กว่า 300 ต้น และทำมาตลอดเกือบระยะเวลา 3 ปีแล้ว (Rath Sovann, 2561)

2. การกำหนดเขตอภัยทาน Pheap phay กล่าวว่า วิธีการที่พระอาจารย์นำมาใช้อีกอย่างคือการกำหนดเขตอภัยทาน โดยมีรูปหินแกะสลักพระพุทธรูปเจ้าขนาดใหญ่ยืนวางเรียงรายในจุดที่สำคัญๆทำให้เห็นและรู้ว่าผืนป่าแห่งนี้มีพระพุทธรูปเจ้าเสด็จมาประทับที่แห่งนี้ (Pheap phay, 2018)

3. การขุดคูคันดินโดยรอบเขตป่า Preap Som ol กล่าวว่า นายกรัฐมนตรีก็มาพบได้เห็นความตั้งใจอนุรักษ์ป่าของพระอาจารย์บุญ สลุด จึงได้ถวายรถแบ็คโฮ และรถยนต์ อย่างละ 1 คัน เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการทำงาน จึงได้ขุดคูคันดินกว้าง 4 เมตร ลึก 2 เมตร โดยรอบเขตป่าแบ่งที่ดินของชาวบ้านและป่าออกจากกันอย่างชัดเจน ขณะเดียวกันก็ป้องกันการเข้าไปจับสัตว์ป่าและการลักลอบตัดไม้ นอกจากนั้นยังป้องกันสัตว์ป่าออกนอกบริเวณป่าได้ด้วย (Preap Som ol, 2018)

4. การขุดลอกห้วยและหนองน้ำในป่า Sat Veasna กล่าวว่า พระอาจารย์ได้ใช้รถแบ็คโฮ ขุดลอกห้วยและหนองน้ำที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติในป่าและตื้นเขิน ให้มีขนาดกว้างและลึกลงไปกว่าเดิม ทำทางลาดยาวมาจนถึงฝั่งเพื่อง่ายและสะดวกเวลาสัตว์ป่ามากินและล้างลำตัว (Sat Veasna, 2018)

5. การทอดผ้าป่าต้นไม้ Bun Sluth กล่าวว่า เป็นกลวิธีที่จะเพิ่มต้นไม้ในป่าได้ง่ายจากทุกคนที่มาร่วมงานได้ปลูกต้นไม้ร่วมกันหลังจากพิธีกรรมทางศาสนาจบสิ้น ทุกคนเดินถือต้นไม้ปลูกคนละ 10-20 ต้น ทำให้เพิ่มพื้นที่ป่าได้ง่าย ขณะเดียวกันก็มีเข้าภาพถวายพันธุ์กล้าไม้ให้สำนักสงฆ์เป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากทางราชการคือป่าไม้ให้มา เช่น ตาลตโนด พะยุง ยางนา แดง สัก เป็นต้น (Bun Sluth, 2019)

6. การเข้าค่ายเยาวชนรักษป่า Sat Veasna กล่าวว่า ตนเองเป็นประธานเยาวชนรักษป่าจังหวัดอุดรธานี ได้รวมพลังเยาวชนรักษป่าประมาณ 200 คน มาเข้าค่ายที่สำนักสงฆ์เรียนรู้วิธีการอนุรักษ์จากพระอาจารย์ ปฏิญาณตนเองเป็นคนรักษป่าธรรมชาติแห่งนี้มีกิจกรรมการเรียนรู้ป่า การปลูกป่าและการเพาะกล้าไม้ (Sat Veasna, 2019)

7. กิจกรรมทำบุญทุกวันพระ Bun Sluth กล่าวว่า ทุกวันพระจะมีชาวบ้านเดินทางมาทำบุญที่สำนักสงฆ์แห่งนี้เป็นประจำจำนวนมากประมาณ 100 คน เป็นประจำ นำอาหารหวานคาวมาตักบาตร จึงได้เทศนาธรรมเป็นประจำเพื่อสอนให้ชาวบ้านรักป่า เสร็จแล้วก็ทำบุญกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้เทวดาประจำป่าไม้ สัตว์ป่าที่ตายจากการฝีมือมนุษย์ เจ้าป่า เจ้าเขา พระแม่คงคาและพระแม่ธรณี เป็นประจำ(Bun Sluth, 2019)

8. กิจกรรมการติดป้ายให้สติหรือต้นไม้พูดได้ Bun Somoul กล่าวว่า พระอาจารย์ได้เขียนคำขวัญ คติสอนใจ ข้อห้าม เพื่อให้คนอ่านแล้วนำไปคิดซึ่งโดยสรุปแล้วก็คือการพึงพาอาศัยกันของมนุษย์ สัตว์และป่าต้องอยู่ด้วยกัน ไข้ไม้กระดานเขียนกว่า 100 ชิ้น ติดตามต้นไม้ระหว่างทางเดินซึ่งทำให้มองเห็นง่าย (Bun Somoul, 2019)

9. การจัดเวรยามในการป้องกันรักษาป่า Bun Sluth กล่าวว่า การจัดเวรยามรักษาป่าร่วมกันทั้งพระสงฆ์และฆราวาส จำเป็นต้องทำเพราะลำพังเจ้าหน้าที่ทางราชการคือป่าไม้ ตำรวจ และทหาร มีกำลังไม่เพียงพอ จะต้องช่วยกันทุกฝ่ายทุกครั้งที่ได้ยินเสียงรถไถนาเดินตามวิ่งมาตามป่า ชุดเวรยามจะขอเข้าตรวจค้นสิ่งของและสัมภาระต่าง ๆ บนรถเพื่อป้องกันมิให้นำเครื่องมือดักจับสัตว์ป่าเข้ามาในบริเวณป่า หากพบเห็นก็ทำการยึด (Bun Sluth, 2019)

10. การทำลายเครื่องมือดักจับสัตว์ทั้งบนบกและในหนองน้ำ Sat Veasna กล่าวว่า ชาวบ้านที่มีอาชีพจับสัตว์ไปจำหน่ายมีหลายคนในหมู่บ้าน ทำบ่วงดักสัตว์ระหว่างทางเดิน วางข่ายในหนองน้ำ วางเชือกrawdักสัตว์ก่อนลงหนองน้ำ พระอาจารย์ได้พาลูกศิษย์ออกเดินตามป่าและทำลายเครื่องมือดังกล่าวพบเจอทั้งสัตว์ที่กำลังติดกับดัก สัตว์ที่ตายจากการถูกกับดัก จึงได้เก็บทำลายบางส่วนก็ยึดมาไว้ที่สำนักสงฆ์ (Sat Veasna, 2019)

11. การประสานขอรับความช่วยเหลือเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากองค์กรเอกชน Preap Som ol กล่าวว่า พระอาจารย์บุญ สลุต ได้ทำหนังสือขอความร่วมมือจากองค์กรเอกชนและขอรับบริจาคเครื่องมือสนับสนุนการอนุรักษ์ป่า ได้รับการบริจาคกล้องบันทึกภาพวิดีโอตลอด 24 ชั่วโมงติดตามต้นไม้ใหญ่เพื่อเห็นภาพสัตว์ป่าในเวลากลางคืน เห็นภาพคนที่เข้ามาลักลอบตัดไม้ วางกับดักสัตว์ เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีกับชาวบ้านที่กระทำผิดได้ (Preap Som ol, 2018)

12. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารมวลชนในประเทศและต่างประเทศ Bun Sluth กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องที่ต้องทำควบคู่ไปกับการทำงานเพราะเป็นการนำข่าวของการทำงานร่วมกันของคณะสงฆ์จังหวัดอุดรธานี ชาวบ้าน ราชการทุกหน่วย ทำงานอนุรักษ์ป่าด้วยจิตวิญญาณสำนักข่าวทั้งในประเทศกัมพูชาและต่างประเทศ เช่น เกาหลีสื่อ ญีปุ่น สหรัฐอเมริกา ได้ทำข่าวและ

สารคดีการอนุรักษ์ป่าเผยแพร่ไปทั่วคนในประเทศกัมพูชาก็ได้เห็นจากการดูทางโทรทัศน์ทำให้หลายคนในต่างจังหวัดเดินทางมาศึกษาเรียนรู้ด้วยเอง (Bun Sluth, 2019)

สรุป รูปแบบในการอนุรักษ์ป่าสะอ้าด เกิดจากเจ้าคณะจังหวัดอุดรมีชัยนำคณะสงฆ์เข้าไปอาศัยและตั้งสำนักสงฆ์ขึ้นในป่า ทำหน้าที่รักษาป่า สัตว์สิ่งมีชีวิตในป่า ในน้ำ นำชาวบ้าน ข้าราชการ เยาวชน คนต่างพื้นที่ สื่อสารมวลชนทำหน้าที่ร่วมกันอนุรักษ์ป่าแบบมีส่วนร่วมด้วยวิธีการบวชป่า การกำหนดเขตอุทยานการขุดคุ้ยดินโดยรอบเขตป่า การขุดลอกห้วยและหนองน้ำในป่า การทอดผ้าป่าต้นไม้ การเข้าค่ายเยาวชนรักษป่า กิจกรรมทำบุญทุกวันพระ กิจกรรมการติดป้ายให้สติ หรือต้นไม้พูดได้ การจัดเวรยามในการป้องกันรักษาป่า การทำลายเครื่องมือดักจับสัตว์ทั้งบนบกและในหนองน้ำ การประสานขอรับความช่วยเหลือเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากองค์กรเอกชน และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารมวลชนในประเทศและต่างประเทศ

3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคการอนุรักษ์ป่า ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาไปสู่การกำหนดเป็นแผนนโยบายของพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการอนุรักษ์ป่าชุมชนชุมชนแดน กัมพูชาและไทยอย่างยั่งยืน พบว่า

ปัจจัยที่ส่งเสริมในการอนุรักษ์ป่า ป่าสะอ้าดหรือป่าคลองช้างของชาวกูยในอดีตเมื่อ 60 ปีที่ผ่านมา พระอาจารย์บุญ สลุด เจ้าคณะจังหวัดอุดรมีชัย แคนนำหลักในการอนุรักษ์ป่าร่วมกับคณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วย ป่าไม้ ทหาร ตำรวจ และผู้นำหมู่บ้าน ได้ตกลงกันว่า ที่ดินที่มีพื้นที่ป่าอันกว้างใหญ่นี้กันไว้สำหรับเป็นที่สาธารณะ มิให้ออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะมากหรือน้อยก็ตาม เพื่อกำหนดเขตแดนป่าที่แน่นอน จากนั้นได้แจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรมีชัย ขึ้นทะเบียนเป็นป่าอนุรักษ์ของประเทศกัมพูชา ประชาชนร่วมกันอนุรักษ์ป่า เริ่มต้นจำนวน 10,000 ไร่ ในปีที่ 1 และเพิ่มจำนวนขึ้นไปเรื่อย ๆ จนครบ 50,000 ไร่ ในปีที่ 5 ซึ่งไม่เหลือต้นไม้ใหญ่และสัตว์ป่า เมื่อพระอาจารย์บุญ สลุด เริ่มโครงการนี้อย่างจริงจังจึงนำคณะสงฆ์เข้าป่ามาปักกรด บำเพ็ญ ปฏิบัติธรรมในป่าแห่งนี้ ก็ทำให้เห็นต้นไม้เจริญงอกงาม จนเป็นป่าเขียวไม่แพ้สวนมะม่วงของชาวบ้าน

Preap Som ol กล่าวว่า “ชาวบ้านหมู่บ้านรายรอบป่าปะอ้าดหรือป่าอนุรักษ์แห่งนี้ เดิมทีก็สร้างบ้านเพิงพักแบบชั่วคราวอยู่ด้านนอกไม่ได้เข้ามาลึกจนถึงชายป่าเหมือนปัจจุบัน อาจจะเป็นเพราะต้องทำมาหากินกัวยการจับสัตว์ป่าและการตัดไม้เพื่อเผาถ่าน” เช่นเดียวกันกับ Bun Somoul กล่าวว่า “น่าเสียดายป่าที่มีไม้ต้นใหญ่มาก ๆ แต่ถูกตัดเพียง 6-10 เมตร ที่เหลือก็ปล่อยให้ทิ้งไว้ กว่าต้นไม้จะเติบโตถึงขนาดนี้ก็อาจจะอายุไม่ต่ำกว่า 100 ปีขึ้นไปแน่นอน” อย่างไรก็ตามด้วยความเชื่อและความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของชาวบ้านจึงเป็นช่องว่างที่เข้ามาเติมเต็มให้ชาวบ้านได้

มองเห็นและเกรงกลัวต่อการทำบาปด้วยการล่าสัตว์ป่าด้วยอาวุธและเครื่องดักจับสัตว์ป่ามานานชนิด หยุดการทำบาปทั้งปวงด้วยการเข้ามาของพระสงฆ์นำโดยเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี เป็นแกนนำ ข้าราชการ นักเรียน ชาวบ้านข้างเคียงมาร่วมทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับสัตว์ป่าที่ตายไปและเริ่มมา ปรับเปลี่ยนวิธีการล่าและตัด มาเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันปล่อยสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ ปลุกป่า ให้ชีวิตสัตว์ป่าได้อาศัยธรรมชาติพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

Sok Phlauch กล่าวว่า “พอพระอาจารย์บุญ สลือดี และคณะสงฆ์เป็นผู้นำชาวบ้านและส่วน ราชการเข้ามา ทำให้มองเห็นต้นไม้ใหญ่ที่มีผ้าจีวรสีเหลืองล้อมรอบต้นไม้ใหญ่ไว้ ถ้าพระอาจารย์ไม่ เข้ามาป่าแห่งนี้หมดไปจริง ๆ เพราะชาวบ้านแถวนี้ ตัดไม้ตามหัวไร่ปลายนาเพื่อปลุกมะม่วง ปลุกมัน สำปะหลังหมดแล้ว ‘ไม่มีไม้ใช้สอยแน่นอน’ จากการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน Muth Sokto พบว่า ป่า ไม้ที่เห็นในปัจจุบันนี้ยังคงมีอยู่และเจริญงอกงามจนเป็นป่าใหญ่มีไม้มีค่าพันธุ์ พร้อมกับความอุดม สมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เพราะเหตุแห่งการเข้ามาของเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี นำคณะสงฆ์เข้า มารักษาไว้ จากนั้นก็ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ต่างจากราชการ เช่น รถยนต์ รถแบ็กโฮ เพื่อขุดลอก หนองน้ำธรรมชาติรองรับน้ำให้สัตว์ป่าได้ใช้บริโภค นอกนั้นก็ได้ขุดคันคูเพื่อแยกขอบเขตระหว่าง พื้นที่ป่าและพื้นที่ชาวบ้านให้ชัดเจน เพื่อจะได้ไม่เข้ามาถางป่าไม้ดั้งเดิม จากนั้นเพื่อสร้างที่พักสงฆ์ ชั่วคราว เพื่อให้พระสงฆ์ที่พักประจำจึงทำให้ชาวบ้านรับรู้และรับทราบว่าเป็นป่าอนุรักษ์แห่งนี้มี พระสงฆ์พักอาศัยประจำ ทำให้ต้นไม้เติบโตขึ้นตามธรรมชาติอย่างรวดเร็ว ประกอบกับเมื่อความเป็น สถาบันสงฆ์ จึงทำให้ชาวบ้านรู้สึกเกรงกลัวต่อบาปจึงไม่กล้าที่จะลักลอบตัดไม้ไปใช้ตามใจตนเอง หรือเพื่อตัดไม้ไปเผาถ่านทำอย่างธุรกิจ นอกจากนี้การไม่มีเส้นทางเข้าที่สะดวกก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ ทำให้ชาวบ้านเข้ามาไม่ได้หรือเข้ามาด้วยความลำบาก จึงยังคงมีไม้ที่เหลืออยู่ จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัย ส่งเสริมในการอนุรักษ์ป่าไม้ให้คงอยู่

อุปสรรคในการอนุรักษ์ป่า พระอาจารย์บุญ สลือดี เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี ผู้นำการ อนุรักษ์ป่าสะอาดและป่าอนุรักษ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ชาวบ้านส่วนหนึ่งที่เคยตัดป่าและล่าสัตว์มี ความเห็นแก่ได้มากเกินไป ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ประกาศห้ามแต่ก็ยังลักลอบไปตัดไม้ ล่าสัตว์ แม้ว่าจะมีการแต่งตั้งเป็นกรรมการหมู่บ้านเพื่อแจ้งเตือนให้ลูกบ้านแต่ละหมู่บ้านรับทราบ ป่าไม้ก็นำประกาศให้ทราบถึงโทษที่จะได้รับการตัดไม้และล่าสัตว์ป่าด้วยเครื่องต่าง ๆ ดำเนินการรักษาป่าและไม่ให้ล่าสัตว์ป่าเพราะถือว่าผิดกฎหมาย ก็ยังคงมีลักลอบตัดไม้ใหญ่และการ ล่าสัตว์ป่ามาจำหน่ายกันปกติ เมื่ออาตมาเข้ามาใหม่ก็เดินเท้าไปทุกครัวเรือนที่ปลุกทรายรอบป่าขอ บินขบถการตัดไม้ทุกชนิดจากป่าและการล่าสัตว์ป่าด้วยเครื่องมือต่างทั้งสัตว์น้ำ สัตว์ป่า อย่าได้ทำ อีกเลยด้วยความเคารพต่อพุทธศาสนาชาวบ้านก็นั่งลงพร้อมประณมมือรับพรจากอาตมา ทำให้มี

กำลังใจต่อการทำงานอนุรักษ์ป่า เริ่มระยะแรกอาตมาก็เห็นมีชาวบ้านตัดไม้มาจากป่า จับสัตว์ป่า ด้วยเครื่องดักสัตว์ป่าก็จะเข้าไปดักเตี๊ยนและขอสินชบาต ให้เลิกทำบาป ชาวบ้านก็ยกมือไหว้รับพร แต่ก็มีไม่มาก ต่อมาจึงได้เขียนป้ายติดตามต้นไม้ที่จะทำให้ชาวบ้านมองเห็นง่ายและเข้าใจว่านี่คือป่าอนุรักษ์ นำผ้าจีวรพันรอบต้นไม้ นำพระพุทธรเจ้า องค์ใหญ่ที่แกะสลักด้วยหินทรายขนาดใหญ่ ปรากฏห้ามญาติโดดเด่นในบริเวณชายป่าหากชาวบ้านเดินทางเข้ามา ก็จะพบพระพุทธรเจ้าก่อน ทำให้มีจิตใจอ่อนโยนลงและคิดถึงความเคารพต่อสถานที่ เกรงกลัวละอายต่อการทำผิด ในอนาคตคิดว่าต้องกำหนดขอบเขตและให้แต่ละหมู่บ้านร่วมกันผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำบุญที่บริเวณป่านี้จะได้รู้ได้เห็นช่วยดูแลรักษาป่าไปด้วยกัน ที่สำคัญคือราชการและองค์กรเอกชน จะต้องเป็นศูนย์กลางประสานการจัดทำระเบียบของป่า เพื่อให้เกิดการรักษาด้วยกันอย่างเป็นทางการ ถ้าปล่อยไปอาจเป็นปัญหาในอนาคตแน่นอนอนรายังไม่เคยได้ร่วมหารือกันเกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการหมู่บ้านมาช่วยกันดูแลรักษาป่าไม้ เพียงแต่เป็นการแจ้งข่าวให้ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านที่ติดกันได้ช่วยประกาศห้าม หรือขอความร่วมมือในการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าสะอาด เป็นช่วง ๆ ไป เช่นฤดูของป่าออกหรือเทศกาลที่มีกิจกรรมของทางมหาวิทยาลัย ก็ได้ประกาศเพื่อขอความร่วมมือ

สรุป ได้ว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการอนุรักษ์ป่าสะอาด คือการไม่ได้ตั้งเป็นกฎระเบียบเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของชาวบ้าน เป็นแต่เพียงการประกาศจากผู้นำชุมชน นอกจากนี้การคิดว่าพระสงฆ์จะดูแลได้ทั่วถึง หรือการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันกับชาวบ้านในพื้นที่ รวมทั้งความต้องการของชาวบ้านในการใช้ทรัพยากรจากป่า เพราะป่าไม้ในหัวไร่ปลายนาถูกปรับเป็นสวนมะม่วงมันสำปะหลังเกือบหมด ซึ่งเป็นพืชเชิงเดี่ยว ไม่สามารถนำมาใช้สอยได้ ประกอบกับมีครอบครัวต่างถิ่นย้ายเข้ามาเป็นเจ้าของสวนมะม่วงและมีลูกจ้างมาประจำทำให้ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านมุ่งผลิตให้ทันต่อการบริโภคสุดท้ายจึงจะเลยต่อการหว่านแหต่างคนต่างทำลาย ที่ผ่านมามีหลายกรณีที่ภาครัฐโดยทางราชการไม่สามารถดำเนินการเรื่องการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การล่าสัตว์ป่าได้ เพราะระเบียบและกฎหมายการใช้กำลังขับไล่ชาวบ้านที่อยู่กับป่าด้วยข้อกล่าวหาที่รุนแรงไม่สามารถใช้ได้เท่าที่ควร เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนชาวบ้านได้หันมาปลูกพืชเศรษฐกิจ ซึ่งก็เป็นป่าเชิงเดี่ยวเช่น มะม่วงมันสำปะหลัง ภาคราชการต้องให้ความสำคัญป่ากับชุมชนเป็นของคู่กัน ถ้ารัฐให้ความสำคัญกับชาวบ้านให้เป็นเจ้าของป่า ป่าก็จะเพิ่มมากขึ้นถึงแม้ว่าบางครั้งเขาจะตัดก็ต้องส่งเสริมให้เขาปลูกไปด้วยดีกว่าการแยกป่าว่าเป็นของรัฐไม่เกี่ยวกับชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาการอนุรักษ์ป่าสะอ้าด (ไพร่ชะอ้าด) แบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมชุมชนชายแดนไทยและกัมพูชา อภิปรายผล ดังนี้

จากข้อมูลที่ได้มีประเด็นที่สำคัญคือ ควรส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น จัดให้ความรู้แก่ชุมชนให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าที่แท้จริง ควรให้มีการร่วมกันอนุรักษ์เชิงบูรณาการแบบไตรภาคี คือชุมชน พระสงฆ์ และภาครัฐ ซึ่งมีจุดเด่นคือ พระสงฆ์ เป็นกำลังสำคัญทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและส่อสะท้อนกันเองระหว่างพระสงฆ์ ชาวบ้านและหน่วยงานของรัฐ อาจจัดให้มีกิจกรรมร่วมกัน การปรับความสมดุลทางความคิดการเพิ่มองค์ความรู้ให้เท่าเทียมกันโดยพระสงฆ์เน้นกิจกรรมที่จิตสำนึก ความเชื่อ เชื่อมโยงกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องบาป บุญ คุณและโทษ เจ้าหน้าที่ของรัฐป่าไม้ เน้นการขยายพันธุ์ไม้เพาะชำนำไปปลูกให้ความรู้เรื่องต้นไม้ ส่วนชุมชนเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมการดูแลรักษาการปลูกการขยาย พันธุ์ไม้ที่หายาก รูปแบบควรที่ชุมชนสามารถกระทำได้ตามประเพณีหรือฤดูกาล การประโยชน์จากป่าควรเป็นไปความอยู่รอดทั้งสองฝ่ายคือผู้ผลิตคือป่าไม้และผู้บริโภคคือชุมชนดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างป่ากับชุมชน จึงมีได้อยู่ที่ว่าชุมชนจะเพาะกล้าไม้ ขยายพันธุ์ไม้ปลูกต้นไม้ รักษาต้นไม้ หากแต่อยู่ที่คนที่มีจิตสำนึก รู้และเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและสภาพแวดล้อม คนกับป่าจึงไม่สามารถแยกออกจากกัน เพราะสุดท้ายก็ต้องขอความร่วมมือจากทางการอยู่ดี รัฐจึงต้องใช้ศักยภาพในการในการกำกับโดยมอบให้เป็นของชุมชนและลงไปสนับสนุนซึ่งก็ได้ผลดีกว่าการที่จะของตั้งงบประมาณเพื่อจ้างเจ้าหน้าที่เพื่อเฝ้ารักษาป่า

ป่าสะอ้าด คือป่าที่ชาวบ้านร่วมกันพัฒนาเป็นมิติใหม่ของการดูแลรักษา คำว่าพัฒนามิได้หมายความว่าปลูกหรือห้ามมิให้เข้าไปตัด หากแต่เป็นการทำในสิ่งที่มีที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ ภายในป่านั้นให้เป็นแหล่งข้อมูล แหล่งการศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เช่น มีลำห้วยก็จัดเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อให้รู้จักแหล่งต้นน้ำ การมีต้นไม้ใหญ่ สัตว์ป่าต่าง ๆ ทำสิ่งเหล่านี้ ให้เป็นองค์ความรู้ ชื่อชนิด พันธุ์ของไม้เป็นต้น ดังนั้นคำว่าพัฒนาคือการทำในสิ่งที่มีอยู่ให้เกิดมีคุณค่าทางความคิด ส่วนคุณค่าทางเศรษฐกิจเป็นผลพลอยได้ เช่นการค้าขายอาหารเครื่องดื่มหรือบริการอื่น ๆ พระสงฆ์มองว่าเขตป่าทั้งหมดทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษา โดยไม่ต้องบอกกล่าวและไม่มีกฎ กติกา แต่เพียงทำให้เห็นคือการไม่ตัด ไม่ทำลาย ไม่ห้าม ผลก็ไม่มีการทำลาย สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ พระอาจารย์บุญ สลุดี ที่ว่า “ได้เริ่มเข้ามาป่าสะอ้าดหรือป่าอนุรักษ์แห่งนี้มากกว่า 5 ปี จากปีแรกๆที่มีการจัดไม้ทำลายป่า โดยเฉพาะการซื้อขายไม้พะยุง การล่าสัตว์ป่า การดักจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือนานาชนิด มีเยอะมาก ๆ จนแทบจะไม่เห็นต้นพะยุงหลงเหลือ ต้นไม้ใหญ่ก็ยังพอมิในป่าลึก

เข้าไปอีก หลังจากมาทำหน้าที่ถ่ายทอดธรรมะให้กับชาวบ้านและนำชาวบ้านมาร่วมทำงานด้วยกัน ด้วยความเคารพและศรัทธาของชาวบ้านที่มีต่อพระสงฆ์เป็นทุนดั้งเดิมอยู่ก่อนแล้ว นอกจากนั้น ชาวบ้านยังเคารพนับถือผี นับถือเทพ ตามความเชื่อของตน ทำให้เข้าใจง่ายต่อการชี้ให้เห็นถึงความ เกรงกลัวละอายต่อการทำบาป จนปัจจุบันการเข้ามาลักลอบตัดไม้ ล่าสัตว์ป่า ลดลงและการบังคับ ใช้ด้วยกฎหมายจากราชการอย่างจริงจังจากการติดกล้องวิดีโอตามต้นไม้ใหญ่ ทำให้ชาวบ้านที่เข้าป่า กลัวความผิดจากหลักฐานภาพการบันทึกในวิดีโอ” อย่างไรก็ตามเมื่อมองในภาพรวมของป่า ที่ ส่งผลสำคัญต่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างน้อยคือ 1. การส่งเสริมจิตสำนึกของความเป็นชุมชน เป็นโลกทัศน์ของชาวบ้านต่อการเข้าใจในปัญหาของท้องถิ่นเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมซึ่งนับวันแต่จะหมดสิ้นไปจนส่งผลกระทบที่สะท้อนย้อนกลับมาสู่ชุมชน 2. ระบบแห่ง ความสมดุลของระบบนิเวศคือธรรมชาติเป็นผู้ผลิต ชาวบ้านเป็นผู้บริโภค 3. ต้นแบบในการอนุรักษ์ และพัฒนาป่าสะอาดหรือป่าอนุรักษ์ เพื่อความดำรงอยู่ของสรรพสิ่งอันมีชีวิตที่อยู่อาศัยร่วมกันเกิด การพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกันอย่างสมดุล สอดคล้องกับ Thawanwich Katato (2011) แนวคิดใน การดูแลรักษาป่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จะมีผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนประโยชน์และโทษต่อมนุษย์ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นและหา ยากด้วยความระมัดระวัง พร้อมทั้งใช้ประโยชน์และการทำให้อยู่ในสภาพที่เพิ่มพูนทั้งด้านกายภาพ และเศรษฐกิจเท่าที่จะทำได้ สอดคล้องกับ Siripong Choosen and Santi Suksard (2012) ได้ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่อยู่รายรอบเขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว -เขาชมพู่ จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรในการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ควรจัดอบรมให้ราษฎรมีความรู้และความเข้าใจในความสำคัญของ ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อราษฎรจะได้ตระหนักเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ เช่นเดียวกันกับงานวิจัย Kittisak Kaewwaree, Wuthipol Hoamuangkaew and Apichart Pattaretuma (2010) ได้ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนเขาราวเทียนทอง จังหวัดชัยนาท พบว่า สถานภาพทางสังคมและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน เป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่า

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานรูปแบบการอนุรักษ์ป่า พบว่า ขาดผู้นำที่จะเป็น แกนกลางหรือเป็นหลักในการติดต่อประสานงานและขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัย Kittiya Nunlio (2010) ได้ศึกษาทัศนคติของราษฎรที่มีต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้บริเวณอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน จังหวัดราชบุรี พบว่า ราษฎรจะ มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ปานกลาง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการปลูกป่า

ในวันสำคัญต่าง ๆ และราษฎรมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในเรื่องการเป็นสมาชิกของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สอดคล้องกับ Udom Na Suwan (2012) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่โครงการหลวงห้วยโป่ง ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่โครงการหลวงมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าอย่างมีส่วนร่วมมากขึ้น

สรุปได้ว่า การอนุรักษ์ป่าศูนย์กลางอยู่ที่คน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ทำทางส่องสว่างชี้ทางให้แก่ชาวบ้าน ซึ่งทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ภายใต้เงื่อนไขของสภาพแวดล้อม ที่มีความสอดคล้องกับระบบของนิเวศทางธรรมชาติสภาพความสมดุลของทรัพยากรในขณะที่ชาวบ้านเน้นการใช้ประโยชน์จากป่าในด้านเศรษฐกิจ การตัดทวงเอาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่า ดังนั้นกรอบแนวคิดของการอนุรักษ์ป่าไม่ว่าจะเป็นการรักษา การฟื้นฟู การสร้างจิตสำนึกแก่ชุมชน การปลูกป่าการรักษาต้นไม้จะต้องยึดการทำงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักภูมิวัฒนธรรมของชุมชนเป็นหลักในการทำงานเข้าใจภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ชุมชน สร้างจิตสำนึกรักป่า ทำหน้าที่รักษาป่าด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อย่างภาคภูมิใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนอื่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาไปสู่การกำหนดเป็นแผนนโยบายของพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการอนุรักษ์ป่าสะอาดของชุมชนชายแดนกัมพูชาและไทย ดังนี้

1. ชุมชนโดยรอบป่าควรมีการกวดึกในการอนุรักษ์ป่าร่วมกันอย่างจริงจังและชัดเจน
2. รัฐควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ป่า และส่งเสริมอย่างต่อเนื่องให้ความร่วมมือและส่งเสริมให้ประชาชนปลูกป่าทดแทนเพื่อฟื้นฟูป่าที่ถูกทำลาย สนับสนุนด้านกล้าพันธุ์ไม้จากรัฐบาลและเอกชน รณรงค์ให้เยาวชนเข้าร่วมโครงการปลูกป่าปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. การดูแลรักษาป่าสะอาด ควรสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์รักษาป่าในพื้นที่ไม่ให้ถูกตัดทำลาย ควรจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์รักษา หรือฟื้นฟูสภาพป่าแก่แก่หรือต้นไม้ที่มีอายุมาก จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาป่า รวมทั้งปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ประชาชน ร่วมกันปลูกต้นไม้เนื่องในวันสำคัญของชาติและในโอกาสต่าง ๆ

4. พระสงฆ์ ชุมชน และหน่วยงานของรัฐต้องให้ความสนใจในการรักษาป่าอย่างต่อเนื่อง และมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้มากขึ้นและขยายไปสู่ชุมชนอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- Assadang Chomdee et al. (2013). **Poisonous boa regurgitation in a book set "Chint Folk Tales"**. Surin: Surin Club. [In Thai].
- Butler, Rhett A. (2005). "Nigeria has worst deforestation rate, FAO revises figures". **mongabay.com**. November 17,
- Kittisak Kaewwaree, Wuthipol Hoamuangkaew and Apichart Pattaretuma (2010). "People Participation in the Conservation of Khao Rao Thian Tong Community Forest in Chai Nat Province". **Thai J. For.** 29 (3) : 66-75 (2010). [In Thai].
- Kittiya Nunlio. (2010). **People's Attitudes Towards Forest Resource Conservation in Chalerm Phrakiat Thai Prachan National Park, Ratchaburi Province**. Master of Arts Thesis (Social Sciences for Development) Muban Chom Bueng Rajabhat University. [In Thai].
- Puangthong Pawakapan. (2013) **About the Vietnam War: War and the Truth Management of the "Thai State"**. 2nd ed. Bangkok: Torch. [In Thai].
- Siripong Choosen and Santi Suksard. (2012) "Factors affecting people's opinions on forest resource conservation surrounding Khao Khiao-Khao Chom Phu Wildlife Sanctuary, Chonburi province". **Thai J. For.** 31 (3) : 45-54 (2012). [In Thai].
- Thawanwich Katato (2011). **The development of the participation of sub-district administrative organization council members in forest resource conservation, Khiri Rat Nikhom District, Surat Thani province**. Master of Arts Thesis (Social Sciences for Development) Suratthani Rajabhat University. [In Thai].
- Thomson Reuters. (2003). **"Logging threatens Cambodian tragedy - UN"**. March 6, 2003.

Udom Na Suwan. (2011). **Factors affecting participation in forest resource conservation of People living in the Huai Pong Royal Project area, Mae Chedi Mai Subdistrict, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province.**
Master of Science Independent study (Timber Resource Management and Environment) : Kasetsart University. [In Thai].

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

1. Ban Nhan , Tan Kimsour. สัมภาษณ์ที่สำนักสงฆ์ป่าสะอ้าย อำเภอลองเวง จังหวัดอุดรรัมย์
เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560
2. Bun Sluth. สัมภาษณ์ที่สำนักสงฆ์ป่าสะอ้าย อำเภอลองเวง จังหวัดอุดรรัมย์
เมื่อวันที่ 20 , 28 มีนาคม 2560
3. Lim Sokhorn. สัมภาษณ์ที่สำนักสงฆ์ป่าสะอ้าย อำเภอลองเวง จังหวัดอุดรรัมย์
เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560
4. Muth Sokto. สัมภาษณ์ที่สำนักสงฆ์ป่าสะอ้าย อำเภอลองเวง จังหวัดอุดรรัมย์
เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560
5. Preap Phay. สัมภาษณ์ที่สำนักสงฆ์ป่าสะอ้าย อำเภอลองเวง จังหวัดอุดรรัมย์
เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560
6. Preap Som ol. สัมภาษณ์ที่สำนักสงฆ์ป่าสะอ้าย อำเภอลองเวง จังหวัดอุดรรัมย์
เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560และ 28 เมษายน 2562
7. Sat Veasna. สัมภาษณ์ที่สำนักสงฆ์ป่าสะอ้าย อำเภอลองเวง จังหวัดอุดรรัมย์
เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560และ 28 เมษายน 2562
8. Soriya Jan. สัมภาษณ์ที่สำนักสงฆ์จิงพนม อำเภอตระปึงปราสาท จังหวัดอุดรรัมย์
เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2569

**การบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว
จังหวัดกาญจนบุรี**
**A Management Good Governance of Effectiveness at Nongbua
Subdistrict Municipality, Kanchanaburi Province**

ณัฐพัชร สติตพรธชัย¹
Nattaphat Sathitpornthanachai¹

Received : June 7, 2019; Revised : August 23, 2019; Accepted : August 28, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลตำบลหนองบัว และ 3) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว ประชากรในการศึกษาวิจัย คือ เทศบาลตำบลหนองบัว โดยได้ทำการวิจัยบุคลากรของเทศบาลตำบลหนองบัว แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ 1. ฝ่ายการเมือง และ 2. ฝ่ายปฏิบัติงาน จำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8995 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับค่าเฉลี่ย สถิติสหสัมพันธ์ สถิติการถดถอยเชิงพหุคูณ และสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดีในภาพรวม พบว่า มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ หลักความโปร่งใส รองลงมา คือ หลักคุณธรรม และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ระดับประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัวในภาพรวม พบว่า มีระดับความสำเร็จมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ การพัฒนาองค์การ รองลงมา คือ กระบวนการภายใน และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดหาและการจัดสรรทรัพยากร

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี; Faculty of Humanities and Social Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand; e-mail : natta_phat@hotmail.com

ปัจจัยสำคัญที่สามารถอธิบายประสิทธิผลการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลตำบลหนองบัว ประกอบด้วย หลักความโปร่งใส หลักการบริหารจัดการ หลักความคุ้มค่า และหลักองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยผลของการปรับปรุงแบบการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว ได้แก่ หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักองค์กรแห่งการเรียนรู้ และหลักการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควร 1) ให้ความสำคัญในเรื่องการให้บริการสาธารณะและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน 2) สร้างช่องทางให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันภายในระหว่างบุคลากรควบคู่ไปกับการรับความรู้จากภายนอก 3) กระจายงบประมาณไปยังฝ่ายต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม และทั่วถึง 4) ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใสตามที่กฎหมายกำหนด 5) จัดเตรียมความพร้อมและมีการวางแผนของการใช้งบประมาณในการพัฒนาทั้งในเรื่องของบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมการพัฒนาที่เหมาะสม 7) จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยให้เพียงพอกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรนำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัวนี้ไปใช้กับเทศบาลตำบลแห่งอื่น ๆ หรือองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีฐานะสูงกว่า 2) ควรมีการศึกษารูปแบบและปัจจัยการบริหารจัดการที่ดีในมิติอื่น ๆ ซึ่งรูปแบบและปัจจัยการบริหารจัดการที่ดีของแต่ละเทศบาลตำบลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และความพร้อม 3) ควรมีการประยุกต์ใช้และบูรณาการแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลหลาย ๆ แนวคิดมาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินและศึกษาประสิทธิผลขององค์กร

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารจัดการที่ดี, ประสิทธิภาพ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the factors influence the effectiveness good management at nongbua subdistrict municipality ; 2) to study the effectiveness level good management at nongbua subdistrict municipality ; and 3) to propose a good management effectiveness model at nongbua subdistrict municipality. The population of this research was nongbua subdistrict municipality, research personnel at nongbua subdistrict municipality divided into 2 parts is 1)

political and 2) Operations Department, of 59 people. The research instrument in this study were questionnaires and interviews with a confidence equal.8995. The data were analyzed using descriptive statistics, frequency, percentage, mean and standard deviation. And test the hypothesis by correlation. Statistical multiple regression and statistical analysis path. The research findings revealed that.

Good management factors in overview revealed include, there is a highest practical level. Ranked from the highest mean to lowest mean as follows, transparency, integrity and human resource development.

The level of the effectiveness at nongbua subdistrict municipality found that with the level of high success. When considered, the average from most to least, is the development organization, internal processes and the lowest is the supply and allocation of resources.

Important factors that could explain the effectiveness of good management at nongbua subdistrict municipality, transparency, management, efficiency and learning organization. The effects of adaptive management model that affect the effectiveness of good management at nongbua subdistrict municipality. Include the transparency, efficiency, learning organization and management.

Suggestions of policies 1) the provision of public services to meet the needs of the people ; 2) create a channel for transferring knowledge among people coupled with external knowledge ; 3) equity budget allocation into all sectors and the policy of Shared vision in organizations ; 4) allowing people to participate in inspections in every step of the operation to ensure transparency as required by law ; 5) the preparation and planning of the budget, in the development of personnel, materials and equipment by taking into account the interests of the people in accordance with the sufficiency economy philosophy ; 6) Allow people to participate in thinking and decision making About appropriate development projects and activities ; 7) Providing sufficient information technology equipment to meet the demand

Suggestions for further research 1) should be a model management framework that affect the effectiveness at nongbua subdistrict municipality to the

other areas in the country or local government and was higher to prove this concept ; 2) should be studied factors and model in the management of other dimensions, which may result in the form of management that affect the effectiveness of the different sub-district municipalities ; 3) should be applied and integrated concepts of effectiveness, many ideas were used as a basis to evaluate and assess the effectiveness of the organization, which makes the content of the effectiveness of the organization as possible.

Keywords : Management Good Governance, Effectiveness

บทนำ (Introduction)

รัฐบาลได้รับรองค่านิยมทุกส่วนทั้งภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) พ.ศ. 2542 ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล คือ การกระจายอำนาจในการสนองความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และการให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงมีแนวนโยบายให้ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารงานจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยมุ่งสร้างองค์กรให้เป็นไปตามหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Office of the Public Sector Development Commission, 2005)

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย และได้มีการตราพระราชบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อปี พ.ศ. 2542 โดยยกฐานะสุขาภิบาลทั้งหมดในประเทศขึ้นเป็นเทศบาล ส่งผลให้สุขาภิบาล จำนวน 980 แห่ง (Kowit Puang-ngam, 2000) ต้องเปลี่ยนฐานะเป็นเทศบาลตำบล ซึ่งสุขาภิบาลส่วนใหญ่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล มีอยู่เพียง 49 แห่งเท่านั้นที่เข้าหลักเกณฑ์จะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลได้ (Kanes Klinasukon, 2542)

ปัจจุบันมีเทศบาล จำนวน 2,441 แห่ง แบ่งเป็นเทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 178 แห่ง และเทศบาลตำบล 2,233 แห่ง (Department of Local Administration, 2017) ในบรรดาเทศบาลทั้ง 3 ประเภทนี้ เทศบาลตำบลมีปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการในการบริการสาธารณะมากที่สุด เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคด้านองค์ประกอบของการบริหารจัดการหลาย ๆ ด้านตามหลักการบริหารองค์การ ตลอดจนการจัดตั้งด้วยการยกฐานะขึ้นมาจากสุขาภิบาลและ

องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีองค์ประกอบการบริหารจัดการไม่สมบูรณ์ สอดคล้องกับรายงานการวิจัยเรื่องการประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Piyanus Ngermklay et al, 2004) จากผลการวิจัยในส่วนของเทศบาล พบว่า เทศบาลส่วนใหญ่ จำนวน 661 แห่ง (ร้อยละ 58.24) มีประสิทธิภาพการบริหารงานอยู่ในระดับต่ำ รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 474 แห่ง (ร้อยละ 41.76) และไม่มีเทศบาลแห่งใดมีประสิทธิภาพการบริหารงานอยู่ในระดับสูง และจากผลการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ปรากฏว่า เทศบาลตำบลหนองบัวได้รับการคัดเลือกให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลที่ 1 ในการบริหารจัดการที่ดี (The decentralization committee to the local government organization, 2015) ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งเดียวในกลุ่มจังหวัดภาคกลางที่ได้รับรางวัลดังกล่าว ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว เพื่อนำผลของการศึกษาที่ได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลตำบลหนองบัว
3. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัย คือ เทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากบุคลากรของเทศบาลตำบลหนองบัว แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ 1. ฝ่ายการเมือง ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล 2. ฝ่ายปฏิบัติงาน ได้แก่ ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองช่าง ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการกองสวัสดิการและสังคม ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และข้าราชการทั่วไป พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป เป็นตัวแทนของเทศบาลตำบลหนองบัว จำนวน 59 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย (Research Instruments) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์หาคำตอบในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางทฤษฎีแนวความคิดจากผลงานวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการบรรยายลักษณะ โดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการบรรยายลักษณะโดยทั่วไปของการบริหารจัดการ ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และอันดับค่าเฉลี่ย (Mean Sequence)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการบรรยายลักษณะโดยทั่วไปของประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และอันดับค่าเฉลี่ย (Mean Sequence)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดีกับประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว
5. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อหาชุดตัวแปรของสมการ และอิทธิพลของปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว
6. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว
7. การวิเคราะห์ข้อเชิงมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ได้จากการจดบันทึกและบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์แล้วนำมาอภิปรายผลข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุป และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 66.10) รองลงมา เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 33.90) ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 35.60) รองลงมา มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 30.50) ส่วนใหญ่มีตำแหน่งข้าราชการ (ร้อยละ 44.10) รองลงมา มีตำแหน่งสมาชิกสภา เทศบาล (ร้อยละ 18.60) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปีลงมา (ร้อยละ 28.80) รองลงมา มี ประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี (ร้อยละ 25.40)

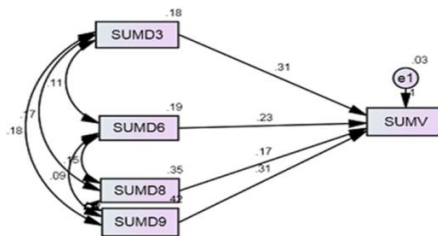
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดี พบว่า ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติมาก ที่สุด ($\bar{X} = 4.281$, S.D. = 0.442) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.680$, S.D. = 0.429) รองลงมา คือ หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.378$, S.D. = 0.537) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 3.942$, S.D. = 0.471)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว พบว่า ในภาพรวมมีระดับ การปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.480) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย อันดับแรก คือ การพัฒนาองค์การ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.480) รองลงมา คือ กระบวนการภายใน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.489) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดหาและการ จัดสรรทรัพยากร ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.547)

4. การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) พบว่า สามารถทำนาย ประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลหนองบัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($r = .513, .615, .626, .633, .676, .682, .703, .758, .769$ และ .794 ตามลำดับ)

5. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า หลักความโปร่งใส หลักการบริหารจัดการ หลักความคุ้มค่า และหลักองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางบวกสามารถ อธิบายประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลหนองบัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือระดับ.01 และมีความสามารถในการอธิบายประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลหนองบัวได้แตกต่างกัน

6. การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) พบว่า การบริหารจัดการที่ได้อธิบายประสิทธิภาพ ของเทศบาลตำบลหนองบัวได้เพียง 36% และมีค่า Chi-square = 0.000 ผู้วิจัยจึงพิจารณาปรับ รูปแบบการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้เหมาะสมต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลหนองบัว

ภาพที่ 1 ผลการปรับปรุงแบบการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการในภาพรวม มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อันดับแรก คือ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักองค์กรแห่งการเรียนรู้ หลักการบริหารจัดการ หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลักความพร้อมรับผิด หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2. ประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในภาพรวม พบว่า มีระดับความสำเร็จมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อันดับแรก คือ ความสามารถในการสร้างความพึงพอใจ รองลงมา คือ การพัฒนาองค์กร กระบวนการภายใน ผลลัพธ์การดำเนินการ และการจัดหาและการจัดสรรทรัพยากร

3. รูปแบบการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว

ผลของการปรับปรุงแบบการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัว พบว่า ปัจจัยด้านหลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักองค์กรแห่งการเรียนรู้ และหลักการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลหนองบัวดังกล่าว มีความถูกต้อง มีความเป็นไปได้ รวมถึงความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ หากนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่องและเป็นระบบ จะส่งผลให้สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรค และพัฒนาการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ และส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้จะต้องพิจารณาปัจจัยในหลาย ๆ ด้านประกอบกัน โดยเฉพาะความพร้อมและความเหมาะสมของเทศบาลตำบลหนองบัวเป็นสำคัญ เพื่อให้การบริหารจัดการเทศบาลตำบลหนองบัวเกิดประสิทธิผลสูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 หลักนิติธรรม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลหนองบัวมีการดำเนินการด้านหลักนิติธรรมยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะกฎระเบียบที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานยังไม่เป็นที่ยอมรับร่วมกันของผู้ปฏิบัติ การปฏิบัติตามกฎระเบียบโดยยึดหลักการอ้าง

รักษาความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น ชัดแย้งกับผลการศึกษาของ Kittisak Pornpromwinit (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะตามหลักการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

3.2 หลักคุณธรรม ไม่นับสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของเทศบาลตำบลหนองบัวยังวางตัวไม่เป็นกลางในบางครั้ง ไม่มีการกำหนดมาตรฐานให้ผู้ปฏิบัติงานยึดถือหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และพิจารณาความดีความชอบของผู้ปฏิบัติงานยังไม่คำนึงถึงหลักความสามารถและผลงาน ชัดแย้งกับผลการศึกษาของ Manoch Panprom (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการสาธารณะตามหลักการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณภาคเหนือตอนล่าง

3.3 หลักความโปร่งใส ไม่นับสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลหนองบัวมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้อง สามารถชี้แจงอธิบายต่อประชาชนได้ถึงเหตุผลในการตัดสินใจดำเนินงานหรือโครงการต่าง ๆ มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Manoch Panprom (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการสาธารณะตามหลักการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณภาคเหนือตอนล่าง

3.4 หลักการมีส่วนร่วม ไม่นับสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลหนองบัวไม่ได้นำความคิดเห็นจากประชาชนมาปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง และยังขาดการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้พร้อมรับการแสดงความคิดเห็นจากประชาชน ชัดแย้งกับผลการศึกษาของ Kittisak Pornpromwinit (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะตามหลักการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

3.5 หลักความพร้อมรับผิด ไม่นับสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลหนองบัวยังไม่มีบุคลากรที่กล้าที่จะแสดงออกถึงความรับผิดชอบจากการกระทำของตนอย่างแท้จริง อีกทั้งไม่มีมาตรการกำกับดูแลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ไม่สามารถรักษากรอบการดำเนินงานไว้ได้อย่างต่อเนื่อง ชัดแย้งกับผลการศึกษาของ Riruengrong Ratanavilaisakul (2004) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้สึกเชิงจริยธรรมความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกสภาไทย

3.6 หลักความคุ้มค่า ไม่นับสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลหนองบัวมีการกำหนดขั้นตอนกระบวนการ ระยะเวลา ดำเนินการ และมาตรการการให้บริการประชาชนที่

ชัดเจน มีแผนการดำเนินงานเพื่อรองรับให้ประชาชนร่วมมือร่วมใจกันประหยัดทรัพยากรในท้องถิ่น มีผลการดำเนินการให้บริการสาธารณะที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาของสังคมครอบคลุมทุก ๆ ด้าน และมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับประชาชนด้วยการให้บริการที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kamonluk Yindeeyom (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารองค์การตามหลักการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

3.7 หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ไม่นับสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลหนองบัวขาดการพัฒนาทักษะของผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันกับการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้ไม่สามารถนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาความสามารถของบุคลากร ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ Frances Dery (2003) ได้ทำการศึกษาเรื่ององค์การจัดวางการจัดการทรัพยากรมนุษย์กับเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไร

3.8 หลักองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไม่นับสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนสามารถติดต่อสอบถามข้อมูลและสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านทางเครือข่ายสารสนเทศของเทศบาลตำบลหนองบัวได้ โดยมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการจัดทำนโยบายและแผนเชิงกลยุทธ์ และมีการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ในหน่วยงานเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kittisak Pornpromwinit (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะตามหลักการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

3.9 หลักการบริหารจัดการ ไม่นับสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลหนองบัวมีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการครอบคลุมพื้นที่ มีการกระจายงบประมาณไปยังฝ่ายต่าง ๆ มีการดำเนินการทบทวนกลยุทธ์ในการบริหาร โดยพิจารณาจากความคุ้มค่าของภารกิจในการให้บริการประชาชน บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์และมีการกระจายความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการบริหาร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kittisak Pornpromwinit (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะตามหลักการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

3.10 หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไม่นับสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลหนองบัวมีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอกับความต้องการใช้งาน ทำให้เกิดปัญหาในการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการจัดทำนโยบายและแผนเชิงกลยุทธ์ และประชาชนไม่สามารถติดต่อสอบถามข้อมูล แสดงความคิดเห็นผ่านทางเครือข่ายสารสนเทศของ

เทศบาลตำบลหนองบัวได้ ชัดแย้งกับผลการศึกษาของ Kamonluk Yindeeyom (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารองค์การตามหลักการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ให้ความสำคัญในเรื่องการให้บริการสาธารณะและสนองต่อความต้องการของประชาชน
- 1.2 สร้างช่องทางให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันภายในระหว่างบุคลากรควบคู่ไปกับการรับความรู้จากภายนอก
- 1.3 กระจายงบประมาณไปยังฝ่ายต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม และทั่วถึง
- 1.4 ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบในการดำเนินงานทุกขั้นตอนเพื่อให้เกิดความโปร่งใสตามที่กฎหมายกำหนด
- 1.5 จัดเตรียมความพร้อมและมีการวางแผนของการใช้งบประมาณในการพัฒนาทั้งในเรื่องของบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.6 เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมการพัฒนาที่เหมาะสม
- 1.7 จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยให้เพียงพอกับความต้องการใช้งาน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรนำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีที่มีผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลหนองบัวนี้ไปใช้กับเทศบาลตำบลแห่งอื่น ๆ หรือองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีฐานะสูงกว่า
- 2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบและปัจจัยการบริหารจัดการที่ดีในมิติอื่น ๆ ซึ่งรูปแบบและปัจจัยการบริหารจัดการที่ดีของแต่ละเทศบาลตำบลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และความพร้อม
- 2.3 ควรมีการประยุกต์ใช้และบูรณาการแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพหลาย ๆ แนวคิดมาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินและศึกษาประสิทธิภาพขององค์การ

เอกสารอ้างอิง (References)

- Department of Local Administration. (2017). "Local government organization information." [Online]. : <http://www.dla.go.th/work/abt/> [15 October 2017]. [In Thai]
- Friedlander, F., & Pickle, H. (1968). "Components of effectiveness in small organization." **Administrative Science Quarterly**. (Vol. 13) : 289-304.
- Kamonluk Yindeeyom. (2011). "Organizational Effectiveness Based on Good Governance: A Case Study of Sub-District Municipalities along the Thai-Cambodian Border" **Academic Journal Phranakhon Rajabhat University**, 4 (3) : November-April 2013. [In Thai]
- Kanes Klinsukon. (2000). **Political participation of people in the municipality : A case study of municipalities that changed from sanitation in 1999 in Chonburi province**. Master od Art thesis : Kasetsart University. [In Thai]
- Kittisak Pornpromwinit. (2010). the effectiveness of city planning management: a case study of the Sub-District Administration Organizations in Thai Cambodian border vicinity. Ph.D. Thesis: Pathum Thani University. [In Thai]
- Kowit Puang-ngam. (2000). **Thai local government: principles and new dimensions in the future**. Bangkok: Yinyoochon. [In Thai]
- Manoch Panprom. (2011). "Quality of Public Service Based on Good Governance: A Case Study of Sub-District Municipalities in the Lower Northern Region" **Academic Journal Phranakhon Rajabhat University**, 4 (1) : November-April 2013. [In Thai]
- Office of the Public Sector Development Commission. (2005). **Government Management Quality Criteria 2005**. Bangkok: Office of the Public Sector Development Commission. [In Thai]
- Office of the Public Sector Development Commission. (2005). **Guide to Strategic Conversion to Implementation with Project Management**. Bangkok: Sahamit Printing. [In Thai]

Piyanus Ngernklay et al. (2004). “Assessing the administrative efficiency of the local government organization.” Ramkhamhaeng Research Journal, 7 (Special Issue) : July-December, p. 42-68. [In Thai]

Riruengrong Ratanavilaisakul. (2004). **Ethical feelings, honesty and social responsibility of members of the Thai Parliament.** Ph.D. Thesis: Ramkhamhaeng University. [In Thai]

The decentralization committee to the local government organization. (2015). “The results of the selection of local administrative organizations that have good management, fiscal year 2015.” [Online] :

http://www.odloc.go.th/web/?page_id=3315 [15 October 2017]. [In Thai]

ปัจจัยความสำเร็จและปัญหาในการบริหารผลการปฏิบัติงาน

Success Factors and Problems in Performance Management

บุษกร คำโฮม¹
Bussakorn Khumhome¹

Received : July 18, 2019; Revised : September 20, 2019; Accepted : September 23, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

ระบบบริหารผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพทำให้ประสิทธิภาพขององค์กรสูงขึ้น หลายองค์กรรายงานว่ามีการจัดการบริหารผลการปฏิบัติงานแต่ยังต้องปรับปรุงการนำระบบไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำระบบบริหารผลการปฏิบัติงานไปใช้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารผลการปฏิบัติงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความมุ่งมั่นของผู้บริหารสูงสุด ทักษะความรู้และทักษะของผู้จัดการ การรับรู้ประโยชน์ของการบริหารผลการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของพนักงานและวัฒนธรรมองค์กร ปัญหาในการบริหารผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน เป้าหมายระดับบุคคลยังไม่ชัดเจน การติดตามผลการปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานคลาดเคลื่อน การเชื่อมโยงการประเมินผลการปฏิบัติงานกับการปรับปรุงงานและการให้รางวัล

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยความสำเร็จ, การจัดการทรัพยากรมนุษย์, การบริหารผลการปฏิบัติงาน

Abstract

An effective Performance Management System increases organizational performance. Many organizations reported that they have a performance management strategy, but the effectiveness of the implementation of performance management system needs improvement. The aim of this article is to describe the

¹คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี; Faculty of management science, Ubon Ratchathani University, Thailand; e-mail : ajpamubu@gmail.com

problems arising from the implementation of performance management system and factors affecting success in performance management. Factors such as top management commitment, knowledge, attitude and skill of the manager, perceived usefulness of Performance Management System, employee involvement and organizational culture influence the effectiveness of a Performance management System. Problems arising from the implementation of performance management system consist of determination of performance indicators is not clear, individual goal ambiguity, discontinuous work performance monitoring, performance appraisals non-accuracy, performance appraisal not linked to performance improvement and reward.

Keywords : Success Factors, Human Resource Management, Performance Management

บทนำ (Introduction)

เป็นที่ทราบกันดีว่าเป้าหมายสำคัญในการดำเนินธุรกิจคือกำไร องค์กรที่จะมีกำไรได้ต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งการที่จะไปสู่จุดนั้นได้ต้องมีการบริหารจัดการทั้งกระบวนการและทรัพยากรในการดำเนินงานให้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กร การบริหารผลการปฏิบัติงาน (Performance Management) เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยกิจกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่องค์กรธุรกิจดำเนินการมากกว่า 50 ปีแล้ว (Loew, 2015 : 4) ผลการวิจัยพบว่าการบริหารผลการปฏิบัติงานส่งผลดีต่อองค์กร โดยทำให้ผลการดำเนินงานระดับองค์กรสูงขึ้น (Baird, Schoch & Chen, 2012 : 161 ; Loew, 2015 : 4; Weerayut Wongruksar, 2015 : 3) ทำให้บรรลุผลการปฏิบัติงานทั้งด้านคุณภาพ การนำส่งและต้นทุน (Kagaari, 2011: 44) นอกจากนี้ยังทำให้พนักงานมีความมุ่งมั่นในการทำงาน (Yuttana Sae-Tieow and Tipparat Laohavichien, 2017 : 110) จากการสำรวจของ Brandon Hall Group's ปี 2557 พบว่าร้อยละ 88 ขององค์กรประสิทธิภาพสูงใน 15 ประเทศ ทั่วโลกมีกลยุทธ์การบริหารผลการปฏิบัติงาน แต่สิ่งที่น่าสนใจคือร้อยละ 71 ขององค์กรเหล่านี้ บอกว่าการบริหารผลการปฏิบัติงานของตนไม่มีประสิทธิภาพ (Loew, 2015 : 4) ด้วยเหตุนี้การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคของการบริหารผลการปฏิบัติงานจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อขับเคลื่อนการบริหารผลการปฏิบัติงานให้สำเร็จที่ผ่านมามีนักวิจัยทั้งในไทยและในต่างประเทศได้

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคของการบริหารผลการปฏิบัติงาน บทความนี้จึงได้รวบรวมและสรุปผลงานวิจัยดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่สนใจเกิดความรู้ความเข้าใจและนำความรู้ไปปรับใช้ในการพัฒนาการบริหารผลการปฏิบัติงานในองค์กรต่อไป

การบริหารผลการปฏิบัติงาน

การบริหารผลการปฏิบัติงาน คือ กระบวนการที่ระบุวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ มาตรฐาน ผลการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคล และทำให้มั่นใจว่าการใช้มาตรฐานและแนวปฏิบัติเหล่านั้น สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรและการปฏิบัติงาน (Das, 2003 : 2) เป็นกระบวนการประเมิน จูงใจ และพัฒนาผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ขององค์กร (Narathip Sriram, 2013 : 15) เป็นระบบที่ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การกำหนดเป้าหมายในการทำงาน การติดตามความก้าวหน้าในการทำงาน การสอนงาน การสร้างแรงจูงใจ การประเมินผลงานและการพัฒนาบุคลากร ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทั้งผู้จัดการและพนักงาน (Hall, 2006 : 5 อ้างถึงใน Niorn Srisoontorn, 2016 : 52) โดยสรุปการบริหารผลการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมายการทำงาน การติดตามผลการทำงาน การประเมินผลงาน และการนำผลข้อมูลไปใช้ในการพัฒนางาน ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการจูงใจผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทำผลงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นักวิชาการได้ระบุกระบวนการบริหารผลการปฏิบัติงานไว้หลากหลาย มีทั้งขั้นตอนที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน Niorn Srisoontorn (2016 : 76) ได้เปรียบเทียบกระบวนการบริหารผลการปฏิบัติงานของนักวิชาการทั้งไทยและต่างชาติ 9 คน พบว่าขั้นตอนที่เหมือนกัน 5 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติงาน การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนา ปรับปรุงและให้ ข้อมูลย้อนกลับ การประชุมและทบทวนผลการปฏิบัติงาน และการให้รางวัล ในแต่ละขั้นตอนมี รายละเอียดดังนี้ 1) การวางแผนการปฏิบัติงาน เป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ขอบเขตงาน กำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จในงาน ผลการปฏิบัติงานที่คาดหวังทั้งในระดับองค์กร แผนกและบุคคล และกำหนดมาตรฐานผลการปฏิบัติงาน 2) การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การติดตามงาน การรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน 3) การให้ข้อมูลย้อนกลับ การพัฒนาและปรับปรุงงานคือ การแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานรู้ผลการปฏิบัติงาน วิเคราะห์หาสาเหตุกรณีงานไม่บรรลุเป้าหมาย กำหนดวิธีการและดำเนินการปรับปรุงงาน และ กำหนดวิธีการพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน 4) การประชุมและทบทวนผลการปฏิบัติงาน คือ การทบทวนผล การปฏิบัติงาน ทบทวนระบบบริหารผลการปฏิบัติงานว่าดำเนินการได้อย่างราบรื่นหรือไม่ มี

ประเด็นใดที่ต้องปรับปรุง รวมถึงการพิจารณาเปลี่ยนแปลงมาตรฐานหรือเป้าหมายให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและ 5) การให้รางวัล คือ การกำหนดเกณฑ์การให้รางวัล กำหนดรางวัล การมอบรางวัลแก่ผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ (Niorn Srisoontorn, 2016 : 78-105; Das, 2003 : 13-16)

ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารผลการปฏิบัติงาน

จากการทบทวนงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้เขียนสรุปได้ว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารผลการปฏิบัติงานมีดังนี้

1. ความมุ่งมั่นของผู้บริหารสูงสุด งานวิจัยหลายฉบับพบว่าความมุ่งมั่นและการสนับสนุนของผู้บริหารสูงสุดเป็นสิ่งที่กำหนดความสำเร็จของการบริหารผลการปฏิบัติงาน (Blasini and Leist, 2013 : 490; Tung, Baird & Schoch, 2011 : 1300; Mansor, Chakraborty & Mahitapoglu, 2012 : 589) เนื่องจากผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการวางแผน กำหนดทิศทางและนโยบายขององค์กร กำหนดบทบาทหน้าที่พนักงาน รวมถึงการให้ทรัพยากร การควบคุมและติดตามการทำงานในภาพรวมขององค์กร หากผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะนำระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้ให้สำเร็จ พวกเขาจะแสดงออกดังนี้ 1) บรรจุการบริหารผลการปฏิบัติงานไว้ในแผนงานขององค์กร 2) สื่อสารให้พนักงานรู้ถึงประโยชน์ของการนำระบบบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้ 3) มอบหมายงานให้ผู้จัดการที่เกี่ยวข้อง โดย Waal (2003) กล่าวว่าหน้าที่ผู้จัดการมีบทบาทในการกำหนดตัวชี้วัดผลงานและค่าเป้าหมายเป็นผลดีต่อการดำเนินการของระบบ 4) สนับสนุนเรื่องงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ และ 5) ติดตามผลการดำเนินงานสม่ำเสมอ

ผู้บริหารควรทำความเข้าใจก่อนว่าตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการนำระบบมาใช้ ควรจะต้องทบทวนว่าตนได้แสดงความมุ่งมั่นอย่างเต็มที่แล้วหรือยัง เพราะนี่คือจุดเริ่มต้นที่สำคัญ

2. ทักษะและความรู้และทักษะของผู้จัดการ ผู้จัดการเป็นบุคคลที่มีอำนาจรองลงมาจากผู้บริหารสูงสุด เมื่อรับนโยบายมาแล้วจะขับเคลื่อนต่อไปได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับ 1) ทักษะดีต่อระบบบริหารผลการปฏิบัติงาน Waal (2003 : 692) กล่าวว่าหน้าที่ผู้จัดการเคยมีประสบการณ์ที่ดีต่อระบบการบริหารผลการปฏิบัติงาน เห็นว่าระบบมีความจำเป็นต่อองค์กร เห็นด้วยกับการนำระบบมาใช้ในองค์กร และมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจนำระบบมาใช้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้ 2) ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการระบบบริหารผลการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับระบบ ความเข้าใจ

ความหมายของตัวชี้วัดผลงาน ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์องค์กรและตัวชี้วัดผลงาน (Waal, 2003 : 692) ทักษะการเป็นโค้ช มุ่งให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาจุดแข็งของพนักงานมากกว่า ประเมินจุดอ่อน ทักษะการเชื่อมโยงผลการปฏิบัติงานเพื่อการตัดสินใจ ทักษะการตั้งเป้าหมายที่ทำได้จริงและสามารถวัดได้ รวมถึงการจดจำและให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำผลงานได้ดี (Loew, 2015 : 4-5) ดังนั้นสิ่งที่สำคัญอันดับต้นๆ คือ องค์กรควรจัดฝึกอบรมเรื่องการบริหารผลการปฏิบัติงาน ให้กับกลุ่มผู้จัดการเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสร้างทัศนคติแง่บวก หลังจากนั้นจึงอบรมให้ ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการระบบบริหารผลการปฏิบัติงาน

3. การรับรู้ประโยชน์ของการบริหารผลการปฏิบัติงาน การบริหารผลการปฏิบัติงานจะ สำเร็จได้หากพนักงานเข้าใจว่าพวกเขาต้องทำอะไร ทำอย่างไร และทำแล้วได้ประโยชน์อะไรบ้าง เช่น ช่วยส่งเสริมการทำงานให้ดีขึ้น ลดเวลาสูญเสียในการทำงาน ลดความไม่พร้อมของข้อมูลในการ ทำงาน เพิ่มอำนาจการตัดสินใจ ช่วยในการหาสาเหตุของงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น (Nzuve and Njeru, 2013 : 66-67) สอดคล้องกับแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีที่อธิบายว่าการรับรู้ ประโยชน์ของระบบสารสนเทศเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลตั้งใจใช้ระบบนั้น (Davis, 1989 อ้างถึงใน Fagan, Kilmon, and Pandey, 2012 : 120) ทุกขั้นตอนของการบริหารผลการปฏิบัติงานล้วนมี ประโยชน์ ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน ทำให้พนักงานรู้อำนาจที่ต้องการอะไรจากพวกเขา ขั้นตอนการวัดผลงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานและให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำให้พนักงานรู้ว่าตนเอง ทำงานได้ตามเป้าหมายหรือไม่ นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ (Bussakorn & Mullika, 2018 : 565) ที่พบว่าแม้หัวหน้างานจะให้ข้อมูลแก่ พนักงานว่าทำงานได้ดีต่ำกว่าเกณฑ์แต่พนักงานยังคงยอมรับข้อมูลย้อนกลับนั้นและตั้งใจจะนำไป ปรับปรุงงานเนื่องจากเห็นว่าเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ ขั้นตอนการให้รางวัล ทำให้พนักงานมี แรงจูง ในการทำงานเพราะรู้ว่าหากทำสำเร็จแล้วจะได้อะไร

ดังนั้นองค์กรควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการบริหารผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งชี้ให้พนักงาน เห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมดังกล่าว

4. การมีส่วนร่วมของพนักงาน การมีส่วนร่วมของคนในองค์กรเป็นปัจจัยที่ทำให้การ บริหารผลการปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ (Chanikamas Netjuy, 2012 : 6) การมีส่วนร่วมคือ ลักษณะที่พนักงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย กำหนดวิธีการดำเนินงาน แสดงความ คิดเห็น มีอิสระในการทำงาน (Wannapa Wichitchanya, 2014 : 60) มีอำนาจในการตัดสินใจใน งานที่เกี่ยวข้องกับตนเอง มีส่วนร่วมในการแบ่งปันความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ประโยชน์ของการมีส่วน

ร่วมคือ สร้างความรับผิดชอบ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Amah and Ahiauzu, 2013 : 662) ทำให้เกิดการยอมรับและมีแรงจูงใจอยากทำให้ระบบบรรลุวัตถุประสงค์ (Goh, 2012 : 36)

วิธีสร้างการมีส่วนร่วมทำได้โดยการให้พนักงานมีส่วนในการกำหนดหรือทบทวนตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานและเกณฑ์การประเมินผลงาน การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่พนักงานสม่ำเสมอพร้อมรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากพนักงาน การให้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงงาน และมีอิสระในการเลือกวิธีการพัฒนาตนเอง

5. วัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กรเป็นค่านิยม ความเชื่อและอุปนิสัยภายในองค์กร ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร (Klein, Wallis, & Cooke, 2013 : 2163) ผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมองค์กรที่ทำให้ระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Goh, 2012 : 31) วัฒนธรรมส่งเสริมความเป็นเลิศ การสื่อสารที่เปิดเผย ความเชื่อมั่นระหว่างกัน (Nzuve and Njeru, 2013 : 65) และวัฒนธรรมมุ่งผลการปฏิบัติงาน (Mansor, Chakraborty & Mahitapoglu, 2012 : 589) การสร้างวัฒนธรรมที่ดีนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายและต้องใช้เวลา การจัดการวัฒนธรรมองค์กรอาจทำให้พนักงานต้องละทิ้งคุณค่าเก่าและเปิดรับสิ่งใหม่ เรียนรู้พฤติกรรมใหม่และจัดการความวิตกกังวลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสำคัญในการสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรคือ ผู้นำที่มีทักษะเชิงเทคนิคและทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Klein, Wallis, & Cooke, 2013 : 568)

ดังนั้นองค์กรควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาพนักงานระดับผู้บริหารผู้จัดการและหัวหน้างาน เพื่อให้การสร้างวัฒนธรรมมีโอกาสสำเร็จมากขึ้น

ปัญหาในการบริหารผลการปฏิบัติงาน

ปัญหาและอุปสรรคในการนำระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานไปใช้ สรุปได้ดังนี้ (Thitima Suparung, 2009 : 92-93; Chanikamas Netjuy, 2012 : 261-263)

1. ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายการทำงาน พบว่าองค์กรกำหนดตัวชี้วัดไม่ชัดเจน ไม่ได้กำหนดตัวชี้วัดตั้งแต่ต้นปีและปัญหาการถ่ายทอดเป้าหมายสู่ระดับบุคคลยังไม่ชัดเจน ดังนั้นองค์กรควรกำหนดตัวชี้วัดในปีถัดไปไว้ล่วงหน้า โดยใช้หลักการกำหนดเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง วัดผลได้ สามารถทำให้เป็นจริงได้ ทำหายและมีกรอบเวลาชัดเจน หลังจากนั้นควรประกาศตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานให้พนักงานรับทราบ หากมีข้อโต้แย้งต้องพูดคุยและหาข้อสรุปกันก่อนจะมีการประกาศใช้

2. ขั้นตอนการติดตามผลการทำงาน พบว่าระยะเวลาในการติดตามงานห่างเกินไป เช่น 2 ครั้งต่อปี ซึ่งกรณีงานมีปัญหาอาจจะแก้ไขไม่ทันส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานในปีนั้นไม่บรรลุเป้าหมาย

ที่กำหนดไว้ ดังนั้นองค์กรควรกำหนดเป้าหมายย่อยแต่ละเดือนและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องทุกเดือน

3. ขั้นตอนการประเมินผลงาน พบปัญหาการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามการทำงานจริงในระดับบุคคล อาจมีสาเหตุจากเจ้าหน้าที่ขาดความเข้าใจเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือมีระบบเส้นสาย ระบบไคว้ดำ แนวทางการแก้ไขคือ พยายามกำหนดตัวชี้วัดผลงานจากผลสำเร็จของงานหรือจากพฤติกรรมการทำงานที่วัดได้ชัดเจน หลีกเลี่ยงการใช้ความรู้สึกในการตัดสิน เพื่อลดอคติและความลำเอียง นอกจากนี้ควรให้ความรู้และทำความเข้าใจให้ตรงกันเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลและการประเมินผล หากมีระบบฐานข้อมูลส่วนกลางที่บันทึกผลงานของแต่ละคน จะช่วยได้มาก

4. ขั้นตอนการนำผลข้อมูลไปใช้ พบปัญหาการไม่นำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานมาใช้จริงทำให้บุคคลากรไม่เห็นประโยชน์ ดังนั้นผู้จัดการและหัวหน้างานควรติดตามงานและนำผลการประเมินมาพูดคุยกับพนักงาน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงงาน รวมถึงการพัฒนาพนักงานร่วมกัน

5. ขั้นตอนการจูงใจผู้ปฏิบัติงาน พบปัญหาการจัดสรรรางวัลไม่แน่นอนทำให้พนักงานขาดแรงจูงใจ ปัญหาดังกล่าวแก้ไขได้ด้วยการใช้ระบบให้รางวัลตามผลการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าผลงานระดับใดได้รางวัลอะไร และจัดสรรรางวัลตามที่กำหนดไว้ เมื่อพนักงานเห็นว่าการองค์กรดำเนินการเรื่องนี้จริงจังพวกเขาจะเกิดแรงจูงใจในการทำงาน

บทสรุป (Conclusion)

โดยสรุปการนำระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้ให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นความมุ่งมั่นของผู้บริหารสูงสุด ทักษะความรู้และทักษะของผู้จัดการ การรับรู้ประโยชน์ของการบริหารผลการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของพนักงานและวัฒนธรรมองค์กร ส่วนปัญหาในการบริหารผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ การกำหนดตัวชี้วัดไม่ชัดเจน ปัญหาการถ่ายทอดเป้าหมายสู่ระดับบุคคลยังไม่ชัดเจน ระยะเวลาในการติดตามงานห่างเกินไป ปัญหาการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามการทำงานจริงในระดับบุคคล การไม่นำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานมาใช้จริงและปัญหาการจัดสรรรางวัลไม่แน่นอน

เอกสารอ้างอิง (References)

- Amah, E. & Ahiauzu, A. (2013). "Employee involvement and organizational effectiveness." **Journal of Management Development**. 32(7) : 661-674.
- Baird, K., Schoch, H. & Chen, Q. (2012). "Performance management system effectiveness in Australian local government." **Pacific Accounting Review** 24(2) : 161-185.
- Blasini, J. & Leist, S. (2013). "Success factors in process performance management." **Business Process Management Journal** 19(3) : 477-495.
- Bussakorn, kh. & Mullika, S. (2018). "The Relationship between Perception toward Negative Feedback Giving and Intention to Use Negative Feedback for Job Improvement of Generation Y Employee." **Veridian E-Journal, Silpakorn University (International Humanities, Social Sciences and arts)** 11(4) : 561-573.
- Chanikamas Netjuy. (2012). Public Sector Performance Management: A Case Study of Departments with Missions Concerning Economic Development. Dissertation thesis : Ramkhamhaeng University. [In Thai]
- Das, H. (2003). **Performance management**. 1st edition. Toronto: Pearson Prentice Hall.
- Davis, F. D. (1989), "Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology", **MIS Quarterly**, 13 (3): 319-340,
- Fagan, M., Kilmon, C., Pandey, V. (2012). "Exploring the adoption of a virtual reality simulation: The role of perceived ease of use, perceived usefulness and personal innovativeness." **Campus-Wide Information Systems** 29(2) : 117-127.
- Goh, S. C. (2012). "Making performance measurement systems more effective in public sector organizations." **Measuring Business Excellence** 16(1) : 31-42.
- Guyton, A.C. and Hall, J.E. (2006). Textbook of medical physiology. 11th Edition., Elsevier Saunders, Philadelphia.

- Kagaari, J. R. K. (2011). "Performance management practices, employee attitudes and manage performance." **International Journal of Educational Management** 24(6) : 507-530.
- Klein, A. S., Wallis, J. & Cooke, R. A. (2013). "The impact of leadership styles on organizational culture and firm effectiveness: An empirical study." **Journal of Management & Organization** 19(3) : 241-254.
- Loew, L. (2015). "Performance Management 2015: Coaching For Development Needed." [Online]. Available : from http://www.ddiworld.com/DDI/media/white-papers/performance-management2015_ar_brandonhall.pdf?ext=.pdfhttps://businessjargons.com/performance-management.html. Retrive May 23, 2019.
- Mansor, N. N. A., Chakraborty, A. R., Yin, T. K. & Mahitapoglu, Z. (2012). "Organizational Factors Influencing Performance Management System in Higher Educational Institution of South East Asia." **Procedia - Social and Behavioral Sciences** 40(2012) : 584-590.
- Narathip Sriram. (2013). "A NEGLECTED STAGE IN PERFORMANCE MANAGEMENT PROCESS." **Modern Management Journal**, 11(1) : 13-22. [In Thai]
- Niorn Srisoontorn. (2016). THE DEVELOPMENT OF A PERFORMANCE MANAGEMENT MODEL OF THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE. Ph.D. Thesis (Educational Administration) : Burapha University. [In Thai]
- Nzuve, S. M. N. & Njeru, L. K. (2013). "Perceived Factors affecting Performance Management among Local Authorities in Kenya: A Case of the City Council of Nairobi." **DBA Africa Management Review** 3(2) : 59-69.
- Thitima Suparung. (2009). **Performance Management System of Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning, Ministry of Natural Resources and Environment**. Master's thesis : Mahidol University. [In Thai]
- Tung, A., Baird, K. & Schoch, H. P. (2011). "Factors influencing the effectiveness of performance measurement systems." **International Journal of Operations & Production Management** 31(12) : 1287-1310.

- Waal, A. A. (2003). "Behavioral factors important for the successful implementation and use of performance management systems." **Management Decision** 41(8) : 688-697.
- Wannapa Wichitchanya. (2014). "The leader role in employee participation" *Journal of Business, Economics and Communications: BEC Journal*, 9(1) : 59-66. [In Thai]
- Weerayut Wongruksar. (2015). **The Association among Performance Management System, Organizational Culture, Organizational Commitment and Performance in the Provincial Waterworks Authority**. Master of Science (Human Resource and Organization Development) : National Institute of Development Administration. [In Thai].
- Yuttana Sae-Tieow and Tipparat Laohavichien . (2017). "The Effect of Performance Management on the Performance Appraisal Attitude and Work Behaviors." **BU Academic Review**. 16(1) : 101-114. [In Thai]

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน
ในรายวิชาการเมืองการปกครองไทยและกฎหมายเบื้องต้น
The constituent and indicators teaching and learning
management in the subject to Thai Politics and introduction
to Laws.

ภัทรพล ทศมาศ¹ สถาพร วิชัยรัมย์² ธิติ ศรีใหญ่³ และธนพัฒน์ จงมีสุข⁴

Pattarapon Tossamas¹, Sathaporn Wichailram², Thiti Sriyai³

And Thanapat Jongmeesuk⁴

Received : October 7, 2019; Revised : November 27, 2019; Accepted : November 29, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเมืองการปกครองไทยและกฎหมายเบื้องต้น ผลการศึกษา จากตำรา เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอนตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต องค์ประกอบด้านการออกแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรายวิชา องค์ประกอบด้านปัจจัยเกื้อหนุน องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ยุคดิจิทัล องค์ประกอบด้านการวัดผลและการประเมินผล และตัวบ่งชี้ 117 ตัวบ่งชี้

คำสำคัญ : องค์ประกอบ, ตัวบ่งชี้, การจัดการเรียนการสอน, การเมืองการปกครองไทย, กฎหมายเบื้องต้น

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University, Thailand; e-mail : pattarapon212522@gmail.com

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University, Thailand; e-mail : pj8989@hotmail.com

³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University, Thailand; e-mail : darabkk@gmail.com

⁴คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University, Thailand; e-mail : oddoostic13@gmail.com

Abstract

This academic article is a study of the components and indicators of the success of teaching and learning in politics, government, and basic law. study results. Transcript text books academic documents and related research include 7 constituent. To consist of constituent of university management, the constituent of teaching and learning management according to the educational quality components, constituent of the development of graduate characteristics, the constituent of the teaching and learning design that are consistent with the course, supporting factors, learning constituent in the digital age, constituent evaluation and evaluation components and 117 indicators.

Keywords : Constituent, Indicators, Teaching and Learning Management, Politics and Government in Thailand, Basic Law

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่า ของสังคมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข การพัฒนาสังคม องค์กร และชุมชนให้มีคุณภาพได้นั้นเริ่มจากปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญคือ “คนมีคุณภาพ” ซึ่งหมายถึง คนดี คนเก่ง เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความกตัญญูดีในการดำรงชีวิต ปัจจัยที่ทำให้มนุษย์มีคุณภาพนั้น คือ การได้รับการศึกษาตามความรู้ และความสามารถเต็มศักยภาพของผู้เรียนซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ดังนั้น การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญที่สุดและให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจให้กับสังคมโดยรวมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตรงตามมาตรฐานพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ทำให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรที่กำหนดและสังคมต้องการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นก็กำหนดพันธกิจของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาพื้นฐานและวิชาเฉพาะ ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาบัณฑิตให้ออกไปรับใช้สังคมโดยรวม การพัฒนาบัณฑิตต้องใช้ศาสตร์ต่าง ๆ และองค์ความรู้ที่มหาวิทยาลัยจัดให้นักศึกษาทุกชั้นปีและทุกสาขาวิชาที่ต้องเรียน คือ รายวิชาการเมืองการปกครองไทยและกฎหมายเบื้องต้น ซึ่งนักศึกษามีความหลากหลายมีความรู้ในด้านการเมืองแตกต่างกัน บทความนี้คณะผู้ศึกษาจึงอยากศึกษาให้เห็นถึงความสำเร็จของ

นักศึกษาที่เรียนในรายวิชาดังกล่าว ถึงแม้มีความแตกต่างในหลาย ๆ ด้านแต่ก็ประสบผลสำเร็จในการเรียนเหมือนกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

บทความนี้คณะผู้เขียนได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยเริ่มจากการศึกษาจากการเขียนบทความวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อการตีพิมพ์ การศึกษาจากนั้นค้นหาเนื้อหาสาระด้วยวิธีการที่หลากหลายได้แก่ วิธีการคิดเชิงเหตุผล (Kenaphoom, Sanya. 2014B : 1-19) และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเนื้อหาสาระโดยวิธีการบูรณาการระเบียบวิธีที่หลากหลาย (Kenaphoom, Sanya. 2013 : 169-185) การพยากรณ์ปรากฏการณ์แบบอุปนัย แบบนิรนัย จากการดำเนินการดังกล่าว คณะผู้เขียนจึงขอเสนอเชิงพรรณนาความ ดังต่อไปนี้

คณะผู้เขียนบทความวิชาการ มีวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความวิชาการเพื่อศึกษาองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเมืองการปกครองไทยและกฎหมายเบื้องต้น เพื่อค้นหากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและสร้างกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีความสำเร็จของการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการเมืองการปกครองไทยและกฎหมายเบื้องต้น โดยการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ ตำราทางวิชาการ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตัวบ่งชี้

1. ความหมายของตัวบ่งชี้

พจนานุกรม Collins American Heritage (2000) เทียบเคียงความหมายของคำว่า ตัวบ่งชี้ว่า “เป็นป้ายเครื่องหมาย เครื่องวัด สิ่งแนะนำ สิ่งแสดงให้เห็น ดัชนี สัญญาณ สัญลักษณ์ มาตราวัด เข็มชี้วัด เครื่องหมายวัด เครื่องหมายระดับ เครื่องชี้ ป้ายเสา เครื่องวัดน้ำหนัก เป็นต้น”

พจนานุกรม The American Heritage (2000) ได้ให้ความหมายของตัวบ่งชี้ พอสรุปได้ดังนี้
1) เป็นส่งบ่งบอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) ตัวชี้หรือดัชนี (2) เครื่องมือที่ใช้กับเครื่องยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า มาตราวัด (3) เข็มชี้ หน้าปัดหมุน หรือ อุปกรณ์อื่นที่ใช้กับเครื่องมือ (2) เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้วัดสารเคมี (3) สิ่งที่อยู่ในระบบนิเวศวิทยา เช่น สภาพของพืชหรือสัตว์บอกสภาพเฉพาะบางอย่างของสิ่งแวดล้อมได้ (4) ค่าทางสถิติที่บอกสภาพหรือทิศทางของเศรษฐกิจ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550 : 82) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งชี้บอกสถานภาพ หรือสะท้อนลักษณะดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2551 : 6 - 7) ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษาเฉพาะจุดหรือช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้ระบุ / บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้าง ๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้ และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างจุดหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกันเพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้

John stone (1981 : 2) กล่าวไว้ว่า ดัชนีบ่งชี้ หรือตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกปริมาณเชิงสัมพันธ์หรือสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่งโดยไม่จำเป็นต้องบ่งบอกสภาวะที่เจาะจงหรือชัดเจนแต่บ่งบอกหรือสะท้อนภาพของสถานการณ์ที่เราสนใจเข้าไปตรวจสอบอย่างกว้าง ๆ หรือให้ภาพเชิงสรุปโดยทั่วไป ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต

Dictionary (1981 : 53) ได้ให้ความหมายตัวบ่งชี้ “หมายถึงสิ่งที่ใช้ชี้หรือบอกทิศทางไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง” เช่นเดียวกับพจนานุกรม Oxford (Oxford University, 1989) ที่ให้ความหมายของ ตัวบ่งชี้ “เป็นสิ่งที่ชี้บอกหรือมุ่งความสนใจไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง” คำว่า “Indicator” ใช้ความหมายในภาษาไทยกับหลากหลาย เช่น ตัวชี้วัดตัวชี้ ตัวบ่งชี้ ตัวชี้นำ ดัชนี และเครื่องชี้วัด เป็นต้น คำเหล่านี้ถูกใช้เป็นมาตรฐานทางสถิติ หรือเครื่องชี้สภาวะบางอย่าง เพื่อใช้วิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการณ์หรือสภาวะการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต กระบวนการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่หรือผลผลิต หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในงานวิจัยนี้จะใช้คำว่า “ตัวบ่งชี้”

Oakes and Guiton (1992 : 15) ได้ให้ความหมายของดัชนีบ่งชี้ไว้ว่า ดัชนีบ่งชี้เป็นค่าสถิติที่ให้สารสนเทศเกี่ยวกับสถานะ คุณภาพ หรือผลการปฏิบัติงานของระบบการศึกษาซึ่งอาจจะเป็นค่าสถิติเฉพาะเรื่องหรือค่าสถิติรวมก็ได้ โดยจะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการตัดสินใจ

2. การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้

กระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้มีขั้นตอนคล้ายกับขั้นตอนในกระบวนการวัดตัวแปร แต่มีขั้นตอนเพิ่มมากขึ้นในส่วนที่เกี่ยวกับการรวมตัวแปรเข้าเป็นตัวบ่งชี้ และการตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น ขั้นตอนในกระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่นักวิชาการกำหนดไว้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีส่วนแตกต่างกันในบางขั้นตอน (Blank, 1993, John stone, 1981, Burstein, Oakes, and Guiton, 1992, Nardo, et al, 2004 , อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2551 : 8 - 15) ซึ่งสามารถสรุปรวมเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาตัวบ่งชี้ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ การนิยามตัวบ่งชี้ การรวบรวมข้อมูล การสร้างตัวบ่งชี้ การตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ และการนำเสนอรายงาน รายละเอียดแต่ละขั้นตอนมีดังต่อไปนี้

1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การนิยามตัวบ่งชี้ 3) การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงปฏิบัติการ (Pragmatic Definition) 4) การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงทฤษฎี (Theoretical Definition) 5) การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงประจักษ์ (Empirical Definition)

2.1. กระบวนการสร้างตัวบ่งชี้ มีวิธีการที่สำคัญ 3 วิธี ซึ่งแต่ละวิธีก็ให้ข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป พอสรุปได้ดังนี้ (วิลาวลัย มาคุ้ม, 2549 : 64) วิธีที่ 1 การสร้างตัวบ่งชี้ความก้าวหน้า (Self - Referenced Indicator Formation) วิธีที่ 2 การสร้างตัวบ่งชี้แบบอิงเกณฑ์ (Criterion - Referenced Indicator Formation) วิธีที่ 3 การสร้างตัวบ่งชี้โดยอิงปทัสฐาน (Norm - Referenced Indicator Formation)

2.2. การพัฒนาตัวบ่งชี้ ตามแนวทางของ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2545 : 34 - 36) มี 6 ขั้นตอน พอสรุปได้ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ (Statement of Purpose) ขั้นตอนที่ 2 การนิยามตัวบ่งชี้ (Definition) การนิยามตัวบ่งชี้ต้องแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) การกำหนดกรอบความคิด หรือการสร้างแนวคิด (Conceptualization) การกำหนดรูปแบบหรือโมเดล แนวคิด (Conceptual Mode) 2) ส่วนที่สอง คือ การพัฒนาตัวแปรส่วนประกอบหรือตัวแปรย่อย (Development of Component Measures) การกำหนดการรวมตัวแปรย่อยเข้าเป็นตัวบ่งชี้ มีรายละเอียด 3 ประการ ดังนี้ 1) การกำหนดส่วนประกอบหรือตัวแปรย่อย (Component Variables) ของตัวบ่งชี้ ผู้พัฒนาต้องอาศัยความรู้จากทฤษฎีและประสบการณ์ ศึกษาตัวแปรย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ (Relate) และตรง (Relevant) กับตัวบ่งชี้แล้วตัดสินใจเลือกตัวแปรย่อยเหล่านั้น 2) การกำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อย (Combination Method) ผู้พัฒนาต้องศึกษาและตัดสินใจเลือกวิธีการรวมตัวแปรย่อยให้ได้ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีวิธีการทำได้ 2 แบบ คือ การรวมเชิงบวก (Additive) และการรวมแบบพหุคูณ (Multiplying) 3) การกำหนดน้ำหนักของตัวแปร (Weight) ซึ่งสามารถทำได้ 2 วิธี คือ การกำหนดตัวแปรแต่ละตัวให้น้ำหนักความสำคัญเท่ากัน (Equal Weight) และกำหนดตัวแปรแต่ละตัวมีน้ำหนักต่างกัน (Differential Weight) ซึ่งทำได้หลายวิธี ดังนี้ 1) วิธีการพิจารณาตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgment) เป็นการพิจารณาลงความเห็นในหมู่ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการศึกษานั้น ๆ โดยให้สมาชิกแต่ละคนเสนอค่าน้ำหนักและตัวแปร พิจารณาหาข้อยุติโดยการใช้ค่าเฉลี่ยหรือการอภิปรายลงความเห็น หรืออาจใช้วิธีที่เป็นระบบมากขึ้น เช่น การใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เพื่อสำรวจหาฉันทมติจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวแปรต่อไป 2) วิธีวัดความสำคัญของตัวแปร (Measure Effort Required) โดยการพิจารณาจากเวลา (Time Taken) หรือค่าใช้จ่าย (Cost) ที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้น และ 3) วิธีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data) เป็นการใช่วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวแปร โดยอาจใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Analysis Regression) การวิเคราะห์จำแนก (Discriminate Analysis) หรือการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2545 : 34 - 36)

2.3. การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปร (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2545 : 34 - 36) พอสรุปได้ดังนี้ วิธีที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้การศึกษาโดยการนิยามเชิงปฏิบัติการ (Pragmatic Definition) วิธีที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยการนิยามตามทฤษฎี (Theoretical Definition) ซึ่งการนิยามวิธีนี้อาจทำได้ 2 แบบ คือ แบบที่ 1 ใช้ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานสนับสนุนทั้งหมด และแบบที่ 2 ใช้ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานสนับสนุนในการคัดเลือกตัวแปรย่อย และการกำหนดวิธีการรวมตัวแปรเท่านั้น วิธีที่ 3 การพัฒนาตัวบ่งชี้การศึกษา โดยการนิยามตามข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Definition) ขั้นตอน

ที่ 3 การรวบรวมข้อมูล (Data Collection) คือ การดำเนินการวัดตัวแปรย่อย ขั้นตอนที่ 4 การสร้างตัวบ่งชี้ (Construction) และการสร้างสเกลตัวบ่งชี้ (Scaling) ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ (Quality Check) ได้แก่ความเที่ยง ความตรง ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเหมาะสม (Appropriateness) ความเชื่อถือได้ (Credibility) ความคงเส้นคงวา (Consistency) ความเป็นมาตรฐานที่เปรียบเทียบกันได้ (Standardization) ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ตามบริบทที่ต้องการศึกษาและการนำเสนอรายงาน (Contextualization and Presentation) เช่น อาจวิเคราะห์แยกตามระดับเขตพื้นที่การศึกษา อำเภอ โรงเรียน หรือแยกตามประเภทของบุคลากร หรืออาจวิเคราะห์ตีความในระดับมหภาค แล้วจึงรายงานค่าของตัวบ่งชี้ให้ผู้บริโภค ผู้บริหาร นักวางแผน นักวิจัย นักการศึกษา ได้ทราบและใช้ประโยชน์จากตัวบ่งชี้ได้อย่างถูกต้องต่อไป

คณะผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยการ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหา 2) กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัย 4) สร้างกรอบแนวความคิด 5) นิยามและร่างตัวบ่งชี้ 6) สร้างเครื่องมือ 7) ตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ 8) เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ตามบริบทที่ต้องการศึกษา และการนำเสนอรายงาน

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา

อุทุมพร ทองอุไทย จามรมาน. (2544 : 41)การจัดการเรียนการสอนตามองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาที่ต้องพิจารณา มีดังนี้ 1. ด้านหลักสูตร 2. ด้านผู้เรียน 3. ด้านผู้สอน 4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5. ด้านการวัดและประเมินผล 6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

1. ด้านหลักสูตร วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 3) ได้กล่าวถึง ลักษณะของหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้ 1) เอกสารหลักสูตรต้องมีความชัดเจน สมบูรณ์ ทันสมัย ชี้แนวทางในการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ผู้สอนมีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร 3) มีการสนับสนุนทรัพยากรที่ดี เพียงพอ และเอื้อต่อการใช้หลักสูตร 4) มีคณะกรรมการบริหารที่ดี ดำเนินการจัดระบบบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ 5) มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพพร้อมที่จะให้ข้อมูลช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน 6) มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ และมารยาททางสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคมของผู้เรียน 7) มีระบบควบคุมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ 8) มีการประเมินหลักสูตร

2. ด้านผู้เรียน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 12-13) กล่าวว่า ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในระยะผู้ใหญ่ วัยรุ่น จึงเป็นผู้ที่มีอารมณ์ผันแปรและต้องการคำแนะนำในการปรับพฤติกรรมให้ถูกทางใน ด้านการเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจบทเรียนที่แปลกใหม่ สนใจความคิดที่มีอุดมการณ์ สนใจเรื่องที่สามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันและนำไปช่วยสังคมได้ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มาจาก

ทุกสารทิศ มีสิ่งแวดล้อม ทัศนคติ และวิถีชีวิตจากครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะพื้นฐานทางวิชาการที่ได้รับมาจากโรงเรียนต่าง ๆ มีความแตกต่างกันมาก ดังนั้นผู้สอนจึงควรยอมรับและเข้าใจในสภาพของผู้เรียนที่ไม่เหมือนผู้สอน ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาเพื่อให้รู้ว่าผู้เรียนมีลักษณะอย่างไรชอบหรือไม่ชอบหรือสนใจอะไร มีทัศนคติและพร้อมหรือไม่ แล้วพยายามทำให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นที่จะศึกษาวิชานั้นให้สำเร็จ ถ้าผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนได้ ก็ย่อมทำให้การสอนประสบผลสำเร็จไปด้วย สำหรับ จีรวัฒน์ วิริงกร (2542 : 4) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนว่า การพัฒนาผู้เรียนต้องพิจารณาองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย 2) ด้านเจตพิสัย 3) ด้านทักษะพิสัย ส่วนรูปแบบกระบวนการพัฒนาผู้เรียนที่นำมาใช้ ควรประกอบด้วยกิจกรรมหลักจำนวน 1) การตั้งเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน 2) การประเมินสภาพ/ระดับการพัฒนาของผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินความต้องการพัฒนาผู้เรียน 2) ประเมินเป้าหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะ 3) ประเมินระดับการพัฒนา 4) ประเมินการจัดทำแผนการพัฒนา 5) ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 6) ประเมินผลในลักษณะที่มุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้ และเป้าหมายขั้นสุดท้าย ในเรื่องกำหนดวิธีการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาผู้เรียน คือ การสอน การเป็นที่ปรึกษา การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน และการประเมินโปรแกรมการพัฒนาผู้เรียน

3. ด้านผู้สอน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 13) กล่าวว่า ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการถ่ายทอดความคิด วิทยาการ และกระบวนการให้แก่ผู้เรียน **บุคลิกภาพของผู้สอน เป็นสิ่งสำคัญ** เช่น การพูด เสียงที่พูด ความกระฉับกระเฉงในการพูด สำเนียงที่พูด หน้าตา กิริยาท่าทางและการแสดงออกต่าง ๆ สุขภาพกาย สุขภาพจิต ทัศนคติต่อวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม ความอดทน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเสียสละและความขยันหมั่นเพียร **ความรู้ของผู้สอน** ผู้สอนจะมีความพร้อมทางด้านวิชาการ สามารถจะให้ข้อมูล สามารถสอน อธิบายหลักเกณฑ์และข้อสงสัยต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้กระจ่างชัด **วิธีการสอน** การสอนที่ดีรวมถึงการที่ผู้สอนรู้จักวิธีการถ่ายทอดความรู้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543 : 10-11) เห็นว่า ผู้สอนควรลดการบรรยายทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนชี้แนะ (Facilitators) เน้นความเข้าใจและเห็นความจำเป็นของหลักการผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนดภาระงานที่เหมาะสมและชัดเจน มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์และส่งเสริมให้อาจารย์ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นคณะผู้เขียนเห็นว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนต้องมีความพร้อมในด้านวิชาการอยู่เสมอ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และมีเทคนิคการสอนที่ดี ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน อารมณ์ ใจเที่ยง (2540 : 11-12) ให้ความเห็นว่า ลักษณะกระบวนการเรียนการสอนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้ 1) มีการเตรียมองค์ประกอบของการเรียนการสอนมาเป็นอย่างดี 2) เป็นการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะ 3) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของเนื้อหา 4) ควรให้ผู้เรียนได้ลง

เมื่อทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน⁵⁾ เป็นการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจของผู้เรียน 6) เป็นการเรียนการสอนที่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป 7) มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศด้านวัตถุและด้านจิตใจ 8) เป็นการเรียนการสอนที่มีกระบวนการ (ทบทวนมหาวิทยาลัย.2543 : 11) เห็นว่า การเรียนการสอนควรลดการบรรยาย เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีวิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติเนื้อหาวิชาและระดับความรู้ของผู้เรียน จัดกระบวนการพัฒนาทักษะในการสอนของอาจารย์ให้สามารถดำเนินการสอนตามหลักการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น จัดให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย คณะผู้เขียนเห็นว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมตามหลักสูตรในชั้นเรียน และกิจกรรมนอกหลักสูตรควบคู่กันไปเป็นการเปิดกว้างให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาการและด้านสังคม รวมทั้งได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนในการสร้างสรรค์กิจกรรมได้อย่างเต็มที่

5. ด้านการวัดและประเมินผล สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2541 : 26) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำรายงานสรุป เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นและ กิ่งแก้ว เอี่ยมฉลัม (2542 : 33) กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบของการตรวจสอบผลผลิตว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้เพียงใด และได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร (2532 : 76) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลทางการศึกษาควรเลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมการเรียนการสอนมีหลายชนิด ผู้สอนควรพิจารณาและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการวัด และวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2544 : 41) การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คือ การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ล่วงหน้า การแจ้งวิธีการประเมินผลให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า การประเมินวิธีการวัดและการประเมินผล การนำผลการประเมินมาปรับปรุง คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (2543 : 66-67) เสนอว่าแนวทางการวัดและประเมินผลอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย

1) กำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบการวัดการประเมินผลและวิธีการประเมินผลที่ชัดเจน 1.1) รูปแบบของการประเมินและวิธีการประเมิน 1.2) น้ำหนักในการประเมินในภาพรวมและในแต่ละส่วน 1.3) เงื่อนไขในการมีสิทธิเข้าสอบ 1.4) เวลาเข้าชั้นเรียน 1.5) รายละเอียดเกี่ยวกับส่วนที่จะประเมิน 1.6) ขั้นตอนการส่งงาน สถานที่ส่งและรับงานที่ตรวจสอบแล้ว 1.7) การปรับคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐาน 1.8) เกณฑ์ขั้นต่ำที่ผ่านการประเมิน

2) ความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผล คือ 2.1) คณะกรรมการบริหารวิชาการหรือสภามหาวิทยาลัย 2.2) คณะกรรมการวัดผลประเมินผลระดับภาควิชา 2.3) หัวหน้าภาค 2.4) อาจารย์ผู้สอน 2.5) นักศึกษา 2.6) ข้อสอบและการจัดสอบ คณะผู้เขียนเห็นว่า การวัด

และประเมินผล เป็นองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่มีความสำคัญในการดำเนินการวัดและประเมินผลนั้น ควรครอบคลุมจุดประสงค์ของการเรียนการสอนและควรพิจารณาหลักเกณฑ์และรูปแบบให้เหมาะสม รวมทั้งการกำหนดเครื่องมือที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ ซึ่งผลของการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่กระตุ้นส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษาของผู้เรียน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและมีบทบาทต่อการเรียนการสอน ตัวอย่างของปัจจัย เกื้อหนุน ได้แก่ สื่อการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงสภาพบริบทต่าง ๆ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 13-14) กล่าวว่า ผู้สอนควรเลือกอุปกรณ์ประกอบการสอน ได้แก่ หนังสือ เอกสารประกอบการสอน สื่อโสตทัศนูปกรณ์ ของจริง ภาพ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ซอล์ด กระดานดำภาพยนตร์ โทรทัศน์วงจรปิด คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การนำเสนอทาง คอมพิวเตอร์ เป็นต้น อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2544 : 41) กล่าวถึงองค์ประกอบด้านปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ อาคารเรียนและห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน หอพักนักศึกษาพลอดภัย เอื้อต่อการเรียนและการทำกิจกรรมนอกเวลา ห้องพักรับประทานอาหาร สำหรับการอยู่อาศัยและการศึกษานอกเวลา เป็นสัดส่วน ห้องสมุดมีขนาดเหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กิดานันท์ มลิทอง (2540 : 83) เห็นว่า สื่อการเรียนการสอนจะทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ เพราะ เป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 14) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมอาจมีผลกระทบต่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม เช่น เสียง แสง สภาพอันแออัดภายในห้องเรียน ความร้อน หรือการบริหารงานต่าง ๆ เช่น ระเบียบการสอน ตลอดจนข้อสอบที่ไม่ตรงกับเรื่องที่อาจารย์สอนหรือไม่ ตรงกับข้อกำหนดในหลักสูตร ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลกระทบต่อการเรียนการสอน ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนไม่อยากเรียน หรือผู้สอนเกิดความอึดอัดไม่สบายใจที่จะสอน หรืออาจทำให้ไม่เป็นอุปสรรค ต่อการสอนที่มีคุณภาพได้

สรุปได้ว่า ปัจจัยเกื้อหนุนในระบบการเรียนการสอน มีความสำคัญในด้านของการสนับสนุนส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น ในการเลือกใช้หรือการจัดองค์ประกอบในด้านนี้ จึงควรคำนึงถึงความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และจากการจัดการเรียนการสอนตามองค์ประกอบที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านทั้งด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลและด้านปัจจัยเกื้อหนุน ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนทั้งระบบมีความสัมพันธ์และมีประสิทธิภาพ

แนวคิดความสำเร็จและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

อุทุมพร ทองอุไทย (2518 : 85-86) มีความเห็นว่า การประเมินผลการสอนของครูเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกระบวนกรที่ช่วยตัดสินควมมีประสิทธิภาพในการสอน ผลของการประเมินจะช่วยให้ครูได้เห็นภาพสะท้อนว่าตนเป็นครูอย่างไร มีส่วนใดบกพร่อง และสมควรแก้ไข บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 149) กล่าวว่า ภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้สอน คือ การพัฒนาการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้นจะกระทำได้ดีย่อมต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ การพิจารณาปรับปรุงการสอนโดยอาศัยข้อสนเทศ (Information) จากการประเมินผลการสอน การประเมินผลการสอนเป็นเทคนิคที่ใช้พิจารณา ตัดสิน ลงความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน คุณค่าหรือประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนการสอนนั้น ซึ่งจะพิจารณาในแง่มุมต่าง ๆ คณะผู้เขียนเห็นว่า ความสำคัญของการประเมินการสอน คือ การประเมินเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูเพื่อพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้สำเร็จตามจุดหมายของการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของการประเมินการสอน บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์ (2524 : 101-105) ได้สรุปประเด็นสำคัญของวัตถุประสงค์ของการประเมินอาจารย์ไว้ 4 ประการ คือ เพื่อปรับปรุงการสอน พัฒนาการพัฒนาการสอนของอาจารย์โดยตรง เพื่อปรับปรุงการบริการด้านการสอน สภาพห้องเรียน สิ่งแวดล้อม บรรยากาศในห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อการตัดสินใจทางการบริหาร เพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน เพื่อบริหารการเรียนการสอน ประกอบการเลือกเรียนของนักเรียน เพื่อการวิจัย สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2534 : 516) มี วัตถุประสงค์ คือ การประเมินเพื่อปรับปรุงการสอน การประเมินเพื่อพิจารณาความดีความชอบ การประเมินเพื่อใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียน คณะผู้เขียนเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินการสอน สามารถสรุปได้ 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง ด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการพัฒนาการสอน การบริการด้านการสอน ของอาจารย์โดยตรง เช่น สภาพห้องเรียน สิ่งแวดล้อม บรรยากาศในห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ฯลฯ ประเด็นที่สอง ด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้สอน เช่น เพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ การเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นต้น

การศึกษาจากงานวิจัย

ฉันทนา ปาปัดถา (2552) ศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร พบว่า 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนครอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ

นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มรท.พระนครอยู่ในระดับดีมาก 3) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษาต่างกัันมีมุมมองต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ (2553) ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสำเร็จของระบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย พบว่า 1. ตัวแปรความสำเร็จของระบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) สถาบันและการจัดการ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ปรัชญา ปณิธาน และพันธกิจ การรับเข้าศึกษา ระบบสนับสนุนผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ระบบพัฒนาสนับสนุนและบริการผู้เรียน งบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดการและออกแบบระบบ 2) การออกแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ หลักสูตรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบัน ปฏิสัมพันธ์ในการเรียน ระบบการดูแลและให้ข้อมูลป้อนกลับ กลยุทธ์ในการเรียนการสอน และลักษณะการประเมินผลการเรียนการสอน 3) สื่อและเทคโนโลยี ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ โครงสร้างและการจัดระบบของสื่อการเรียนการสอน คุณภาพของสื่อการเรียนการสอน และการพัฒนาและผลิตสื่อการเรียนการสอน 4) ปัจจัยสนับสนุนตัวบ่งชี้ คือ ห้องสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้อื่นๆ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก 5) การประเมินผล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ การประเมินผลหลักสูตร

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาตัวบ่งชี้จากตำรา และเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำแนวคิดที่ได้มาสังเคราะห์ สรุปเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเมืองการปกครองไทยและกฎหมายเบื้องต้น ได้ 7 องค์ประกอบ และ 117 ตัวบ่งชี้ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและตัวชี้ความสำเร็จของการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเมืองการปกครองไทยและกฎหมายเบื้องต้น

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย	1. ปรัชญา ปณิธาน และพันธกิจของมหาวิทยาลัยมีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเมืองการปกครองไทย 2. ปรัชญา ปณิธาน และพันธกิจของมหาวิทยาลัยมีความสอดคล้องกับหลักสูตรที่มีจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเมืองการปกครองไทย 3. มหาวิทยาลัยกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอนเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา 4. กำหนดนโยบายของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน 5. มหาวิทยาลัยจัดหาช่องทางการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายไว้รองรับการเรียน 6. มหาวิทยาลัยจัดเวลาเรียนที่มีความยืดหยุ่น เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน 7. มหาวิทยาลัยมีอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับระบบการเรียนและพร้อมบริการนักศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
2. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอนตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา	8. มหาวิทยาลัยมีการจัดการและออกแบบการเรียนการสอนรายวิชาการเมืองการปกครองไทยอย่างเป็นระบบ
	9. มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรที่เหมาะสมชัดเจนในการรับนักศึกษาเข้าศึกษา
	10. มหาวิทยาลัยมีการทดสอบทักษะทางด้านการเมืองการปกครองไทยก่อนเข้าศึกษา
	11. มหาวิทยาลัยให้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยก่อนเข้ารับการศึกษา
	12. มหาวิทยาลัยทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเมืองการปกครองไทย
	13. ระบบการลงทะเบียนเรียนมีความวิธีการที่ง่ายและสะดวกสบาย
	14. มหาวิทยาลัยส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอนรายวิชาการเมืองการปกครองไทย
	15. การจัดทำตารางเรียนและจัดเวลาเรียนมีความเหมาะสม
	16. บุคลากรตอบคำถามที่ทำให้ผู้ลงทะเบียนเรียนเข้าใจอย่างกระจ่าง
	17. หลักสูตรที่สอนวิชาการเมืองการปกครองไทยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา
	18. หลักสูตรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ ระดับหน่วยกิจและค่าน้ำหนักที่เกี่ยวข้อง
	19. การเรียนรายวิชาการเมืองการปกครองไทยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ประสบการณ์ ความรู้และพัฒนาทักษะของนักศึกษา
	20. มีแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรายวิชาการเมืองการปกครองไทย
	21. ตั้งเป้าหมายในการเรียนเพื่อให้ได้ความรู้และได้ผลการเรียนที่ดี
	22. อ่านบทเรียนล่วงหน้า เตรียมเอกสารและอุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนให้พร้อมทุกครั้ง
	23. ตั้งใจฟัง จดบันทึก ซักถามทันทีในเรื่องที่ไม่เข้าใจโดยไม่ปล่อยผ่าน
	24. วางแผนการสอบ อ่านหนังสือเตรียมตัวสอบอย่างสม่ำเสมอ
	25. อาจารย์ผู้สอนมีวิธีการถ่ายทอดให้เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่หลากหลาย
	26. อาจารย์ผู้สอนควรใช้เทคนิควิธีการสอนที่แตกต่างกันเนื่องจากนักศึกษามีความแตกต่างเรื่องความรู้และสาขาวิชา
	27. อาจารย์ผู้สอนต้องมีความสามารถทางการใช้ภาษาและพูดสื่อสารได้เป็นอย่างดี
3. องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต	28. อาจารย์ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ
	29. อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนก่อนการเข้าสอน
	30. นักศึกษาความมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาการเมืองการปกครองไทย
	31. นักศึกษามีความเสียสละ/มีจิตสาธารณะ
	32. นักศึกษาความมีระเบียบวินัย เคารพกฎระเบียบ ข้อบังคับของการ

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
4. องค์ประกอบด้านการออกแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรายวิชา	เรียน 33. นักศึกษามีความซื่อสัตย์ ไม่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริตในการเรียน 34. นักศึกษามีความรู้ในเรื่องการเมืองการปกครองไทยเพิ่มขึ้น 35. นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนมาใช้ในการดำรงชีวิต 36. นักศึกษามีความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์บ้านเมือง 37. นักศึกษาสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบได้ 38. นักศึกษาสามารถเชื่อมโยง บูรณาการหลักทฤษฎีมาเข้ากับสถานการณ์บ้านเมือง 39. นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 40. นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการเรียนรายวิชาการเมืองการปกครองไทย 41. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมในการเรียนโดยจัดให้มีการปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างนักศึกษาและอาจารย์และระหว่างนักศึกษาด้วยกัน 42. นักศึกษาเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความร่วมมือในการทำงาน 43. นักศึกษามีความประพฤติสุภาพเรียบร้อย ไม่ส่งเสียงดังขณะเรียน 44. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้/ทำงานเป็นทีมได้ 45. มีระบบการแสดงผลของนักศึกษา เพื่อให้อาจารย์ได้ตรวจสอบ ติดตาม นักศึกษา มีระบบแจ้งข้อมูลและประเมินความก้าวหน้า 46. มีการสื่อสารด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงนักศึกษา เพื่อนำเสนอข่าวสารใหม่ๆ ช่องทางในการติดต่อสื่อสารและตอบสนองนักศึกษาได้ 47. ส่งเสริมให้นักศึกษามีการสื่อสาร การแสดงออก วิธีการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์ใหม่ ๆ ในการเพิ่มความรูู้ 48. ส่งเสริมให้นักศึกษาใช้ทักษะและวิธีการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น การเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ 49. ส่งเสริมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สื่อ เทคนิควิธีการ เครื่องมือทันสมัยที่มีประสิทธิภาพ มาใช้ในการแสวงหาความรู้ 50. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาความรู้ ทักษะ และมีแบบฝึกสติปัญญาที่เหมาะสมตามการเรียนในรายวิชา 51. ออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา 52. อาจารย์มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อนักศึกษา ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของนักศึกษา 53. แผนการสอนมีการปรับปรุงให้ทันสมัยและสมบูรณ์อยู่เสมอ 54. มีการจัดกิจกรรมในการเรียนที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ 55. อาจารย์มีปฏิสัมพันธ์ เอาใจใส่ ตรวจสอบและติดตามนักศึกษาเสมอ

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
5. องค์ประกอบด้านปัจจัยเกื้อหนุน	56. ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์และนักศึกษาใช้งานง่ายและมีความสะดวก
	57. กิจกรรมการเรียนรู้ในส่วนของการเมืองการปกครองมีความเหมาะสม
	58. มีกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาใช้ความคิดสร้างสรรค์
	59. ส่งเสริมกิจกรรมภายนอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านเมืองการปกครอง
	60. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ
	61. การจัดการเรียนการสอนมีการให้ข้อมูลป้อนกลับจากนักศึกษาถึงอาจารย์
	62. ระบบการดูแลและให้ข้อมูลป้อนกลับแสดงข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและชัดเจน
	63. ระบบการดูแลและให้ข้อมูลป้อนกลับสามารถเฝ้าติดตามการเรียนรู้ กิจกรรมและความก้าวหน้าของนักศึกษา
	64. ระบบการดูแลและให้ข้อมูลป้อนกลับสามารถรายงานและบันทึกเกี่ยวกับนักศึกษาให้แก่อาจารย์ทราบภายในเวลาที่กำหนด
	65. บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้คำแนะนำ/ช่วยเหลือสืบค้นข้อมูล
	66. ห้องสมุดมีฐานข้อมูล เอกสาร วารสาร ตำราอิเล็กทรอนิกส์อย่างเพียงพอ สามารถใช้บริการห้องสมุดได้อย่างสะดวก
	67. ห้องสมุดมีอุปกรณ์ เครื่องมือ จัดสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการอ่านหนังสือ
	68. ห้องเรียนมีสื่อการเรียนการสอนครบถ้วนทันสมัย
	69. ห้องเรียนมีความเหมาะสม สงบและมีบรรยากาศที่ดีต่อการเรียน
	70. ห้องเรียนมีอุณหภูมิพอเหมาะไม่ร้อนหรือเย็นเกินไป
	71. เอกสารประกอบการสอนมีเนื้อหาการเมืองการปกครองที่สมบูรณ์และเข้าใจง่ายในการเรียน
	72. เอกสารประกอบการสอนมีการพัฒนาและผลิตขึ้นมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่สอน
	73. เนื้อหาภายในสื่อการเรียนการสอนมีความสมบูรณ์ในตนเองและมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียน
	74. เอกสารประกอบการสอนมีแบบฝึกหัดที่เหมาะสม
	75. สื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาและผลิตขึ้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่เรียน
	76. การออกแบบของสื่อการเรียนการสอนมีความน่าสนใจและกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษาอยู่เสมอ
	77. สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลาย เช่น Power point VDO ยูทูบ เป็นต้น
	78. อาจารย์ผลิตสื่อหรือจัดหาสื่อหลักและสื่อเสริมให้เอื้อต่อการศึกษด้วยตนเอง

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
6. องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ยุคดิจิทัล	79. ขนาดของหมู่เรียนพอเหมาะไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป
	80. พื้นที่บริเวณมหาวิทยาลัยมีการปรับปรุง ตกแต่ง และจัดสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการเรียน
	81. บรรยากาศภายในห้องเรียนอากาศถ่ายเท และแสงสว่างเพียงพอ
	82. โต๊ะ เก้าอี้ และพื้นที่ภายในห้องเรียนสะอาดเรียบร้อย
	83. มหาวิทยาลัยมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่รวดเร็ว
	84. ระบบการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สายง่ายต่อการสืบค้น
	85. โสตทัศนูปกรณ์ประจำห้องเรียนมีเครื่องโปรเจกเตอร์ เครื่องvisual พร้อมใช้งาน และมีเพียงพอ
	86. อาจารย์ใช้เทคนิคการนำเสนอและผลิตสื่อช่วยสอนที่น่าสนใจ
	87. สื่อมัลติมีเดียที่สอนมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับวิชาที่สอน
	88. สื่อมัลติมีเดียที่สอนมีเนื้อหาที่ทันสมัยต่อสถานการณ์การเมืองการปกครองในปัจจุบัน
	89. อาจารย์พัฒนาและผลิตสื่อมัลติมีเดีย ให้นักศึกษาเข้าใจง่าย
	90. การเรียนออนไลน์สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาไปแหล่งอื่นๆ และช่วยกระตุ้นความสนใจ
	91. การเรียนการสอนผ่านอิเล็กทรอนิกส์ช่วยเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
	92. การเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการเรียน
	93. การเรียนการสอนผ่านอิเล็กทรอนิกส์สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษา
	94. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ๆ ช่วยให้เข้าถึงเนื้อหาที่เรียนได้ถูกต้องและเร็วขึ้น
7. องค์ประกอบด้านการวัดผลและการประเมินผล	95. มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการเรียน
	96. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนและใช้ติดต่อสื่อสาร
	97. การเรียนการสอนออนไลน์ช่วยให้นักศึกษาเข้าถึงข้อมูล สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และเรียนรู้ตลอดชีวิต
	98. อาจารย์มีการจัดทำแผนการสอนและประมวลผลการสอน
	99. อาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนในรายวิชาล่วงหน้า
	100. อาจารย์ยกตัวอย่างประกอบได้อย่างกว้างขวางและชัดเจน
	101. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง เสริมสร้างแรงให้นักศึกษาเกิดความอยากรู้อยากเรียน
	102. อาจารย์สอดแทรกความรู้รอบตัว คุณธรรม เชื่อมโยงเนื้อหาและสรุปเนื้อหาสาระในการสอน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	103. อาจารย์มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและให้เกียรติ นักศึกษา
	104. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พบปรึกษาปัญหาการเรียนทั้งในและนอกเวลา เรียน
	105. อาจารย์ให้ความสำคัญกับตนเองและช่วยเหลือนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกเวลา เรียน
	106. อาจารย์เข้าสอนตรงเวลา มีความกระตือรือร้นในการสอน
	107. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรายวิชาการเมืองการปกครอง
	108. การให้คะแนนในการประเมินผลมีมาตรฐานและให้นักศึกษามีส่วนร่วม
	109. อาจารย์ทำการแจ้งผลการประเมินเป็นระยะและหลายรูปแบบ
	110. มีคู่มือการให้บริการงานทะเบียนที่อธิบายชัดเจนและเข้าใจง่าย
	111. ระยะเวลาการลงทะเบียน สะดวก รวดเร็ว เข้าใจง่าย
	112. ระเบียบ ขั้นตอนในการวัดผลและประเมินผลมีความชัดเจนและเป็นธรรม
	113. กำหนดระยะเวลาในการส่งงาน ส่งเกรด การเรียกดูเกรดเหมาะสม
	114. อาจารย์ประเมินผลการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และนำไปใช้ในการ การวัดและประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน
	115. มีหลักฐานแสดงผลรวมของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดของ นักศึกษาที่ชัดเจน
	116. นักศึกษาประเมินผลการสอนของอาจารย์ตามความเป็นจริง
	117. ลักษณะการวัดและประเมินผลเป็นการวัดและประเมินตามสภาพความเป็นจริง

ที่มา : ภัทรพล ทศมาศและคณะ (2562 : 89)

บทสรุป (Conclusion)

การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเมืองการปกครองไทยและกฎหมายเบื้องต้น คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแนวคิดความสำเร็จและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนเกณฑ์การประเมินการสอนวิธีการสอน หลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำแนวคิดที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้ ซึ่งจากการสังเคราะห์เบื้องต้น ได้องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ 117 ตัวบ่งชี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์. (2553). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสำเร็จของระบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ในประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม. (2542). สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานีตามทัศนะของนักศึกษา. ปริญญานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรวัฒน์ วีรังกร. (2542). พื้นฐานทักษะการดำเนินกิจกรรมนิสิต. กรุงเทพมหานคร : พี.ที. พัฒนาการพิมพ์.
- ฉันทนา ปาปัดถา. (2552). การศึกษาประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน, สาขาวิชาเทคโนโลยีมีเดีย.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2543). ระเบียบการสมัครสอบวัดความรู้เพื่อสมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยประจำปีการศึกษา 2543 ครั้งที่ 1/2543. มีนาคม. กรุงเทพมหานคร : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, ชยุดม ภิรมย์สมบัติ, และศจีมาจ ณ วิเชียร. (2551). การวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมินและการประกัน. กรุงเทพฯ : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2524). คู่มืออาจารย์การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.
- เพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร. (2532). วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ภัทรพล ทศมาศและคณะ. (2560). การเขียนบทความวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อการตีพิมพ์. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม 2560 – มิถุนายน 2560.
- วรเดช จันทรศร. (2557). หลักการกำหนดนโยบายของรัฐ. มูลนิธิตากสินเพื่อพัฒนาการศึกษา.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาหลักสูตร. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.

- วิลาวัลย์ มาคุ้ม. (2549). **การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2541). **เทคนิคการสอนแนวใหม่**. กรุงเทพฯ : กรมศึกษานอกโรงเรียน.
- สมบุรณ์ ชิตพงศ์. (2534). **“การวัดและประเมินผลการศึกษา”**. เอกสารการสอนชุดวิชาสถิติ วิจัย และการประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). **การนิเทศเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2544). **การสังเคราะห์งานวิจัย : เชิงปริมาณ**. กรุงเทพมหานคร : ฟันนี้พับบลิชซิง.
- Blank, R. K. (1993). **Developing a system of education indicators : selecting, implementing, and reporting indicators**. Educational Evaluation and Policy Analysis. 15(1): 65-80.
- Burstein, L. Oakes, J. & Guiton, G. (1992). Education indicators. **Encyclopedia of Educational Research**. Volume 2.(6th Edition). New York: Mac Millan Publishing Company.
- John stone, J.N. (1981). **Indicators of Education systeme**. The United Kingdom : The Anchor Press Tiptree Essex.
- Longman Dictionary of Contemporary English. (1981). **England** : Clays Ltd.
- Nardo, M., Tarantola S., Saltelli A., Andropoulos C., Buescher R., Karageorgos G., Latvala A., and Noel F. (2004). **"The e-business readiness composite indicator for 2003 : a pilot study"**, EUR 21294.
- The American Heritage. (2000). **Dictionary of the English Language**, Fourth Edition copyright ©2000 by Houghton Mifflin Company. Updated in 2003. Published by Houghton Mifflin Company. Retrieved on October 7, 2008, from <http://www.thefreedictionary.com/> indicator

แบบการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

Presentation Form of the Qualitative Data Analysis

สัญญา เคนาภูมิ¹
Sanya Kenaphoom¹

Received : October 3, 2019; Revised : November 15, 2019; Accepted : November 18, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นศิลปะอย่างหนึ่งทางวิชาการที่จะแยกแยะสิ่งนั้นอยู่ในหมวดหมู่อะไรเป็นอย่างไร การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนสำคัญหนึ่งของกระบวนการวิจัยโดยหากมีความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์แล้วก็จะส่งผลให้ผลการวิจัยมีความผิดพลาดไปโดยปริยาย การวิเคราะห์ข้อมูลหมายถึงการจัดระเบียบแยกแยะส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักฐานหรือข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่หรือจำพวกเพื่อให้ได้ตอบตามความมุ่งหมายหรือสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้น ดังนี้ (1) จัดหรือแยกประเภทข้อมูล (2) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสม และ (3) เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น อย่างไรก็ตามมีคำถามมากมายว่า แบบของการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสามารถนำเสนอในรูปแบบใดบ้างและอย่างไร บทความนี้ได้นำเสนอแบบการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยเชิงคุณภาพจะนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ จากการศึกษาพบว่า แบบการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีดังต่อไปนี้ (1) การวิเคราะห์จำแนกข้อมูล เป็นการจัดหมวดหมู่ประเภทข้อมูลตามลักษณะธรรมชาติของข้อมูล เช่น ชนิด กระบวนการ ลำดับศักดิ์ โครงสร้าง (2) การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นการบอกส่วนประกอบของข้อมูลใดความีส่วนประกอบอะไรบ้าง เช่น ส่วนประกอบ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ตัวชี้วัด ฯลฯ (3) การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ เป็นการค้นหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อกันและกัน เช่น การบอกสาเหตุ ระบุเงื่อนไข การส่งผลของสองสิ่ง ความสัมพันธ์ของสองสิ่ง ความมีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ฯลฯ (4) การวิเคราะห์พยากรณ์ เป็นการทำนายสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตว่าอะไรจะเกิดขึ้นและเป็นอย่างไร (5) การวิเคราะห์ศักยภาพ เป็นบอกถึงขีดความสามารถของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ฯลฯ (6) การวิเคราะห์ตรวจสอบความรู้ เป็นการประเมินข้อมูลที่เรารู้ได้สัมผัสหรือรับรู้มาว่าเป็นความจริงที่แท้จริง ใช่ ไม่ใช่ ดี ไม่ดี ควร ไม่ควร หรือไม่อย่างไร ฯลฯ (7) การ

¹คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Faculty of Political Science and Public Administration, Thailand; e-mail : zumsa_17@hotmail.com

วิเคราะห์โดยใช้แนวคิดหรือทฤษฎีนำทางเป็นการอธิบายหรือเล่าเรื่องโดยการนำแนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบอันใดอันหนึ่งมาเป็นเส้นทางการอธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (8) การวิเคราะห์หาหลักการ เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามทฤษฎีอะไรหรือหากไม่มีก็สร้างเป็นทฤษฎีใหม่ (9) การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking) เป็นการนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปเปรียบเทียบกับสิ่งหนึ่งหรือเปรียบเทียบกับตัวแบบมาตรฐานว่าคุณลักษณะมีความแตกต่างกันอย่างไร (10) การวิเคราะห์ระบุประเด็นสำคัญ เป็นการระบุลำดับความสำคัญก่อนหลัง (Priority) เพื่อให้นำประเด็นสำคัญหลักมาใช้ประโยชน์ และ (11) การวิเคราะห์เพื่อการสังเคราะห์ เป็นการแยกแยะส่วนประกอบของข้อมูลแล้วนำมาสังเคราะห์หรือสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมา อย่างไรก็ตามแบบการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนี้เป็นเพียงแนวคิดหนึ่งที่ผู้เขียนได้พยายามรวบรวมและประมวลไว้เพื่อใช้เป็นระเบียบวิธีการศึกษาเบื้องต้นเท่านั้น

คำสำคัญ (Keywords) : แบบการนำเสนอ, การวิเคราะห์, ข้อมูลเชิงคุณภาพ

Abstract

The ability to analyze qualitative values is an academic art that will classify them and what they are. Data analysis is an important step in the research process, which, if there is a discrepancy, will cause the research results to be wrong implicitly. Therefore, data analysis means organizing and separating various components of evidence or data into categories in order to respond in accordance with the stated objectives or assumptions. There are generally 3 important steps of data analysis as follows ; (1) classify data, (2) to analyze by appropriate technique, and (3) present the results of analysis. However, there are many questions what form of presentations can qualitative data analysis be presented in, and how?, thus, this article presents the basic presentation form of qualitative data analysis in order to be guidelines for qualitative researchers will be applied in creation of academic works. The presentation forms of the qualitative data analysis are as follows; (1) the classification : means to separate of data types according to its nature such as types, processes, hierarchy, structure etc.. (2) the components : means to tell components of data or information what components there are, such as main components, sub-elements, indicators, etc. (3) the causal factors : means to find factors that are related or affecting each other such as telling the cause, specifying the condition, the effect of two things, the relationship of two things, influencing the success or failure, etc. (4) the forecast : means to predict the future situation of what will happen and how. (5) the competency : means to list the capabilities of one thing such as weaknesses,

strengths, opportunities, treat etc. (6) the knowledge audit : means to assess the information available or perceived as knowledgeable or not by bringing the theory to check and audit. (7) the concept or theory of navigation : means to explain or tell a story by using one concept or theory or model as a path to explain. (8) the principles search : means Explain the phenomena that occur according to what the theory is or to establish new theory. (9) the benchmarking : means to compare one thing to another or compare it to the standard model of how the characteristics are different. (10) the identify key points : means priority identification in order to use the main points for advantage. And (11) the analysis for synthesis : means Identifying data components and synthesizing them or creating new things. However, this presentation form of qualitative data analysis is just one concept that author has tried to compile be used as a preliminary study methodology.

Keywords : Presentation Form, Analysis, Qualitative Data

บทนำ (Introduction)

คนจำนวนไม่น้อยที่มักใช้ประสบการณ์ของตนเองมาสรุปเรื่องต่างๆ ไปโดยไม่มีการตรวจสอบการคาดคะเนบน ฐานความรู้เดิมหรือใช้วิธีการคาดเดาเหตุการณ์ความน่าจะเป็นในอนาคตด้วยความไม่สมเหตุสมผล ซึ่งอาจนำไปสู่การวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่คลาดเคลื่อนเนื่องจากขาดการคิดวิเคราะห์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานพื้นฐานการคิดในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ด้วยความมีเหตุผลช่วยให้เข้าใจอย่างชัดเจนสามารถประเมินและสรุปข้อเท็จจริงที่ปรากฏอันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่แหลมคม การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการซับซ้อนโดยกระบวนการบูรณาการความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณนำไปสู่การแก้ปัญหาและการตัดสินใจกระทำ (Chen, 1993 : 46-62) การคิดวิเคราะห์ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญาความสามารถไปใช้แก้ปัญหาคำนึงถึงความสมเหตุสมผลในการสรุปเรื่องราวลดการอ้างประสบการณ์ส่วนตัวจากข้อสรุปต่างๆ ไป (Lakkhana Sariwat. 2006 : 74) การคิดวิเคราะห์เป็นตัวหลักในการคิดมิติอื่นไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงบูรณาการ การคิดเชิงอนาคต ช่วยเสริมสร้างให้เกิดมุมมองเชิงลึกและครบถ้วนในเรื่องนั้นอันจะนำไปสู่การตัดสินใจและการแก้ปัญหาได้บรรลุวัตถุประสงค์ (Kriengsak Chareonwongsak. 2004 : 1) ขณะเดียวกันจะช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเพียงอย่างเดียว แต่จะช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏตามหลักแห่งเหตุผลโดยไม่พึ่งพิงอคติที่อาจก่อตัวอยู่ในความทรงจำทำให้เราสามารถประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสมจริงสมจังและช่วยพยากรณ์ความน่าจะเป็นได้สมเหตุสมผลมากกว่า (Suwit Moolkum. 2009 : 39)

อย่างไรก็ตามการคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking) เป็นวิธีการคิดที่คนไทยยังมีทักษะด้านนี้น้อย และคนไทยยังไม่มีทักษะการคิดประเภทนี้ที่ดีเพียงพอ เห็นได้จากการคิดนึกเอาเองจากมโนทัศน์ส่วนตัวที่สร้างขึ้นเอง แล้วนำไปสู่การบิดเบือนข้อมูล ข้อเท็จจริงให้สอดคล้องกับมโนทัศน์ของตน หรือการด่วนสรุปจากข้อมูลเท่าที่มีหรือสังเกตเห็น ได้ โดยการผูกโยงข้อมูลในเชิงเหตุและผลอย่างผิดๆ หรืออาจกล่าวได้ว่ามีการละเลยข้อมูลที่มีนัยสำคัญไป ผลในเชิงลบที่เกิดจากการด้อยทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ คือ การไม่สามารถแก้ไขปัญหาจากสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งก็จะนำไปสู่ปัญหาที่เพิ่มขึ้นหรือเกิดปัญหาใหม่ๆ ตามมา (Raiwin Bunsawas. 2019) จะเห็นได้ว่าทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญและมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้และการทำงานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้การคิดวิเคราะห์สิ่งต่างๆ รอบตัว และเลือกที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ตนเองและสังคมช่วยให้เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ตามความเป็นจริง และกลุ่มก็สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดีเรากล่าวถึงการคิดวิเคราะห์อย่างคุ้นชินเป็นประจำและก็เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า การวิเคราะห์ หมายถึง การแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้ง รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง โดยพื้นฐานแล้ว การวิเคราะห์ถือเป็นทักษะที่มนุษย์ฝึกได้ (Wikipedia : Free Encyclopedia. 2019) นอกจากนั้น Tisana Khemmani et al. (2006:13) อธิบายว่า การวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนกแยกแยะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อค้นหาองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น และ Royal Academy (2013 : 1115) ก็ได้ให้ความหมายคำว่า การวิเคราะห์ หมายถึง ใคร่ครวญ เช่น วิเคราะห์ แยกออกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้ เช่น วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ วิเคราะห์ข่าว โดยสรุปก็น่าจะเป็นที่เข้าใจดีกันโดยทั่วไปว่าการวิเคราะห์ก็คือ การแยกแยะส่วนประกอบหรือองค์ประกอบต่างออกจากกัน การบอกความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน การอธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง แต่ก็ยังขาดการอธิบายแบบของการวิเคราะห์ (Form of Analysis) มีหน้าตาอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่างการวิเคราะห์ที่เราคุ้นเคย เช่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (Organization Environment Analysis) จำแนกออกเป็น 4 ประเด็นหลัก คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (Public Policy Analysis) ซึ่งเป็นการนำตัวแบบทฤษฎีมาเป็นตัวอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในนโยบายสาธารณะนั้น การวิเคราะห์การเมือง (Political Analysis) ก็เป็นความพยายามอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแสดงทางการเมืองหรือตัวแปรทางการเมืองว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น หรือ มีสาเหตุจากอะไร นอกจากนั้นยังมีการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ใช้สถิติหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ หรือ วิเคราะห์พยากรณ์ เป็นต้น

จากประเด็นดังกล่าวจะเห็นว่าแบบของการวิเคราะห์มีหลากหลายขึ้นอยู่กับเป้าหมายของผู้วิเคราะห์อยากจะนำเสนอทั้งนี้ก็เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้จริง บทความนี้ผู้เขียนจึงเห็นว่าหาก

รวบรวมนแนวคิดของนักวิชาการ ตลอดจนเสริมเติมเต็มแนวคิดของผู้เขียนเอง แล้วนำเสนอแบบการวิเคราะห์ (Form of Analysis) ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาความเป็นวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความหลากหลายไร้รูปแบบที่แน่นอน หากใช้แบบของการวิเคราะห์และแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมก็จะเอื้อประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้ในการสร้างสรรค์การพัฒนาสังคมประเทศชาติต่อไป

ความหมายของการวิเคราะห์

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายหรือนิยามของการวิเคราะห์ไว้อย่างหลากหลาย โดยผู้เขียนได้จัดจำแนกความหมาย ดังนี้

1. เป็นการแยกแยะส่วนประกอบหรือองค์ประกอบต่างๆ เช่น พิจารณาแยกออกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้ (Royal Academy 2003 : 251,1071) การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถ ในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร (Bloom,1956 : 6-9) การจัดหมวดหมู่โดยอาศัยเกณฑ์ที่เคย ยอมรับกันมาก่อน (Russel,1956 : 181-182) การพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (Good, 1973 : 680) การแยกส่วนรวมหรือภาพรวมของสิ่งนั้นอย่างระมัดระวังให้ได้เป็นส่วนย่อย (Alfaro & LeFevre, 1995 : 177) กระบวนการที่ทำให้องค์ประกอบที่เป็นภาพรวมที่ซับซ้อน แดกเป็นองค์ประกอบย่อยๆ ได้ (Sternberg, 1999 : 507) การจัดหมวดหมู่หรือจัดประเภทของความรู้ (Marzano, 2001 : 58) การค้นหาคำตอบแยกแยะข้อมูล (Tisana Khemmani. 2002 : 401) ความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ (Suwit Moolkum. 2004 : 9) การจำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ออกเป็นส่วนๆ (Kriengsak Chareonwongsak. 2010 : 2)

2. เป็นการระบุความสำคัญก่อนหลัง เช่น เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่ามีความสำคัญอย่างไร (Bloom,1956 : 6-9) ความสามารถจัดลำดับ (Marzano, 2001 : 58) การค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้ (Suwit Moolkum. 2006 : 9)

3. เป็นการบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดหรือมีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่ามีอะไรเป็นสาเหตุ มีอะไรเป็นผล (Bloom,1956 : 6-9) การสืบค้นจากปัญหาที่มีอยู่ (Watson & Glaser,1964 : 11) การระบุเหตุผลของการเกิดข้อผิดพลาดของข้อมูล (Marzano, 2001 : 58) การหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกแยะ บอกได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ เหตุผล หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง (Tisana Khemmani. 2002 : 401) การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น (Suwit Moolkum. 2006 : 9) การค้นหาว่สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดจากอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร (Kriengsak Chareonwongsak. 2010 : 2)

4. เป็นการคาดคะเนหรือพยากรณ์ เช่น การใคร่ครวญ ไตร่ตรอง คาดคะเน (Royal Academy 2003: 251,1071)

5. เป็นการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง เช่น ความสามารถระบุความเหมือนหรือความแตกต่าง (Marzano, 2001 : 58)

6. เป็นการเทียบเคียงกับแนวคิดหรือทฤษฎี เช่น เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่าเป็นอย่างนั้นด้วยหลักการอะไร (Bloom, 1956 : 6-9) ความสามารถตีความหรือบอกหลักเกณฑ์พื้นฐานของความรู้ (Marzano, 2001 : 58)

7. เป็นการประเมินคุณค่า เช่น การพิจารณาประเมินแล้วสรุปหรือพิจารณาตัดสิน (Russel, 1956 : 181-182) การประเมินสถานการณ์ (Watson & Glaser, 1964 : 11)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การวิเคราะห์ หมายถึง การใคร่ครวญพิจารณาไตร่ตรองเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในประเด็นดังต่อไปนี้ การแยกแยะส่วนประกอบหรือองค์ประกอบต่างๆ การระบุความสำคัญก่อนหลัง การบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดหรือมีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การคาดคะเนหรือพยากรณ์ การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง การเทียบเคียงกับแนวคิดหรือทฤษฎี และ การประเมินคุณค่า

ความหมายของการวิเคราะห์

- การแยกแยะส่วนประกอบหรือองค์ประกอบต่างๆ
- การระบุความสำคัญก่อนหลัง
- การบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดหรือมีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- การคาดคะเนหรือพยากรณ์
- การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง
- การเทียบเคียงกับแนวคิดหรือทฤษฎี
- การประเมินคุณค่า

ภาพที่ 1 ความหมายของการวิเคราะห์

กระบวนการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบจากข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้และการทำงาน อย่างไรก็ตาม องค์กรที่คิดค้นสมบัติจำเป็นของผู้วิเคราะห์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์เป็นคนช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างไตร่ตรอง มีความสามารถในการตีความ มีความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สำหรับขั้นตอนหรือกระบวนการในการวิเคราะห์ ดังนี้ (Marzano. 2001 : 30-60 ; Prapansiri Susoarat. 2013)

1. **ขั้นกำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์** เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่วิเคราะห์ ในขั้นนี้เมื่อกำหนดแล้วจึงทำการเก็บรวบรวมโดยอาจมีมากหรือน้อย

หลาย แล้วแต่เรื่องที่ต้องการวิเคราะห์ เช่นข้อมูล พืช สัตว์ ดิน หิน บทความ สารคดี เรื่องราวเหตุการณ์ สถานการณ์จากข่าว สถานการณ์จริง สื่อเทคโนโลยีต่างๆ ยกตัวอย่างข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกร เช่น จำนวนเกษตรกร เนื้อที่ในการทำการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตร รายได้ ค่าเช่าที่นา ค่าแรงงานรับจ้าง เป็นต้น ข้อมูลแต่ละประเภทเหล่านี้อาจจำแนกเป็นชนิดย่อยออกไปอีก

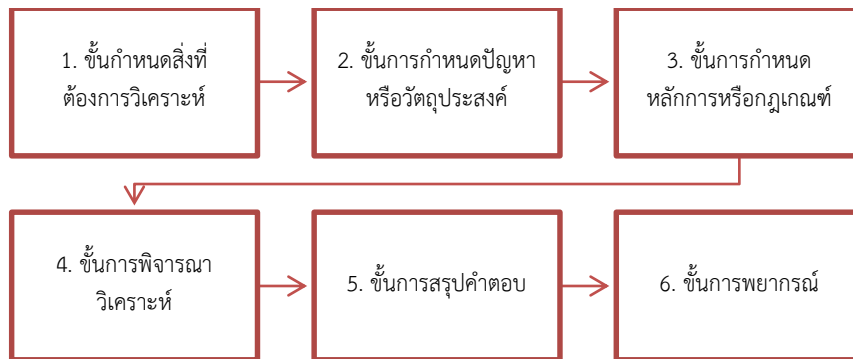
2. ขั้นการกำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดข้อสงสัย จากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจกำหนดเป็นคำถาม หรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุหรือความสำคัญ กล่าวคือจะทำการวิเคราะห์อะไรอย่างไร เช่น การแยกแยะส่วนประกอบหรือองค์ประกอบต่างๆ การระบุความสำคัญก่อนหลัง การบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดหรือมีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การคาดคะเนหรือพยากรณ์ การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง การเทียบเคียงกับแนวคิดหรือทฤษฎี การประเมินคุณค่า เป็นต้น

3. ขั้นการกำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนด ข้อกำหนด หรือกฎเกณฑ์ สำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เป็นการทำข้อตกลงเบื้องต้นว่าจะดำเนินการวิเคราะห์ภายใต้ข้อกำหนดและหรือข้อจำกัดอะไรบ้าง เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ใช้ทฤษฎีอะไรเป็นตัวแบบในการวิเคราะห์ เป็นต้น

4. ขั้นการพิจารณาวิเคราะห์ เป็นการวินิจฉัยวิเคราะห์ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ ออกเป็นส่วนย่อยๆ โดยอาจใช้คำถาม 5W1H [What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)] หรือดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย เช่น แยกแยะส่วนประกอบ ระบุความสำคัญเร่งด่วน วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ วิเคราะห์พยากรณ์ วิเคราะห์เปรียบเทียบ วิเคราะห์ตามแนวตัวแบบทฤษฎี วิเคราะห์ประเมินคุณค่า เป็นต้น

5. ขั้นการสรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบ หรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้ โดยข้อมูลในการนำมาวิเคราะห์อาจมีลักษณะแตกต่างกันไป ดังนั้นหลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจะนำผลการวิเคราะห์ไปเทียบเคียงกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องหรืออย่างไรหรือไม่

6. ขั้นการพยากรณ์ เป็นการทำนายล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้น จะมีผลกระทบอย่างไร โดยทั่วไปหลักเกณฑ์และวิธีการในการพยากรณ์

ภาพที่ 2 กระบวนการวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามจากกระบวนการวิเคราะห์ดังกล่าว 6 ขั้นตอนหากสรุปจัดหมวดหมู่ก็จะพบว่ามี 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) ขั้นตอนการจัดหรือแยกประเภทข้อมูลที่จะศึกษาออกเป็นหมวดหมู่ (รวมเอาขั้นที่หนึ่ง สอง และ สามรวมกัน) เป็นขั้นตอนเพื่อสะดวกและง่ายต่อการที่จะนำไปวิเคราะห์ต่อไป รวบรวมและบันทึกข้อมูลในอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ (2) ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล (ขั้นที่สี่) โดยเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลและระดับของข้อมูลที่จะนำมาศึกษาและสามารถตอบคำถามตามจุดมุ่งหมายการวิจัยที่ตั้งไว้ และ (3) ขั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ได้ (รวมเอาขั้นที่ห้าและหก) โดยพยายามเสนอให้มีความแจ่มชัดและเข้าใจง่ายขึ้น

แบบการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สำหรับแบบของการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามงานเขียนที่ผ่านมาน้อยนักที่จะนำเสนอแบบของการวิเคราะห์ที่เป็นหมวดหมู่จึงทำให้นักวิชาการหรือนักวิจัยดำเนินการตามภูมิรู้และแบบทางความคิดของตนหรือถอดแบบกระทำตามนักวิชาการรุ่นก่อน ผู้เขียนจึงขอใช้ประสบการณ์จากการอ่านและการเขียนงานวิชาการขอเสนอแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์จำแนกข้อมูล (Data Classification)

การวิเคราะห์จำแนกข้อมูล หมายถึง การระบุหมวดหมู่ จำพวก ประเภท ชนิด ฯลฯ ของข้อมูล การจำแนกแยกแยะข้อมูล ในปรากฏการณ์ได้อย่างถูกต้อง การจำแนกข้อมูลเป็นความสามารถในการแบ่งประเภทสิ่งของโดยหาเกณฑ์ (Criteria) หรือสร้างเกณฑ์ในการแบ่งขึ้น เกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกประเภทของสิ่งของไม่ว่าจะเป็นความเหมือน (Similarities) ความแตกต่าง (Differences) ความสัมพันธ์ร่วม (Interrelationships) ส่วนประกอบ (Element) เป็นต้น ตัวอย่างงานเขียนของ Sanya Kenaphoom (2018) ได้นำเสนอแนวทางการจำแนกข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสังเคราะห์งานวิชาการ ” ซึ่งมีอยู่หลายวิธีการดังนี้

1.1 การจำแนกเป็นหลักการทั่วไปและจุดเน้น (Locus and Focus) เป็นการจัดจำพวกข้อมูลทางวิชาการในหลักการทั่วไปและจุดเน้น (Locus and Focus) กล่าวคือ (1) ขอบข่าย (Locus of Study) หมายถึงขอบข่ายเนื้อหาสาระทางวิชาการที่จำแนกได้ และจุดเน้นที่สามารถศึกษาได้ (Focus of Study) หมายถึง ประเด็นรายละเอียดปลีกย่อยของแต่ละประเด็นในขอบข่ายทางวิชาการ

1.2 การจำแนกตามลำดับศักดิ์ (Stratum Sequence) ลำดับศักดิ์ทางวิชาการพิจารณาตามความมั่นคงหรือความมีเสถียรภาพ (Stability) ของประเด็นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันโดยอาจจะจัดลำดับจากศักดิ์สูงกว่าไปหาศักดิ์ที่ต่ำกว่า โดยอาจพิจารณาแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ มิติฝ่ายวิชาการและมิติการปฏิบัติการ

1.3 การจำแนกตามลำดับของการเกิด (Birth order) วิธีการจัดจำพวกข้อมูลทางวิชาการอีกวิธีการหนึ่งคือการพิจารณาว่าอะไรมาก่อนหรือมาภายหลัง เรียกว่า “การลำดับของการเกิด”

1.4 การจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร (Relationship of variables) โดยพิจารณาสิ่งต่างๆในโลกนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอาจมีทั้งความสัมพันธ์ทางตรงหรือความสัมพันธ์ทางอ้อมกล่าวคือสรรพสิ่งในโลกนี้ย่อมเป็นเหตุหรือเป็นผลของกันและกัน และมักเรียกสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันว่า ตัวแปร (Variable)

1.5 การจำแนกเชิงองค์ประกอบ (Components) พิจารณาถึงสิ่งต่างๆ ที่ใช้ประกอบกันเข้าส่วนของสิ่งต่างๆ ที่เป็นเครื่องประกอบทำให้เกิดเป็นรูปขึ้นใหม่โดยเฉพาะ เช่น คนประกอบด้วยอวัยวะ 32 ประการ บ้านประกอบด้วย โครงสร้าง หลังคา ห้องต่างๆ เป็นต้น

1.6 การจำแนกเชิงระบบ (System) ระบบเป็นการรวมสิ่งต่างๆ ซึ่งมีลักษณะซับซ้อนให้เข้าลำดับประสานเป็นอันเดียวกันตามหลักเหตุผลทางวิชาการหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติซึ่งมีความสัมพันธ์ประสานเข้ากันโดยกำหนดรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

1.7 การจำแนกตามแหล่งข้อมูล (Data Source) ที่อยู่หรือที่ตั้งของข้อมูลอาจแบ่งได้เป็นสองประเภท กล่าวคือ *ข้อมูลปฐมภูมิ* หมายถึง ข้อมูลทั่วไปที่ได้จากการเก็บรวบรวม หรือบันทึกจากแหล่งข้อมูลโดยตรง อาจเป็นการสอบถาม การสัมภาษณ์ การจดบันทึก และการจัดหาด้วยเครื่องอัตโนมัติ และ *ข้อมูลทุติยภูมิ* หมายถึง ข้อมูลที่ได้มีผู้รวบรวมไว้แล้วในลักษณะเอกสารตีพิมพ์เผยแพร่และตำราทางวิชาการ

	การจำแนกเป็นหลักการทั่วไปและจุดเน้น (Locus and Focus)
	การจำแนกตามลำดับศักดิ์ (Stratum Sequence)
	การจำแนกตามลำดับของการเกิด (Birth order)
	การจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร (Relationship of variables)
	การจำแนกเชิงองค์ประกอบ (Components)
	การจำแนกเชิงระบบ (System)
	การจำแนกตามแหล่งข้อมูล (Data Source)

ภาพที่ 3 แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์จำแนกข้อมูล (Data Classification)

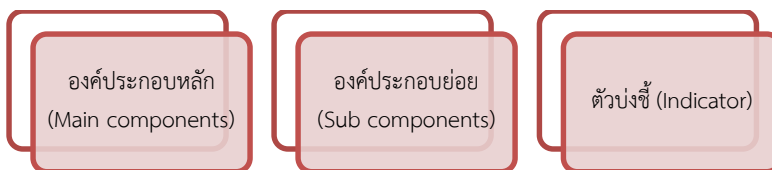
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Components)

การวิเคราะห์เพื่อหาองค์ประกอบ หมายถึง การระบุองค์ประกอบหรือขอบข่ายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยทั่วไปการพิจารณาส่วนประกอบมักจะมีลักษณะดังนี้ (Sanya Kenaphoom. 2018)

2.1 องค์ประกอบหลัก (Main components) หมายถึง ส่วนประกอบหลักสำคัญของส่วนใดสิ่งหนึ่งที่ประกอบกันเข้าจากหลายส่วนกลายเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.2 องค์ประกอบย่อย (Sub components) หมายถึง ส่วนประกอบย่อยของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ประกอบกันเข้ากลายเป็นองค์ประกอบหลัก หรือส่วนประกอบต่างๆ ขององค์ประกอบหลัก

2.3 ตัวบ่งชี้ (Indicator) หมายถึง ตัวชี้วัดระดับเล็กสุดที่ประกอบกันเข้าในส่วนประกอบย่อย หรือส่วนประกอบต่างๆ ขององค์ประกอบย่อย

ภาพที่ 4 แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Components)

ยกตัวอย่างที่ 1 การพิจารณาองค์ประกอบของธรรมาภิบาล สามารถพิจารณาวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้ดังตารางที่ 1 (Sanya Kenaphoom. 2016)

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการวิเคราะห์ประกอบของธรรมาภิบาล

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัด
ปัจจัยนำเข้า	-หลักคุณธรรม	เป็นคนซื่อสัตย์, เสียสละ, อดทน, มีความรับผิดชอบ ฯลฯ
	-หลักจริยธรรม	ฯลฯ
	-หลักนิติธรรม	
	-หลักนิติรัฐ	
กระบวนการ	-การมีส่วนร่วม	ร่วมคิด, ร่วมดำเนินการ, ร่วมประเมิน, ร่วมรับผลประโยชน์ ฯลฯ
	-การตรวจสอบและถ่วงดุล	ฯลฯ
	-หลักภาระรับผิดชอบ	
	-หลักการกระจายอำนาจ	
ผลลัพธ์	-หลักความมีประสิทธิภาพ	ใช้งบประมาณน้อย, ใช้เวลาน้อย, ใช้ทรัพยากรน้อย ฯลฯ
	-หลักความมีประสิทธิภาพ	ฯลฯ
	-หลักความโปร่งใส	
	-หลักความคุ้มค่า	
	-หลักการตอบสนอง	
ผลลัพธ์	-ค่านิยมประชาธิปไตย	เชื่อมั่นในเหตุผล, ให้ความเสมอภาค, แสดงสิทธิ, มีเสรีภาพ ฯลฯ
	-ความยุติธรรม	ฯลฯ
	-ประโยชน์สุขของประชาชน	

ตัวอย่างที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบบทบาทความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตารางที่ 2 (Watcharaporn Jantanukul and Sanya Kenaphoom. 2018)

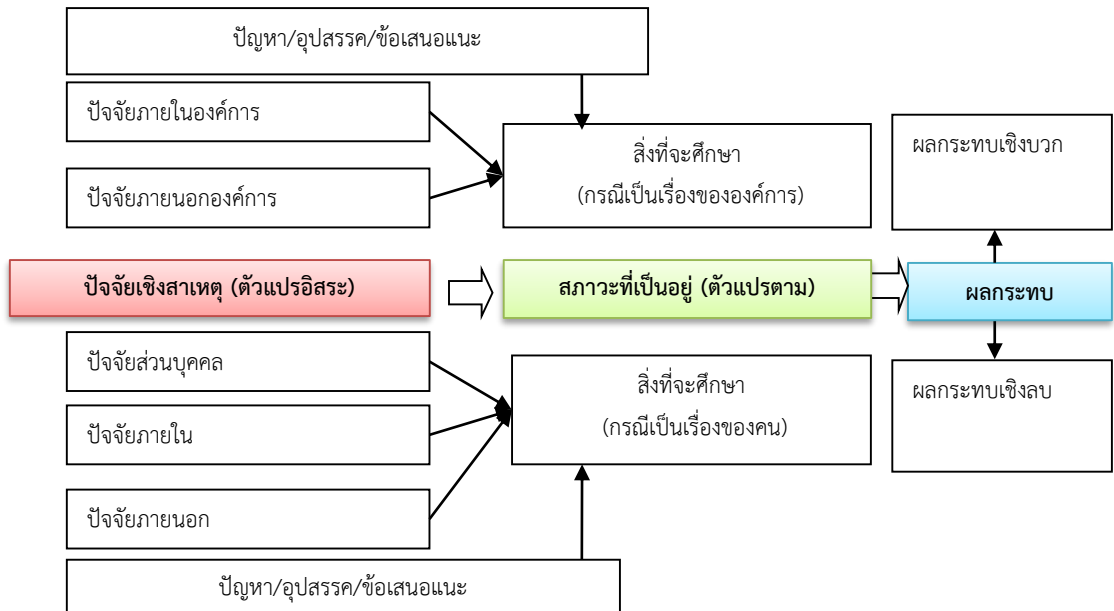
ตารางที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์รูปแบบบทบาทความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัด
1. มิติการบริหารนโยบายและการบริหาร	(1) นโยบายและการบริหาร	-มีการออกแบบองค์กรสมองกลเพื่อวางกลยุทธ์ -กำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นเป็นวาระแห่งองค์กร -กำหนดนโยบายส่งเสริมทุกภาคส่วนแบบองค์รวม ฯลฯ
	(2) การวางวิสัยทัศน์	ฯลฯ
	(3) แผนพัฒนามหาวิทยาลัย	

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัด
	(4) การเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัย	
	(5) การวางแผนเชิงกลยุทธ์	
	(6) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	
2. มิติการผลิตบัณฑิต	(1) หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	-ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น - ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรแต่ละครั้ง - ปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติม รายวิชาที่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่น ฯลฯ
	(2) อาจารย์ผู้สอน	ฯลฯ
	(3) คุณลักษณะของผู้เรียน	
	(4) กระบวนการรับนักศึกษา	
	(5) กระบวนการจัดการเรียนรู้	
	(6) กระบวนการส่งเสริมผู้เรียน	
	(7) กิจกรรมนักศึกษา	
ฯลฯ	ฯลฯ	ฯลฯ

3. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ (Causal Factors)

การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ หมายถึง การค้นหาและระบุถึงตัวแปรสาเหตุที่มีผลหรือส่งผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ถ้อยคำที่ใช้กันในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ เช่น การหาสาเหตุ ปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับ ความมีอิทธิพลต่อความสำเร็จ/ความล้มเหลวของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นต้น ยกตัวอย่างการศึกษาทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของและหรือกลุ่มคน สามารถพิจารณาจากวิธีการกำหนดกรอบในการวิเคราะห์ด้วยหลักคิดเชิงเหตุผล (Rational thinking) (Sanya Kenaphoom. 2014 : 1-19) ซึ่งเป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์หรือความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันของตัวแปรที่นำมาอธิบายดังแผนภาพ

ภาพที่ 5 แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ (Sanya Kenaphoom, 2014 : 1-19)

4. การวิเคราะห์พยากรณ์ (Forecast)

การพยากรณ์ หมายถึง การทำนาย การประมาณ หรือ การคาดคะเนว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การพยากรณ์รายได้จากงบประมาณแผ่นดินของปีถัดไป แนวโน้มการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การพยากรณ์มีบทบาทสำคัญกับทุกด้าน ทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน โดยรัฐบาลต้องประมาณหรือพยากรณ์รายได้ รายจ่ายในปีในปัดของการตั้งงบประมาณประจำปีเพื่อนำมาวางแผนการบริหารประเทศ ส่วน เอกชนต้องพยากรณ์ยอดการจำหน่ายสินค้าและบริการเพื่อนำมาวางแผนการผลิต สินค้าคงคลัง แรงงาน เป็นต้น การพยากรณ์มีระเบียบวิธีอยู่ 2 วิธี การ ได้แก่

4.1 การพยากรณ์เชิงปริมาณ (Quantitative methods) เป็นการพยากรณ์ที่ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (ตัวเลข) ในอดีตเพื่อนำมาพยากรณ์ค่าในอนาคต โดยสร้างตัวแบบทางคณิตศาสตร์ การพยากรณ์ประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 เทคนิคย่อย ดังนี้

4.1.1 การพยากรณ์ความสัมพันธ์ (Casual Forecasting) เป็นเทคนิคที่ใช้ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่จะพยากรณ์ เช่น หากต้องการพยากรณ์จำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จะพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา กับงบประมาณการประชาสัมพันธ์ ทักษะคตินักศึกษา คุณภาพของหลักสูตรการศึกษา ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เป็นต้น โดยการหาความสัมพันธ์ดังกล่าวจะใช้เทคนิคที่เรียกว่า การวิเคราะห์ความถดถอย (Linear regression analysis) และสหสัมพันธ์ (Multiple regression analysis)

4.1.2 การพยากรณ์อนุกรมเวลา (Time series Forecasting) ข้อมูลอนุกรมเวลาเป็นเครื่องมือที่ใช้เฉพาะข้อมูลในอดีตของตัวแปรที่ต้องการพยากรณ์เพื่อพยากรณ์ค่าของตัวแปรนั้นในอนาคต โดยจะต้องศึกษาถึงพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์นั้นๆ ในอดีตว่า มีลักษณะอย่างไรก่อน แล้วจึงพยากรณ์พฤติกรรมหรือปรากฏการณ์นั้นๆ ว่าจะเป็นอย่างไร ดังคำที่ว่า “ประวัติศาสตร์มักจะซ้ำรอย” เช่น ข้อมูลสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 เพื่อพยากรณ์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ 2563 เป็นต้น

4.2 การพยากรณ์เชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) เป็นการพยากรณ์ที่ใช้ผู้ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ เป็นผู้พยากรณ์ โดยไม่ใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์ การพยากรณ์เชิงคุณภาพจึงตรวจสอบความแม่นยำได้ยากกว่าการพยากรณ์เชิงปริมาณ การพยากรณ์เชิงคุณภาพ ได้แก่

4.2.1 การคาดคะเนหรือประมาณการ (Judgement) เป็นการพยากรณ์โดยอาศัยประสบการณ์และความชำนาญ การพยากรณ์ที่ไม่ต้องมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน เพียงแต่อาศัยประสบการณ์และความรู้ความชำนาญของผู้วิเคราะห์เอง ซึ่งเป็นวิธีที่ง่าย แต่ก็มีโอกาสผิดพลาดได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้พยากรณ์ไม่มีประสบการณ์ หรือขาดความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องที่จำทำวิเคราะห์การพยากรณ์

4.2.2 การระดมความคิด (Jury of Executive Operation) วิธีนี้เป็นการระดมความคิดหรือประชุมกลุ่มของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหาร เช่น ประชุมคณะกรรมการบริหาร เพื่อให้ทุกคนออกความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดในอนาคต เช่น สถานการณ์ความเสี่ยงขององค์กรในปีถัดไปจะเป็นอย่างไร ควรพัฒนาเตรียมพร้อมรับความเสี่ยงอย่างไร และผลสรุปจะได้เสียงส่วนใหญ่ของการประชุม

4.2.3 การพยากรณ์ของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Specialized Composite Forecasts) เป็นการพยากรณ์โดยผู้เชี่ยวชาญของแต่ละฝ่าย เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินการคลัง ผู้เชี่ยวชาญด้านแผน ผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเมือง ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ ฯลฯ แล้วนำมารวมกันทุกภาคส่วนก็จะกลายเป็นค่าพยากรณ์แนวโน้มของสถานการณ์ขององค์กร การพยากรณ์ลักษณะนี้ค่อนข้างจะแม่นยำ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมีความถนัดลึกในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดีทำให้คาดคะเนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

4.2.4 พยากรณ์โดยการสำรวจตลาด (Survey of Expectations and Anticipations) เป็นการสำรวจทัศนคติ ความคิดเห็น ความต้องการจำเป็นของประชาชนหรือลูกค้า เพื่อตรวจสอบว่าในอนาคตประชาชนหรือลูกค้าต้องการให้รัฐบาลแก้ปัญหาเรื่องอะไรบ้าง ต้องการสินค้าและบริการสาธารณะอะไร หรือเอกเป็นเอกชนก็จะสำรวจความต้องการของลูกค้าว่าต้องการสินค้าอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด ด้วยการทำวิจัยตลาดซึ่งอาจใช้ทั้งพื้นที่สำรวจ การสัมภาษณ์ตัวต่อตัว โทรศัพท์ หรือ จดหมาย เป็นต้น

4.2.5 พยากรณ์โดยอาศัยเหตุการณ์และหลักฐานบางอย่าง (Forecasts by Events and Evidence) เป็นการอธิบายประกอบหลักฐานกันอย่างกว้างขวาง เช่น หลักฐานทางนิติศาสตร์ ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสังคม แล้วสรุปหาข้อยุติ ตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดสงครามกลางเมือง สิ่งที่จะเป็นผลตามมาก็คือจะเกิดภาวะข้าวยากหมากแพง โจรผู้ร้ายชุกชุม เป็นต้น

4.2.6 การพยากรณ์โดยอาศัยทฤษฎี (Forecasts by Theories) เป็นการอภิปรายโดยใช้อรรถความรู้ทางทฤษฎีประกอบการพยากรณ์ ซึ่งทฤษฎีเป็นข้อสรุปที่ได้รับการศึกษาพิสูจน์แล้วว่าเป็นจริง ดังนั้นหากตัวแปรในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อสรุปของทฤษฎี ก็จะพยากรณ์ไปตามหลักการของทฤษฎีนั้น

4.2.7 การพยากรณ์ด้วยเทคนิคเดลไฟ (Forecasts by Delphi Technique) เทคนิคเดลไฟเป็นเทคนิคที่แก้ข้อเสียของวิธีระดมความคิดซึ่งอาจก่อให้เกิดความเอนเอียงหรือคล้อยตามผู้อื่น โดยผู้ระดมสมองไม่ต้องมาพบปะกันหรือมาประชุมกัน แต่ดำเนินการส่งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการพยากรณ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนตอบกลับมา พร้อมทั้งระบุเหตุผล เทคนิคนี้จะได้รับความเห็นของทุกคนที่เกี่ยวข้องโดยปราศจากการชี้นำ การทำเทคนิคเดลไฟนี้ควรดำเนินการหลายรอบเพื่อให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจนได้ข้อสรุปเป็นหนึ่งเดียว

การพยากรณ์เชิงปริมาณ (Quantitative methods)	การพยากรณ์เชิงคุณภาพ (Qualitative Methods)
การพยากรณ์ความสัมพันธ์ (Casual Forecasting)	การคาดคะเนหรือประมาณการ (Judgement)
การพยากรณ์อนุกรมเวลา (Time series Forecasting)	การระดมความคิด (Jury of Executive Operation)
	การพยากรณ์ของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Specialized Composite Forecasts)
	พยากรณ์โดยการสำรวจตลาด (Survey of Expectations and Anticipations)
	พยากรณ์โดยอาศัยเหตุการณ์และหลักฐานบางอย่าง (Forecasts by Events and Evidence)
	การพยากรณ์โดยอาศัยทฤษฎี (Forecasts by Theories)
	การพยากรณ์ด้วยเทคนิคเดลไฟ (Forecasts by Delphi Technique)

ภาพที่ 6 แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์พยากรณ์ (Forecast)

5. การวิเคราะห์ศักยภาพ (Competency)

การวิเคราะห์ศักยภาพ หมายถึง การวิเคราะห์เพื่อทราบขีดความสามารถหรือสมรรถนะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีมากน้อยเพียงใด ผู้วิเคราะห์จะทำการวิเคราะห์สภาพหรือคุณลักษณะปัจจุบันว่ามีข้อดีหรือข้อเสียอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการปรับปรุงพัฒนาสิ่งใดสิ่งนั้น เช่น หากพบจุดอ่อนประเด็นใดก็จะนำประเด็นนั้นไปพัฒนา นับว่าเป็นการแก้ปัญหาและการพัฒนาที่ตรงเป้าหมาย ยกตัวอย่างแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพองค์กร คือ แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรด้วยการวิเคราะห์จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ (S = Strengths) จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ (W = Weaknesses)

โอกาสที่จะดำเนินการได้ (O = Opportunities) และ อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงาน (T = Threats) เรียกว่า “SWOT Analysis” (Albert Humphrey, 2005) ดังนี้

5.1 *วิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths)* หมายถึง การพิจารณาจุดเด่นหรือจุดแข็งหรือข้อได้เปรียบหรือข้อดีที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่สภาพแวดล้อมภายในองค์กร กล่าวคือประเด็นที่โดดเด่นภายในองค์กร เช่น จุดแข็งด้านการเงิน จุดแข็งด้านการผลิต จุดแข็งด้านทรัพยากรบุคคล องค์กรจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด

5.2 *วิเคราะห์จุดอ่อน (Weaknesses)* หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบที่เกิดขึ้นมีอยู่ภายในองค์กร กล่าวคือเป็นข้อเสียหรือจุดที่แย่ไม่ดีที่มีอยู่มีอยู่เป็นอยู่ภายในองค์กรนั่นเอง

5.3 *วิเคราะห์โอกาส (Opportunities)* หมายถึง สภาวะหรือสถานการณ์ที่มีอยู่เป็นอยู่นอกองค์กรเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมให้องค์กรมีขีดความสามารถมากขึ้น หรือทำให้องค์กรได้รับประโยชน์มากขึ้น เช่น การเมือง การปกครอง กฎหมาย ราคาสินค้าและบริการ ค่าเงินบาท เป็นต้น สถานการณ์เหล่านี้ต้องมองให้เป็นโอกาสให้ได้

5.4 *วิเคราะห์อุปสรรค (Threats)* หมายถึง ข้อจำกัดหรือสิ่งขัดขวางหรือสิ่งขวางกั้นความเจริญงอกงามซึ่งเกิด ขึ้นมีอยู่เป็นอยู่นอกองค์กร อย่างไรก็ตามบางครั้งโอกาสและอุปสรรคอาจเปลี่ยนแปลงไปมาได้ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้สถานการณ์ที่เคยเป็นโอกาสกลับกลายเป็นอุปสรรคหรืออุปสรรคอาจเป็นโอกาสก็ได้ นักจัดการเชิงกลยุทธ์ควรจะต้องมอง “วิกฤติเป็นโอกาส” ให้ได้

	วิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths)
	วิเคราะห์จุดอ่อน (Weaknesses)
	วิเคราะห์โอกาส (Opportunities)
	วิเคราะห์อุปสรรค (Threats)

ภาพที่ 7 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ศักยภาพ (Competency)

การวิเคราะห์ศักยภาพด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ซึ่งช่วยผู้มีอำนาจทางการบริหารนำไปกำหนดแผนงาน โครงการ กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาองค์กรได้อย่างเหมาะสม

6. การวิเคราะห์ตรวจสอบความรู้ (Knowledge Audit)

การวิเคราะห์ตรวจสอบความรู้ (Knowledge Audit) หมายถึง เป็นการประเมินความรู้ที่นักวิเคราะห์ค้นหาได้หรือได้ข้อมูล (Data) หรือ สารสนเทศ (Information) มาแล้วทำการตรวจสอบว่าเป็นองค์ความรู้ (Body of knowledge) หรือไม่อย่างไร โดยทั่วไปมักจะมีการตรวจสอบดังนี้

6.1 การตรวจสอบกับทฤษฎี (Theory verification) เป็นการนำองค์ความรู้ประเภทแนวคิดหรือทฤษฎีมาทำการตรวจสอบว่าข้อมูลหรือสารสนเทศหรือความรู้ที่หามาได้มาเป็นองค์ความรู้ที่แท้จริงหรือไม่อย่างไร เช่น ได้ข้อมูลหรือสารสนเทศหรือปรากฏการณ์ใดใดมาซึ่งอาจรู้ในรูปของข้อสรุปหรือสถานการณ์ ผู้วิเคราะห์จะนำข้อสรุปนั้นมาตรวจสอบว่าเป็นไปตามทฤษฎีหรือขัดแย้งกับทฤษฎีหรือ หากพบว่าข้อมูลหรือสารสนเทศหรือปรากฏการณ์นั้นสอดคล้องกับทฤษฎีแสดงว่าเป็นความรู้ที่เสถียรมีความน่าเชื่อถือ แต่หากพบว่าสารสนเทศหรือปรากฏการณ์ดังกล่าวขัดแย้งกับทฤษฎีอาจเป็นการค้นพบทฤษฎีใหม่ (New theory) หรือไม่อาจไม่ใช่องค์ความรู้ก็ได้

6.2 การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) หมายถึง การตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการและปัจจัยนำมาตรวจสอบที่หลายหลายเพื่อให้มั่นใจว่ามีความน่าเชื่อถือได้ โดยทั่วไป มีวิธีการตรวจสอบ 4 ได้แก่ (Supang Chantavanich. 2010 : 128-130)

6.2.1 การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล (Sourcing triangulation) แหล่งที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ (1) ด้านแหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ (2) แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ (3) แหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

6.2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (investigator triangulation) การตรวจสอบว่าผู้วิจัยหลายคนโดยแต่ละคนจะได้ข้อมูลแตกต่างกันอย่างไร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกต แทนที่จะใช้ผู้วิจัยคนเดียวกันสังเกตโดยตลอด ในกรณีที่ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลภาคสนาม ควรเปลี่ยนให้มีผู้วิจัยหลายคน

6.2.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) การตรวจสอบว่าถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด อาจทำได้ง่ายกว่าในระดับสมมติฐานชั่วคราว (working hypothesis) และแนวคิดขณะที่ลงมือตีความสร้างข้อสรุปเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ ปกตินักวิจัยจะตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎีได้ยากกว่าตรวจสอบด้านอื่น

6.2.4 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย

6.3 การตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit) เป็นการตรวจสอบสุขภาพด้านความรู้ขององค์กรหรือหน่วยงาน หรือการทบทวนความรู้ที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือกลุ่มผู้ปฏิบัติงานต้องการ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของงานได้อย่างดี ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์ความต้องการ (2) การวิเคราะห์สารสนเทศ (3) การตรวจสอบขีดความสามารถและการติดต่อสื่อสาร และ (4) การทบทวนปฏิสัมพันธ์และการไหลของความรู้ โดยสิ่งที่ทำการตรวจสอบความรู้ขององค์กร ได้แก่ ความรู้อะไรบ้างที่องค์กรต้องการ ในขณะนั้นองค์กรมีความรู้อะไรบ้าง ช่องว่าง (Gap) ของความรู้ขององค์กร

ความรู้เลื่อนไหลไปในองค์การอย่างไร สิ่งขัดขวางการเลื่อนไหลของความรู้ หรือทำให้ความรู้เลื่อนไหลไม่สะดวกหรือไม่ขัดขวางอย่างไร และกำหนดความรู้ที่องค์กรต้องการ (Vicharn Panich, 2019)

การตรวจสอบกับทฤษฎี

(Theory verification)

การตรวจสอบแบบสามเส้า

(Triangulation)

การตรวจสอบการดำเนินงาน

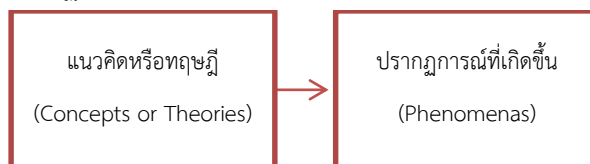
(Performance Audit)

ภาพที่ 8 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ตรวจสอบความรู้ (Knowledge Audit)

7. การวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดหรือทฤษฎีนำทาง (Concept or Theory of Navigation)

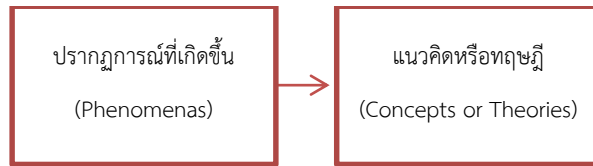
การวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดหรือทฤษฎีนำทาง หมายถึง การนำแนวคิด (Concept) หรือ ทฤษฎี (Theory) มาเป็นตัวแบบกำหนดเส้นทางการเล่าเรื่องหรือเป็นแนวทางวางลำดับการอธิบายความ กล่าวคือ เป็นการใช้อนาคตหรือทฤษฎีมาอธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง เช่น ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีวิภาษวิธี ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ ยกตัวอย่าง การอธิบายพฤติกรรมทางการเมืองของคนไทยในช่วงสถานการณ์ทางการเมืองมีความขัดแย้งทางความเห็นทางการเมืองด้วยทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย (Anek Laothamatas. 2013 : 7) กล่าวคือการวิเคราะห์นี้เป็น “การนำทฤษฎีไปอธิบายปรากฏการณ์”

ภาพที่ 9 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดหรือทฤษฎีนำทาง (Concept or Theory of Navigation)

8. การวิเคราะห์ค้นหาหลักการ (Principles Search)

การวิเคราะห์ค้นหาหลักการ หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลหรือสารสนเทศเพื่อสร้างทฤษฎีใหม่ โดยเฉพาะไม่สามารถนำทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอยู่มีอยู่นั้น การวิเคราะห์ประเภทนี้เป็นการสร้างทฤษฎีจากปรากฏการณ์ หรือ ทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) การวิเคราะห์ประเภทนี้การพื้นฐาน (Basic research) จะนำมาใช้ค่อนข้างมาก กล่าวคือเป็น “การวิเคราะห์ปรากฏการณ์เพื่อสร้างทฤษฎี”

ภาพที่ 10 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ค้นหาหลักการ (Principles Search)

9. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking)

การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นการนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปเปรียบเทียบกับสิ่งหนึ่งหรือเปรียบเทียบกับตัวแบบมาตรฐาน โดยทั่วไปการวิเคราะห์เปรียบเทียบจะต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือเกณฑ์พึงประสงค์หรือตัวอย่างที่ดีมาเป็นตัวเปรียบเทียบ อย่างไรก็ตามมีคำที่เกี่ยวข้องสามคำที่มีความสัมพันธ์กัน (Boondee Bunyagidj and Kamonwan Siriphanit. 2005)

9.1 *Benchmark* หมายถึง เกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะที่ให้ความสำคัญในเรื่องของการวัดเปรียบเทียบความสามารถที่แสดงถึงว่าผู้ที่ดีที่สุดหรือเก่งที่สุดคือต้นแบบที่ผู้อื่นจะใช้วัดเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของตนเอง กล่าวคือ “เป็นการเทียบเคียงผู้ที่เก่งที่สุด (Best-in-class) คือ ต้นแบบที่ผู้อื่นใช้วัดเพื่อเทียบความสามารถขององค์กร”

9.2 *Benchmarking* หมายถึง วิธีการในการวัดและเปรียบเทียบ ผลลัพธ์ บริการ หรือ วิธีการปฏิบัติกับองค์กรที่สามารถทำได้ดีกว่าเพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรของตนเอง เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ กล่าวคือ “เป็นการวัดหรือเปรียบเทียบองค์กรของตนกับผู้ที่เป็ต้นแบบเพื่อนำมาพัฒนาข้อบกพร่องขององค์กร”

9.3 *Best Practices* หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือคือการปฏิบัติที่นำให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างเห็นได้ชัด มีส่วนสำคัญที่ทำให้ผลการดำเนินงานเป็นเลิศได้รับการยอมรับจากบุคคลหรือองค์กรที่เชื่อถือได้รับการยอมรับจากลูกค้าและผู้ส่งมอบเป็นจำนวนมากทำซ้ำได้ แสดงผลลัพธ์เชิงปริมาณที่เป็นที่ยอมรับ/วัดผลได้ กล่าวคือ “เป็นการค้นหาวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดที่ทำให้องค์กรดีเลิศ”

จากคำทั้งสามทำให้พบว่า Benchmarking คือ การค้นหา Benchmark และวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) นำมาเปรียบเทียบและประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับองค์กรของตัวเองซึ่งไม่ใช่การลอกเลียนแบบผู้อื่น การวิเคราะห์เปรียบเทียบประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆ ได้แก่ (1) การเปรียบเทียบวัด (Benchmark) ต้องมีการกำหนดตัววัด (KPIs) ว่าเปรียบเทียบกับใครและเรื่องใด และ (2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการที่เป็นเลิศ (Best Practice) จากผู้ที่ได้ดีกว่าแล้วนำมาประยุกต์ใช้กับตัวเองเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองไปสู่สถานะที่ดีขึ้น

ภาพที่ 11 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking)

10. การวิเคราะห์ระบุประเด็นสำคัญ (Identify key points)

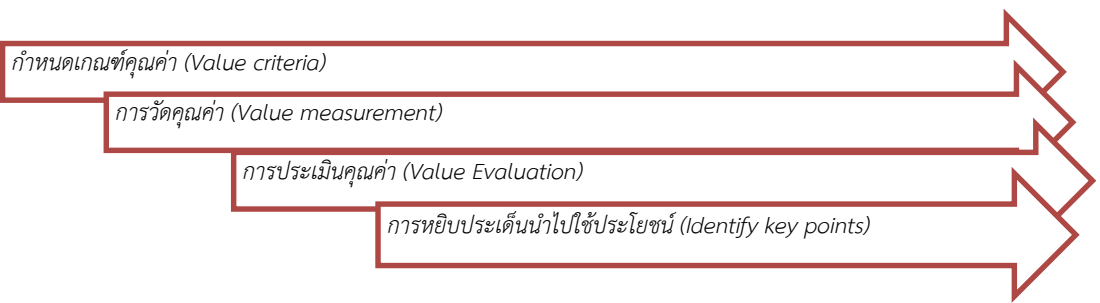
การวิเคราะห์ระบุประเด็นสำคัญเป็นการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง (Priority) การวิเคราะห์ประเภทนี้คือการวิเคราะห์เพื่อประเมินคุณค่า (Value) ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วนำมาจัดลำดับคุณค่าจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ดังนั้นการวิเคราะห์ประเภทนี้ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์คุณค่าที่เกี่ยวข้องกับการให้คุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น คุณภาพ (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิผล (Effectiveness) ชีตความสามารถ (Capability) ปัญหาหรือความอ่อนแอ (Problems or Weakness) เป็นต้น อย่างไรก็ตามกระบวนการวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็นสำคัญ อาจดำเนินการได้ดังนี้

10.1 *กำหนดเกณฑ์คุณค่า (Value criteria)* เป็นการกำหนดเกณฑ์คุณค่าโดยกำหนดลำดับคุณค่าแบบไต่ระดับ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือ สูง กลาง ต่ำ เป็นต้น โดยคุณค่าแต่ละช่วงขั้นต้องมีคำอธิบายคุณลักษณะที่แตกต่างกันที่บ่งบอกลำดับจากสูงไปต่ำหรือจากมากไปหาน้อย

10.2 *การวัดคุณค่า (Value measurement)* โดยการพิจารณาสถานะหรือคุณลักษณะของสิ่งที่จะวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดนั้น

10.3 *การประเมินคุณค่า (Value Evaluation)* เป็นการตีค่าหรือประเมินค่าจากการวัดคุณลักษณะเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วว่าจัดอยู่ในเกณฑ์ลำดับใด เช่น อยู่ในระดับสูง หรือ จัดอยู่ในความสำคัญอันดับแรก ฯลฯ

10.4 *การหยิบประเด็นนำไปใช้ประโยชน์ (Identify key points)* เป็นการนำประเด็นที่ถูกประเมินคุณค่าในลำดับต้นๆ หรือท้ายๆ มาเป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนา เช่น พบว่าประเด็นใดประเด็นหนึ่งถูกจัดว่ามีปัญหาระดับต้นๆ ก็ให้นำประเด็นนั้นมาหาวิธีการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น

ภาพที่ 12 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ระบุประเด็นสำคัญ (Identify key points)

11. การวิเคราะห์เพื่อการสังเคราะห์ (Analysis for synthesis)

การวิเคราะห์เพื่อการสังเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาจำแนกแยกแยะสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่ง เรียกว่า “วิเคราะห์ (Analysis)” หลังจากนั้นนำส่วนประกอบย่อยส่วนหนึ่งของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่ง มาประกอบกันเป็นสิ่งใหม่ขึ้น เรียกว่า “สังเคราะห์ (Synthesis)” กระบวนการดำเนินการวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ ดังนี้ (Sanya Kenaphoom. 2019)

11.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์ (Objectives Defining) หมายถึง การวางประเด็นเป้าหมายที่จะทำการสังเคราะห์หรือเป็นขั้นตอนการการกำหนดปัญหาการสังเคราะห์งานวิชาการ กล่าวคือ “เป็นการตั้งประเด็นที่จะทำการสังเคราะห์”

11.2 การวางกรอบแนวคิดการนำเสนอ (Conceptual Framework Making) หมายถึง การวางโครงร่างประเด็นการนำเสนอผลของการสังเคราะห์ กล่าวคือเป็นการวางประเด็นเนื้อหาสาระทางวิชาการในกรอบแนวคิดการสังเคราะห์ เปรียบเสมือนการเตรียมแฟ้มข้อมูลไว้เพื่อที่จะนำข้อมูลมาใส่ในแฟ้มข้อมูล การวางเค้าการนำเสนอเป็นการวางแผนการจำแนกข้อมูลประเภทต่างๆ ขั้นตอนนี้อาศัยเทคนิคการพิจารณาจำแนกประเภทข้อมูล (Classification) เป็นการจัดจำพวกของข้อมูล กล่าวคือเป็นลักษณะของ “การกำหนดภาชนะในการใส่ข้อมูลชนิดเดียวกันใส่ในภาชนะเดียวกัน ข้อมูลต่างชนิดก็ใส่คนละภาชนะ”

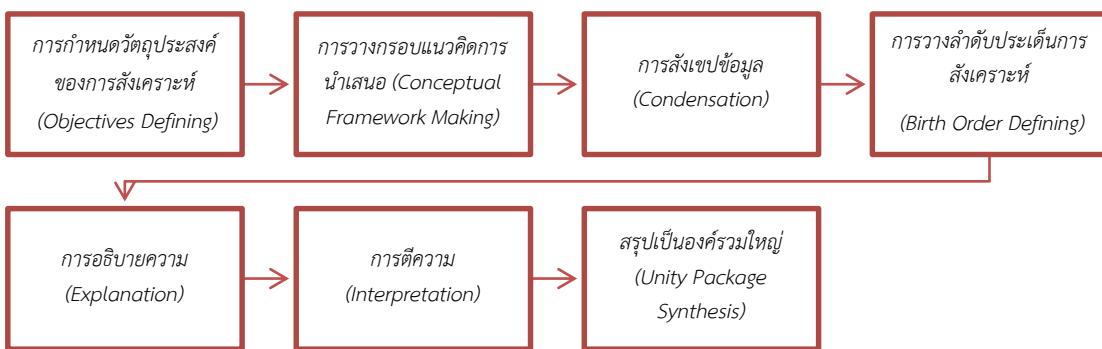
11.3 การสังเขปข้อมูล (Condensation) หมายถึง การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดไว้ กล่าวคือดำเนินการเก็บรวบรวมตามลักษณะการสังเคราะห์งานวิชาการลักษณะใดลักษณะหนึ่ง กล่าวคือ “เป็นการหยิบจับข้อมูลประเภทเดียวกันไปใส่ในภาชนะเดียวกัน”

11.4 การวางลำดับประเด็นการสังเคราะห์ (Birth Order Defining) หมายถึง การวางลำดับการนำเสนอข้อมูลที่สังเคราะห์แล้วตามลำดับความสำคัญ (Priority) ก่อน-หลัง หรือลักษณะอื่นเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันของข้อมูล ยกตัวอย่างการวางลำดับจำพวกข้อมูล

11.5 การอธิบายความ (Explanation) หมายถึง การร้อยเรียงเรียบเรียงการนำเสนอผลการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการแยกแยะประเด็นของข้อมูล ผู้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องรู้จักประเภทของข้อมูล ระดับของข้อมูล ลักษณะของข้อมูล เป็นต้น

11.6 การตีความ (Interpretation) หมายถึง การอธิบายความหมายที่แท้จริง หรือนัยยะสำคัญที่แท้จริงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมไปถึงการอธิบายความหมายแฝงที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อมูล

11.7 สรุปเป็นองค์รวมใหญ่ (Unity Package Synthesis) หมายถึง การขมวดทุกประเด็นเป็นเรื่องเดียวหรือจัดกระทำทุกประเด็นที่นำเสนอมาทุกข้อให้เป็นประเด็นใหญ่ประเด็นเดียวหรือมีประเด็นไม่มาก หรือเรียกว่าเป็นองค์ประกอบใหญ่องค์ประกอบเดียว หรือ เป็นสารสนเทศก้อนเดียว

ภาพที่ 13 แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์เพื่อการสังเคราะห์ (Analysis for synthesis)

บทสรุป (Conclusion)

การวิเคราะห์เป็นขั้นตอนหนึ่งของการสร้างหรือผลิตความรู้ โดยเฉพาะในระเบียบวิธีการวิจัย ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจึงมีความสำคัญเนื่องจากหากการวิเคราะห์ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนก็จะส่งผลเสียต่อการวิจัย ยิ่งไปกว่านั้นการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพที่อาศัยดุลพินิจทักษะความเชี่ยวชาญของนักวิจัยเองที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นนักวิจัยที่มีคุณภาพที่ดีต้องพยายามพัฒนาศาสตร์และศิลปะของการวิเคราะห์ข้อมูลให้แม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามรูปแบบของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่นำเสนอในบทความนี้เป็นเพียงมุมมองทางวิชาการมุมมองหนึ่งของผู้เขียน เทคนิควิธีการอื่นที่ไม่ได้กล่าวในบทความนี้ก็อาจจะมีเนื้อระเบียบวิธีการแสวงหาความรู้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสืบไป

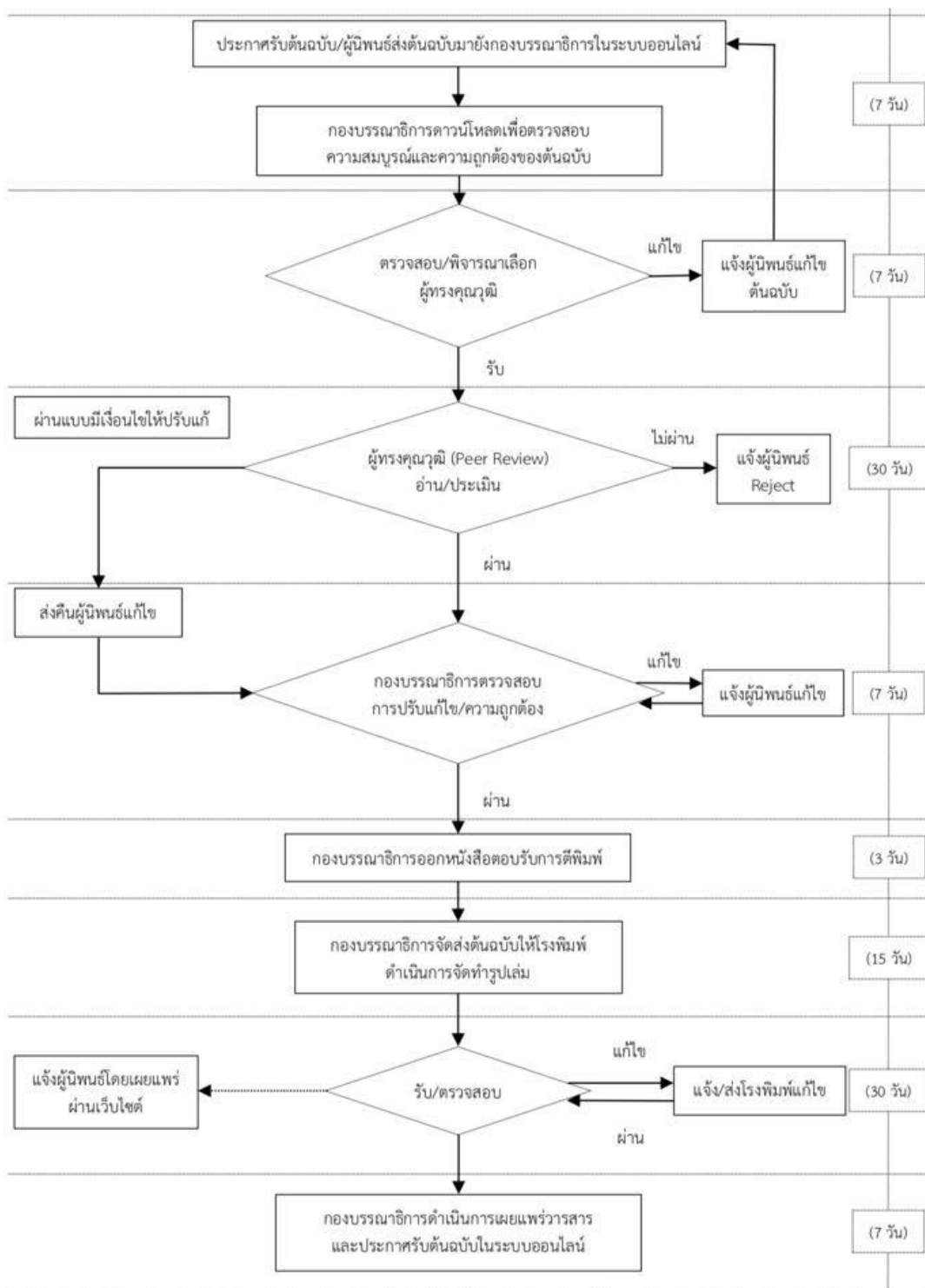
เอกสารอ้างอิง (References)

Albert Humphrey. (2005). "SWOT Analysis for Management Consulting", SRI Alumni Newsletter. SRI International, December 2005.

- Alfaro-LeFevre, R. (1995). Critical Thinking in Nursing: A Practical Approach. Philadelphia: W.B. Saunders Company
- Anek Laothamatas. (2013). Two Democracies in Thailand. 8th edition, Bangkok: Torch.
- Bloom Benjamin S., et al. (1956). Taxonomy of Educational Objectives. New York : David. Mckay Company.
- Boondee Bunyagidj and Kamonwan Siriphanit (2005) Benchmarking : Shortcut to Business Excellence. Bangkok : National Productivity Institute.
- Chen, A. Y. (1993). “Experienced and student teachers’ reflection on classroom Practice”. Education Research and Perspectives, 20 (1) : 46-62.
- Good, C.V. (1973). Dictionary of Education. New York : McGraw-hill Book.
- Kriengsak Chareonwongsak. (2010). Analytical Thinking. 6th edition. Bangkok: Success Media.
- Lakkhana Sariwat. (2006). Thinking. Bangkok: Odeon Store.
- Marzano, Robert J. (2001). Designing a New Taxonomy of Educational Objective. Thousand Oaks, California : Corwin Press, Inc.
- Marzono, Robert J. (2001). Designing A New Taxonomy of Education Objective. California: Corwin Press
- Prapansiri Susoarat . (2013). Thinking Development. Bangkok: Techniques Printing.
- Raiwin Bunsawas. (2019). Training Course: Development of Analytical Thinking Competency. [Online] <https://www.entaining.net/course/การพัฒนาศักยภาพการคิดเชิงวิเคราะห์-1day-RV/>
- Royal Academy (2013). Royal Institute Dictionary 2011. Bangkok: Royal Institute,
- Royal Academy. (2003). Royal Institute Dictionary 1999. Bangkok: Nan Mee Book Public Relations
- Russell, David H. (1956). Children’s Thinking. New York : Oinn and Company.
- Sanya Kenaphoom. (2014). “Establish The Research Conceptual Framework in Public Administration by The Rational Conceptual Thinking” Phetchabun Rajabhat Journal, 16 (1) ; January-June 2014 p. 1-19
- Sanya Kenaphoom. (2016). “The Governance Paradigm : Conceptual Framework of Government Administration”. Journal of The Way Human Society, 4 (1) : January-June 2016 p. 217-248

- Sanya Kenaphoom. (2018). "Guidelines of Qualitative Data Classification for Synthesizing the Academic Works", Academic Journal, Faculty of Humanities and Social Sciences : Nakhon Sawan Rajabhat University, 5 (1) : January-June 2018
- Sanya Kenaphoom. (2019). "Principle and Approach of Academic Synthesis" Journal of Local Governance and Innovation, 3 (2) : May-August 2019
- Sternberg, R. J. (1999). Handbook of Creativity. New York: Cambridge University.
- Supang Chantavanich. (2010). Qualitative Research Methods. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Suwit Moolkum. (2004). Complete with Thinking. 3rd edition, Bangkok : prints.
- Suwit Moolkum. (2009). 19 Learning Management Methods to Improve Knowledge and Skills. Bangkok: Printing house
- Tisana Khemmani et al. (2006). The Proposed model enhancing higher-order thinking skills of pre-service teachers for teacher education curricula. Research Report : Faculty of Education, Chulalongkorn University
- Tisana Khemmani. (2002). Model of Teaching Alternatives. Bangkok: Chulalongkorn University
- Vicharn Panich. (2019). Knowledge Audit. [Online]
http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13637&Key=news_research
- Watcharaporn Jantanukul and Sanya Kenaphoom. (2018). "University Role Model for Developing the Locality: Rajabhat University in Northeastern Thailand" JHUSO, UBRU, 9 (1) : January-June 2018
- Watson. G and Glazer Z E.M. (1964). Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal Manual. New York : Brace and World Inc.
- Wikipedia : Free Encyclopedia. (2019). Analysis. [online] <https://th.wikipedia.org/wiki/การวิเคราะห์>

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

หมายเหตุ : ระยะเวลา (จำนวนวัน) ที่ปรากฏในขั้นตอนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>

E-mail : jlgisrru@sru.ac.th โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 091-8358558

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 1
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 091-8358558
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>
E-mail : jlgisrru@sru.ac.th
ISSN (Print) : 2673-0839
ISSN (Online) : 2673-0405

Office :

Editorial Board, Journal of Local Governance and Innovation
Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University,
1st floor 38 building, Surin Rajabhat University,
186 moo 1 Surin-Prasart Rd. Nork Muang Sub-District, Muang District,
Surin Province 32000, Thailand.
Tel./Fax. (+66) 44-513369, (+66) 91-8358558
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>
E-mail : jlgisrru@sru.ac.th
ISSN (Print) : 2673-0839
ISSN (Online) : 2673-0405

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่ (Scope and Publication Policies)

วารสารมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และ
ผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐ

ประศาสนศาสตร์ การจัดการ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่สังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print) : 2673-0839 ตั้งแต่ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 และได้เริ่มจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN (Online) : 2673-0405 ตั้งแต่ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 โดยมีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) และฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) และฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม) สำหรับวารสารฉบับพิเศษ (Special Issues) นั้นทางวารสารตีพิมพ์บทความโดยใช้วารสารฉบับปกติตามกำหนดออก แต่มีความพิเศษเนื่องจากการตีพิมพ์ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตีพิมพ์เฉพาะเรื่อง (Themes or Specific Topics) ตามที่มหาวิทยาลัยหรือคณะกำหนด ทั้งนี้ ทางวารสารจะมีการกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับเพิ่มเติม (Supplemental Issues) ที่ตีพิมพ์บทความในฉบับที่นอกเหนือจากฉบับปกติตามกำหนดออก เป็นการตีพิมพ์เผยแพร่บทความทางวิชาการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยหรือคณะในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ปีละ 1 ฉบับ ซึ่งมีกระบวนการพิจารณาคุณภาพบทความตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของวารสารและคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างเข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับ

Scope and Publication Policies

The journal has a policy to promote and support lecturers, academicians, students and other interested people to have the opportunity to disseminate academic works and research works in Political science, Public Administration, Management and Interdisciplinary Studies in Humanities and Social Sciences. In addition, the analytical studies presenting the problem solution to society. With the publication of the printed version ISSN (Print) : 2673-0839 from the 3rd year, Issue 1, 2019 and has been prepared in electronic format ISSN (Online) : 2673-0405 from the 3rd year, Issue 1, 2019. Regular issue is published in three editions, namely, 1st Issue (January – April), 2nd Issue (May – August) and 3rd Issue (September – December). For special issues, the Journal publishes articles as using regular Issues. But there is special because it is published on various important occasions which are themes or specific topics as specified by the university or faculty. The journal will be published in supplemental issues, which publishes articles in the issue in addition to regular issue.

Publication of academic articles is in accordance with the policy of the university or faculty on various occasions, as appropriate, 1 issue per year, which has a process to consider the quality of the articles in accordance with the criteria of the journals and the peer review committee as the same concentration in every issue.

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน (Publication Ethics)

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับทางกองบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ตาราง ภาพ หรือแผนภูมิของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์

Publication Ethics

The author should be aware of the importance of preparing the article correctly according to the article's format as the journal determines. In addition, there must be a validation check and proofreading before submitting the article to the editorial boards. However, the preparation of the article correctly according to the requirements of the journal will make the publication faster. In this regard, the editorial boards reserve the right not to consider the article until correcting the requirements of the journal. The original article that has been printed must never be published in any journal or publication before or not in the process of considering proposals for publication in journals or other publications. If using tables, images or charts of other authors that appear in other publications, the author must first ask permission of the copyright owner. The official letter must be presented with the consent of the editorial boards before the article is published.

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ (Consideration and selection of articles)

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ เช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

Consideration and selection of articles

Each article will be considered by the peer review committee from 2 experts. The external author's articles are considered by 1 internal expert and 1 external expert. The internal author's articles are considered by experts from outside agencies that create journals with expertise in relevant fields and received approval from the editorial boards before publication. The form of article consideration will be a Double-Blind Peer Review.

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษา เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้และวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง หรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) อภิปรายผลโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่น่าเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

3. บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ

บทความที่ทบทวนและรวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือใหม่ วารสารใหม่ และการแนะนำเครื่องมือใหม่ที่น่าสนใจหรือจากผลงานประสบการณ์ของผู้นิพนธ์มาเรียงเรียงขึ้น โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิเคราะห์เปรียบเทียบในบทความ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นการกล่าวถึงความเป็นมาที่จะนำไปสู่การนำเสนอเนื้อหาสาระของบทความ

3.2 เนื้อหา (Content) แยกตามประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ครอบคลุม พร้อมการอ้างอิงเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.3 บทสรุป (Conclusion) เป็นการสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดอย่างชัดเจนและกระชับ

3.4 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru> และสำเนาหลักฐานการชำระเงินค่าธรรมเนียมมาที่

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น
สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้น 1 อาคาร 38
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์-ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 091-8358558
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>
E-mail : jlgisrru@srnu.ac.th

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 20 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข¹ เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และ อีเมลของผู้นิพนธ์ เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข¹ กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิด ตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ ต้องระบุทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่ง ขิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้ จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมี ความยาวไม่เกิน 350 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขิดขอบกระดาษ ด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียง ตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบ การอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ ภาษาอังกฤษเท่านั้นทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ โดยระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์ค้น ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author./Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	20	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้พิมพ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้เป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ทั้งผู้พิมพ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้พิมพ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. (and others) โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.3 ในกรณีที่อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย ให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และปีพุทธศักราชให้ปรับเป็นปีคริสต์ศักราช โดยนำไปต่อท้ายรายการอ้างอิงข้างต้นภายใต้หัวข้อ Translated Thai References และให้วงเล็บคำว่า [In Thai] ไว้ท้ายเอกสารอ้างอิงด้วย และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

จิรายุ ทรัพย์สิน. (2560). **ทฤษฎีการเมือง**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

วันชัย สุขตาม. (2560). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New york : John wiley & sons.

Translated Thai References

Supsin, J. (2017). **Political Theory**. Surin : Surin Rajabhat University. [In Thai]

Suktam, W. (2017). **Introduction to Political Sciences**. Surin : Surin Rajabhat University. [In Thai]

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือ (Book)

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อหนังสือ. //ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี). //เมืองที่พิมพ์. //สำนักพิมพ์.

Author. //(Year of Publication). //Title of Book. //Edition of Book. //Place of Publication. //Publisher Name.

ตัวอย่าง

ภคินา วงษาสันต์. (2542). **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ : เจริญทรัพย์ เอ็ดดูเคชั่น.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**.
New york : John wiley & sons.

3.2 รายงานทางวิชาการ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่อง. //เมืองที่พิมพ์. //หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author. //(Year of Publication). //Title. //Edition of Book. //Place of Publication. //Publisher Name.

ตัวอย่าง

อัคราพร สุขทอง. (2558). **การพัฒนาเทคนิคการสอน "เรียมอันเร" จากภูมิปัญญาชาวบ้านสุรินทร์**. สุรินทร์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Hickman, George A. (2010). **The Management of Teaching for Quality Improvement Chiang Mai Thailand**. Chiang Mai : Chiang Mai University.

3.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อวิทยานิพนธ์. //วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน) //ชื่อสถานศึกษา.

Author. //(Year of Publication). //Title of Thesis. //Degree of Thesis. //Publisher Name.

ตัวอย่าง

คณินันต์ ไสยโสภณ. (2554). **คุณค่าและความเชื่อตำนานนาครที่มีอิทธิพลต่อวิถี
ประชากรกลุ่มชนกลุ่มน้ำแม่โขงในเขตวัฒนธรรมศรีโคตรบูร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค (กลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Kaewnimitchai, N. (1996). **An Analysis of College Student
Culture in Thai Higher Education Institutions**. Doctoral Dissertation
Graduate School Chulalongkorn University.

3.4 รายงานการประชุม

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปีที่พิมพ์).// "ชื่อบทความ."// ในชื่อรายงานการประชุม.//
วันเดือนปีที่จัด.// เลขหน้า.// สถานที่.// สำนักพิมพ์.

Author.// (Year of Publication).// "Title of Article."// In Title.//

Date of Publication.// page.// Place of Publication.// Publisher Name.

ตัวอย่าง

วิสูตร อยู่คง (2537). "การฟื้นตัวของป่าชุมชนดงใหญ่." ในการบรรยายเรื่องการ
ฟื้นฟูป่าโดยช่วยต้นไม้ให้สืบพันธุ์ตามธรรมชาติ. วันที่ 11 เมษายน 2537.
หน้า 10-11. กรุงเทพฯ : ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน.

Sinlarat, P. (1995). "Success and Failure of Faculty Development
in Thai University." In **Preparing Teachers for all the World's
Children : An Era of Transformation Proceedings of
International Conference, Bangkok**. pp. 217-233.
Bangkok : UNICEF.

3.5 วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปี, /เดือน/วันที่พิมพ์).// "ชื่อบทความ."// ชื่อวารสาร.// ปีที่พิมพ์
(ฉบับที่พิมพ์).// เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.// (Date of Publication).// "Title of Article".// Name of Journal.// Year
(Volume).// page.

ตัวอย่าง

สารภี วรรณตรง. (2559, มกราคม-มิถุนายน). "ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : สุวรรณภูมิ-อุษาคเนย์ ภาคพิสดาร". วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. 18(1) : 129-134.

Cooray, V. (1992, July-August). "Horizontal Fields Generated by Return Strokes." *Radio Science*. 27(9) : 529-537.

3.6 หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//“Title of Article.”//Name of Newspaper.//
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). "เกียรติอันภาคภูมิใจ." *กรุงเทพธุรกิจ*.
หน้า 6.

Jewell, Mark. (2006, November 7). "Silent Aircraft' Spreads its Wings." *Bangkok Post*. p. B5.

3.7 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ/นามสกุลผู้เผยแพร่.//(ปี).//ชื่อบทความ.//[ประเภทสื่อที่เข้าถึง.//เข้าถึงได้จาก/:/
แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่เว็บไซต์//สืบค้น/วัน/เดือน/ปีที่สืบค้น.

Author.//(Year of Publication).//“Title of Article” .//[Online].//Available/:/
Name of website.//Retrieved/Date of Publication.

ตัวอย่าง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). "พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์". [ออนไลน์]. เข้าถึงได้
จาก : <http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com 3.htm> สืบค้น
3 กรกฎาคม 2548.

Costello, M. (2002). "Sick of Stocks? Here Are 7 Alternatives. W.". [Online].
Available : [http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/
q_alternatives/index.htm](http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/q_alternatives/index.htm) Retrieved July 11, 2002.

3.8 การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์. //(ปี,/เดือน/วันที่). //ตำแหน่ง(ถ้ามี). //สัมภาษณ์.

Name of Interview. //(Date of Publication). //position. //Interview.

ตัวอย่าง

เกษม จันทรแก้ว. (2554, สิงหาคม 1). นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
สัมภาษณ์.

Waterworth, Peter. (2003, December 1). Principal lecturer, Deakin
University. Interview.

การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อและการสมัครเป็นสมาชิกวารสารการบริหารการปกครองและ
นวัตกรรมท้องถิ่น กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้น 1 อาคาร 38

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์-ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 091-8358558

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>

E-mail : jlgisrru@srur.ac.th

อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 250 บาท ไม่รวมค่าส่ง

อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 700 บาท

แบบฟอร์ม

การส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/น.ส.).....
2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....
3. สถานภาพผู้พิมพ์
 - ☐ อาจารย์ในสถาบันการศึกษา (ชื่อสถาบัน)
 - ☐ โปรแกรม.....คณะ.....
 - ☐ บุคคลทั่วไป (ชื่อหน่วยงาน)
4. ขอส่งนิพนธ์ต้นฉบับ (Original Article) ได้แก่
 - ☐ บทความวิจัย เรื่อง
 - ☐ บทความวิชาการ เรื่อง.....
 - ☐ บทความปริทรรศน์ เรื่อง.....
 - ☐ บทความวิจารณ์หนังสือ เรื่อง
5. ชื่อผู้พิมพ์ร่วม (ถ้ามี).....
6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์มือถือ.....โทรศัพท์/โทรสาร.....
E-mail.....
7. สิ่งที่ส่งมาด้วย
 - ☐ เอกสารพิมพ์ต้นฉบับทางออนไลน์ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>
ชื่อแฟ้มข้อมูล.....
 - ☐ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

ลงนาม.....ผู้พิมพ์

(.....)

วันที่...../...../.....

ใบตอบรับการเป็นสมาชิก
วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-นามสกุล.....

ที่อยู่ (สามารถติดต่อได้).....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

มีความประสงค์จะขอรับเป็นสมาชิกวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

☐ สมาชิกประเภทรายปี 1 ปี 3 ฉบับ ราคา 450 บาท

☐ จัดซื้อวารสาร เล่มละ 250 บาท ปีที่.....ฉบับที่.....จำนวน.....เล่ม

รวมเป็นเงิน.....บาท

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้ชำระโดย

☐ โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ชื่อบัญชี วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

เลขที่บัญชี XXX-X-XXXXX-X ประเภทบัญชี สะสมทรัพย์

โปรดนำส่งวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สถานที่ติดต่อ ☐ ที่บ้าน ☐ ที่ทำงาน

เลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินและใบสมัคร

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้น 1 อาคาร 38

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์-ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 091-8358558

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>

E-mail : jlgisrru@srru.ac.th

